

Х. Д. ЯКИМЧУК.

ЦАРИНА.

Думки й переживання

(Рихма).

ТОМ I.

Видавництво «Українська Хата»
Alexander-Ufer 7

Берлін 1923.

Х. Д. ЯКИМЧУК.

ЦАРИНА

Думки й переживання

(Рихма).

Видавництво «Українська Хата»
Alexander-Ufer 7

Берлін 1923.

Всі права лишаються в автора.

П р о с в і д.

Природа найбільший творець: вона створила міліони різних подібів, давши кожному зокрема відмінні риси, вбрання, голос, нахил і думку.

До псіхології кожного подибу й народності спричинилося підсомнія. Кожна псіхологія має свої природні нахили, бажання й відтінки на всіх стежках житньової творчості. Я стою досить стійко на своїй природній псіхології Українця, не піддавшись під чужий вплив. В рідній мові прагну лишень до самостійності; дбаю про цілковиту дорічність і красномовність її, викидаючи з неї ворожі слова, котрі сливе всюди згучать неприємно. Я нехтую навіть рідні слова, в яких чується недорічність і не вживаю в пісмі. Українська мова має своєрідні відтінки й вимагає належних буквених знаків, котрими тут я користуюсь, відчуваючи найменшу різницю відтінків. До помнігчення шелестівок в потрібних випадках я ставлю і. До полекшення дж я застуваю його Ѱ, а дз — з.

Ніяким робом не допускаю вкорочування слова на вірець недомовляння слова з малоросійськими недорічниками. Слова ніхто не має права калічiti задля рихми чи чогось гиншого. Вживання протинка, котрий перетинає слово на дві частини, вважаю за річ потворну й неможливу.

Мова потрібує краси, повності, дорічності та самостійності. Мова, це найсвятіший скарб народний; одже треба дбати про її чистість. Треба віднайти всі занедбані слова рідної мови та пристосувати до вічного життя.

Передмова.

I.

Творчий дух моого Народу
Не загинув і не вмер,
В найжахливішу негоду, —
Перебрів кроваву воду;
З ворогів машкару здер,
Ганебні наклени стер,
Давши Музі свою вроду.

Творчість йому не зрадила,
Не заснув його кобзар; —
Вона дітей принадила
Й співати всім порадила;
В нас є Посадний вивтар,
Де й Амброзію й Нектар
Гелечниця вже зладила.

Я прилюдно, моїм співом,
Славлю велич моого Бога.
До друзів з любовним пивом, —
До ворогів з гучним гнівом.
Побіч ясного чертога,
В неньки сяє вічна тога,
Приздобляна братнім жнивом.

Я блюзниства не боюся,
Бай покручів лаю в вічи;
Хижим Богам не молюся
Й гнобильникам не вклонюся; —
Співець трисвятої річи,
Шайтана зневажив трічи!
Гелечницями — хвалюся!

В естві Дружок та Боярів,
Що не піддаются тузі, —

Знайшов ченних бакалярів,
Що кепкуючи с філлярів,
Служать Світодарній Музі,
В храмі, в хаті, в селі, в лузі.
Не шукаючи й талярів.

II.

Хто Посад бажає знати
Й побачити Розмай-білля, —
Най прииде до нас до хати.
Де Коровай мают брати;
До Світоча на весілля.

Там неньчині Світодари,
В сяйві Флориних Весталок,
Гріють присутнім Нектари,
Що й пьють Князьові Бояри,
До Княгиніних Маршалок.

А три Музи, чергуючись,
Ливують житям обранку;
Щоденниці, частуючись,
Про Світочів пеклюючись.
Несуть радоні в паланку.

Там живиться душа хвора,
Там є втіха для вдовиці;
Там довічна Терпсіхова,
Виблискуйтся бальора,
В супроводі Невгавиці.

Хто ввійде в нашу світлицю,
З добрым серцем та с привітом,
Тому забутя в шклянницю
Дамо, книша й палянищо,
Іце й Розмаю з Дивоквітом.

Разважимо ще й казкою
Котру в нас Боги творили,
Іце й приздобим запаскою
З різнобарвою раскою;
Про що й сни не говорили...

III.

Хто сміється з України,
Хто Гелечко наше гудить,
Хто зірвав красу с калини,
Цо пишалась край царини, —
Того нехай земля судить.

Хто плює в нашу креницю,
Хто нехтує нашим Богом, —
Плюгавить почесну жницю,
Мого братіка й сестрицю,
Той не входь!.. Стій за порогом!

Хто всюди нас ображає
Це й нівечить нашу вдачу;
Хто нам житя не бажає,
Чи за людей не вважає, —
Зтинь той; най тебе не бачу!

Не розгортай моїх творів,
Навіть не берись рукою;
Не наскудь моїх нахорів,
Ні чуткого серця хорів,
Твею думкою лихою!

Бо-ж рука твоя злочинна,
Не шанує святих шатів;
А думка лиха й невпинна,
Це потвора страховинна,
Котра плодить супостатів!

Подихом надмірно брудним, —
Зашовітриши брамінь Божий;
Міркуванням лютогудним,
Або зчинком неприлюдним, —
Витенікуйш карб негожий.

Одійди від мого краму
Й не багни мого ногіръя;
Не йди до нашого храму,
Навіть не дивись на браму.
Що веде в наше подвір'я!

Де Дружки Гельце вибрають
Задля величного гістя;
Де Коровай сестри бгають,
Ще й три Музи — помагають,
Там облуді нема місця!

Париж 18-29 Серпня 1920 року.

Довічникові.

(В сотий день появі на світі Т. Шевченка).

Сто років минуло, тату,
Промінєстої години.
Коли час приздобив хату
Співокресної країни.
Загомоніли Русалки
На хвилях Дніпра славути;
Заквітчалися Весталки,
Пахнуть фіміами рути.
Заплели Гайки шума;
Спів почувся по дібравах;
Воскресла велична дума
В любих братерських розмовах.
Полелів храм обновився
Довічної весни співом;
Народний дух росповився,
Палаючи Божи гнівом.
Вільний дух краси святкує
Твої славні роковини,
З ним народний адвиг будує,
Творчу силу для України,
За котру ти побивався
Без поваги, світла й волі;
Лиха й сорому набрався
В хижій Московській символі.
Ти в нас нині, в землі рідній,
В Україні спочиваїш,
І святій руїні бідній,
В чесній боротьбі сприяїш.

Меж нами твій дух лизоніся
Млійом, подихом живучим,
Та в пісню перетворився
Й віє Посадом пахучим.

Проводь же нас, душе вічний,
До всенародного траю;
Най промінь житя зустрічний,
Жиє в сляїві Короваю.,,

Житя повинно горити,
Лляти пахощі навколо,
Захоловші серця гріти;
Най віджиє душа квола.,,

В нас незмірні перелоги,
Котрих ми ще й не горали;
Всеворочі лан й розлоги
Дурманом позапливали.

Нашу ниву засмічано
Чужим бадиллям, тернами;
Казки й пісні скалічано.
Ворог збиткується з нами:

Вчора плюгавив барвінок,
Нині допче градки рути;
В кожний святий загумінок
Він поналивав отрути.

Всім личаки накидає;
Зі сальянів здер підкови;
Всіх до бруду навертає;
Нівечить казацькі брови.

Ми-ж, послухавшись Трембіти,
Ведем житя, трайним кроком,
До Лельової просвіти;
Вже й тішимся буйним дроком.

Взутра повинна розвитись
Буйно, гильчасто, калина.,
Воля повинна з'явитись
І загомонить країна. .,

Ми всі йдемо твоїм слідом
До ченьчиною майстасу;

Зівем з любим вінковідом
Перлозористу прикрасу!,

Ти колись напряв госнову, —
Ми прядем гуртом підкання;
Витчем ділницю шовкову
Любій постаті на вбрання!,,

Ми здіймем живих трампонів
С проміннястої зірниці,
Достанем гучних тритонів
З надгобрійної звіниці!,,

Ми відновимо паланку
З ясним Ладиним погръяям,
І приздобимо жаданку
Хорошовим краснодвіръям!,,

Нам сусіди людожерні
Всюди чинять перешкоду:
Та минутся дні химерні:
Ми проявим нашу вроду!,
Лях і Москаль ці сусіди;
В житю ти зневідома
Мугирать вони завсіди,
Що живе в нас воля славна.,

Та вже кровопіям грізним
Буде незабаром «годі»;
Кінець пьястукам залізним,
Бо весна в нишім народі,

Пестить Козаків за збручом.
Красуня Січ відродилася...
Пішов гомін понад Случом,
Луна в Київі зробилася..,

Юнак зі славного шанця
Зневажив потвору-пана:
Влучив сайгою в поганця.
Стенув на троні шайтана.,

З роспачу, зневіръя й болю,
Він озброїв чесні руки.
Взяв на себе помсти ролю
Й сам пішов на певні муки.

Мирославом юнак звется;
Немов Хорош: любий, гарний;
Мені деколи здається,
Що це млійоквт нектарний.,.
Через борця Мирослава
Лях зробився вороновою.
Про нас пішла всюди слава;
Москаль тремтить с короною.

Наш юнак ворлем зробився
Й майнув до житя с хурдиги.
Ніде не впав, не забився;
Поминув каміння й криги.

Летів понад океаном;
Хвилі радував прозорі
Нашим Січовим жупаном,
На вічно-таємнім морі.

Визвольний здвиг освітився
Новим каганцем народним;
Рідний віттарь збагатився
Співолюбом великолідним.

Гноми зі сну прокинулись
І вже з людьми боргаються;
Всі на кривду накинулись
І прилюдно змагаються.

Дністер, Прут, навіть Бистриця
Дітей завзятим частують;
Всюди Божий гнів ятриться,
Люди до правди простують.

Ми повалим кривду кляту
Що нас тисне зо всіх боків;
Почнем боротьбу завзяту
Й визволимся від мороків.

Незабаром Запорожці
Прийдуть з вольою в обіймах;
Зрадуються переможці
На Київських людних приймах.,.

Дніпро в море кровь хижачьку
Буйно понесе на хвилях,

І славну семню Козацьку
Відродить на різних стилях.

Ми підем по нашій ниві,
Скрізь бурьян повиривайм,
Спалим подibi жахливі,
Та с Полельом заспіваїм.

Скрізь ожис душа квола;
Тоді тату, ти полинеш,
До небесного престола;
Може в радощах спочинеш.

Якщо в небі знайдеш Бога,
Проси його: най всі кари,
Що в нас отут край порога,
Та всі неймовірні чвари.

Котрі з упирями ходять,
Пропадуть в вогні пекельнім,
Чи на бігуні пустельнім;
Але-ж най людям ни шкодять...

Нехай Він часу не тратить
Задля фурій, чварів, смоків...
Най всіма пекло загатить
І ми збудемся мороків.

Хіба-ж можна допускатись
До страхітного злочину:
Москаль житям іде грatisь,
А Бог мовчить без упину.

Бог повинен вічно бдати
Про житя, любов і ласку; —
Поганця не допускати,
Щоб він блюзнирив запаску.

Так, це батькові до твару:
Тут наше бутя коротке;
Нам лишень потрібно пару,
Щоб житя було солодке.

Коли-ж нема того в світі,
Що нам просвідує школа;
Якщо в найвищім блакиті
Знов лишень пустеля гола;

Тоді не кажіт ні кому,
Де ви були, що бачили,
Чим де кому віддачили.
Вертайтесь хучій до дому.
Ми зможем тут самі жити;
В нас є власний престіл Божий,
Покутя ще й Посад гожий.
Знатимем кому служити.,
А поки що, любий тату,
Підбадьорте кожну неньку;
Особливо-ж, — молоден'ку.
Завитайтے в кожну хату.,
Вони дітей виховують.
Кому сон житя навіс,
Той житям найбільше мріє.
Це матінки висновують.
Навійте-ж ім снів потрібних,
Щоб діти були всі добрі.
Чесні, поставні й хоробрі.
Треба громадянів здібних.,
Дайте всім свого запалу,
Хисту й трівкості в будові,
Краси й чемності в размові.
Траю для всього загалу.,
Розвійте заєдній сумнів.
На чеснім людянім лану,
Творцам пошищирте талану.
Підмовте всіх на Божий гнів.,
Благословіт нас до борні,
Та й волю здобути,
Щоб Україну в червоні,
Чобіточки взути!.,

Паріж, Лютень 1914.

Будь благословенна.

Стойть хата білолиця
В краснолітковій мережі,
Мов красуня молодиця
В різнобарвистій одежі.

Втішаючись барвокресом
Вона дивиться на річку.
Земля небосяйним плесом
Відживляє свою звичку.

Овид краснолітку пишний,
Край села размалювався:
Престіл Посадний, затишний,
Помеж лицями сковався.

Любо краєвид барвіс,
Мов до житя лан охочий.
Тепліном пахучим вів
Подих ласковий дівочий.

Усміхаючись до сонця.
Вода блакіт привертає:
Дівча седить край віконця,
В косу биндочки вплітає.

Вітрець ледьві повіває,
Ледьві шальвію колише;
В вікно дівонька сніває,
Поет слухає та й пише:

Косо моя вибаглива;
До пояса нині вешся.,
Кому-ж то ти, вередлива.
На приздобу попадешся?..

Для кого-ж я тебе довгу
Рошу, чешу, розвиваю,
Та ще й даночку шовкову
Мережаю й вишиваю?..

Чи знайдеться шурим красний,
Котрий росплете й росчеше;
Чи приступить світочъ ясний;
Чи радощів мені вкреше?..

Хто благословить до шлюбу,
Святою водою скронить?..
Хто хусткою нове, любу.
Та житя мекі приздобить?..

Тато й ненъка поховані...
Мене люди пригорнули...
Пісні мої змарновані
Кудись од мене майнули.

Чи матиму семню, дружни,
Подвір'ячко з вишеньками;
Чи вік прожив безмужня.
Наймичкою, вказівками?..

Не дай Боже знеславити,
Косу, вінка її діування,
Себе дружня позбавити
Й весілного сподівання... .

Поможіт свята Пречисто,
Чемно вінка доносити,
Щоб я дождала, врочисто,
На весілля всіх просити.

Поможіт Гелечко врати
С почесними Дружечками,
Святий коровай зібрати,
Й приздобити шишечками.

Мов для рідної дитини, —
Поблагословіт намітку;
Не цурайтесь і хустини,
Що замінить мою квітку.

Благословіт чесно жити
На славу вільній громаді,
Свої бажання здійснити
На Купайловій ливаді.

Молилася я, співаючи,
Два роки в весняних танках;
Нині молюсь, благаючи:
Благословіт мене в жинках.,,

Паріж. Зимень 1914.

В Січні.

Вітер с півночи холодний,
Гуде й стріху підриває;
Мов-би во вкулак голодний
Під хатою завиває.

Вічний подив найвільніший:
Куди схоче, — завитає;
Мов лицар найдотепніший,
Ніде про шлях не читає.

Вмить зірвавши зі стріхи,
Він бубонить за дверима,
Й творить собі буйні втіхи
Гризна сила невтомима.

Він для виграшки ломає
Все, що вгорнеться до здвигу;
Все золить, наскрізь проймає;
На все навіває кригу.

Пошихається пташками,
Деревам надокучає;
Гуде й свище лотоками
Й на все грізно настучас.

Крутить над землею димом,
Рве на шматки, розгanyaє;
Білим гинелястим крижмом
Людям сонце заслоняє.

Поночі здіймется вгору
Й загуде нежданно в комин;
І розіллє в нічну пору
Жалобний та сумний спомин.

Річки й плеса помарніли,
Позвершані крижним льодом;
Верби й вільхи потемніли
Під суворим небозводом.

Кунці в снігу похилились,
Маленьких цілком не видко.

Діти в хаті засмутились:
Промайнуло Різдво швидко.

Було-ж весело та славно:
Колядники чергувались;
Потім знов, още недавно,
Щадрівники боргувались.

Приходив хрещений батько,
Й мама, що в гарній свитинці;
З Булаївки тітка й дядько.
Всі приносили гостинці.

Тато носив їх до Кліма,
Де медом їх частували;
На другий день до Максима,
Де до пізна гостювали;

Бабуля, в білім серпанку,
Медівники роздавала;
Ще й потім, якогось ранку
ІЦиліка подарувала.

На новий рік, ясир їусів
З Маланкою танцювало;
Кількох ляяних прийдивусів,
Попід хатами співали.

Вертея якихось циганів,
З медведиком, і с козою.
Люцинер водив ноганів
Та ще й підганяв лозою.

Посівальники веселі
Приходили с торбінками; —
Дітваки гнучкі й дебелі,
З різнобарвими крайками.

Ще-ж процесія Йорданська,
На воду йшла й поверталась;
Лава барвиста селянська
С корогвами разгорталась.

Всі радощі минулися.
Знов тягнутся дні будені:

Знов на довго вернулися
До них сірахи злідени.

Тато, на чужій роботі,
На прожиток заробляє;
Мама в щоденній турботі
Господарство підживляє.

В природі навісна фуга
Більше тижня вже лютує;
Мов настірлива недуга
Прийшла й світом вередує;

Немов-би заповзялася,
Послужити старій злобі.
Вже вона в тямки далася
Пташкам, людям і худобі.

Житя скрізь мусить терпіти
Все, що нам час передносить.
Зіма не приходить гріти,
Вона негоду приносить.

Ідуть селяни з вагою,
В якусь висланку далеку.
Беруть власною снагою
Літо й зіму, вітра й спеку.

Вітер сніжить по дорозі;
Коні, тягнучи попріли;
В добрих людей, на морозі,
Вуса й брови побіліли.

Метелиця віє в очи,
Віхровиця не втихає;
Хоч далеко ще до ночі,
Та вже південь позіхає.

В хаті коханої неньки,
Чутно казку й пісню рідну;
Туди зібралися годеньки
Й розважають її бідну.

Край царини в другій хаті,
Красуня з двома дітками,

Дас питва немовляті.
Двоє граються грашками.
Через вікно на сніжний вир,
Час від часу поглядають:
Пішли-б туди на сніг, на двір,
Але чобітків не мають.
Всю долівку, стола й стіни, —
Сто разів студіювали.
Коли-б можна було в сіни, —
Зараз-би помандрували.
Смутно й матері небозі;
Вона дітям спочував.
«Не чіпай руками Бозі!»,
Гнівно п'ястою киває.
Ввечері вернувся тато,
Приніс до хати соломи;
Всі мов-би відчули свято,
Зникли враз прикмети втоми.
Діти на солому скачуть,
Потіхають тата свого;
Не марудяться й не плачуть;
Жують, цвітуть піля нього!,,
Згодом затірка зварилася;
Віє живцем коло миски;
Мама лишень забарилася,
Бо підійшла до колиски;
Росповила немовлятко,
Треба-ж і нагодувати;
Коли смеється дитятко, —
Ненька почне цюлувати.,,
Дитя тихо забавлялось
На мамуніних колінах.
По вечері все прибрались.
Далі, по кількох хвелинах,
Двоє старших, помолившись,
Лягли с татом на соломі,

З ним-же разом постелившись.
Вже й пануєтиша в домі.

Лишень яга завириушна,
Під стріхою шумувала;
Лиха кудланя бездушна,
Вже й вікна замурувала.

Мама, в біленьку пелюшку,
Сповила малого сина,
Примостила на подушку,
Й тихо світло погасила.

За греблею, на горбочку,
Світиться господишина:
При вишневому садочку,
Зручна, простірна й затишна.

Туди досвітні дівчата
Щовечора зberаються.
Гомонить велична хата,
Стіни й вікна стенаються.

Взутра дніна відпочивку;
Там ниньки цимбали грають;
Дівки частують домівку,
Хлопці будня розважають.

І в будень там вечир гучний:
Дівки прядуть, вишиваютъ,
І вьють гомін милозгучний;
Ладових пісень співають.,,

Паризь, Січень 1915.

Г а і в к а.

(М. Заньковецька)

Світи Дніпрова зорицьо,
Граючи слявом небесним!,
Грій Мельпоменина жрицьо,
Полеля млійом словесним!,

Трай житя твого народу
Ллєтся вустами твоїми;
Відживляє красну вроду,
Барвоздвигами своїми!..

Твій народ порве кайдани,
Вийде в люди переможцем;
Залікує твої рани
З вінколюбом запорожцем!..

Твое чоло він поставить
На тябли бутя живого;
Заквітчає ще й ославить,
Побіч красноквіта свого!..

Кожний поет, кобзар, співець,
Пішовши народним коном,
Прийдуть до нього на ралець
І там спиняте з уклоном.

Тобі, мамуньо й сестрицю.
Тут я чілкувишиваю;
Тобі люба провідницю
Мою радість розливаю!..

Фуга й негода безпутня
Пропадуть; нудъга минеться...
Твоя постать незабутня
В нашім храмі застанеться.

Приздобивши самоцвітом
Свою красномовну квітку,
Полель перловим поплітом
Вишиє тобі намітку.

Він прийде до тебе вдячий,
Твої тути заколише;
Потім, — як Ладо всебачний,
Тебе в спогади залише.

Тут, поки що, моя дума,
(Пробачъ її за незначність.)
Плете рожевого шума,
Викладає свою вдячність.

Ти зъявилася на гобрї
В час надмірного змання,
Де в народній літургії
Висловила всі жадання.

Словом, тепліном живучим,
Ти наші серця проймала;
С твоїм натхненням цілючим
Надія в нас оживала.

Виховавшися в Козацтві,
Ти в покручі не пошилася;
І в своїм пам'яті юнацтві
Всюди вірною лишилась.

Упир тебе спокушував:
Пропонував свою ласку,
Часом навіть примушував
Кидати твою запаску.

Ти-ж не пішла на спокусу:
Відмовившись від облуди, —
Знов лишилась без примусу
Там, де живуть чесні люди.

Під недолюдковим гнітом,
Нашу пісню боронила;
Лішла з великим обітом
І сумління в нас будила.

Ти визволяла ввесь нарід
Співом, красою, танками.
Наклеп ворожий всюди зблід
Перед нашими вінками...

Ти світові передисла
Наші проміння душевні;
С тобою душа воскресла:
Звонять струни гучні й ревні,,,
Хоч вороги нас обдерли,
То ти цього не боялась,,,
Ми мали бріллянти й перли
Скрізь, де лишень ти зъявлялася!,,

Ти нам зіркою світила,
Серця наші зогрівала,
Нерви й думки ворушила,
Зір вабила й чарувала.,,

Ти народові служила
Й щодня нарід розважала;
З ним журилась і тужила,
З ним і глуз щоденно жала.

Як вінколюб на городі
Вічно с квіточками дружить,
Так душа твоя в народі
Лишень красі й правді служить.,,

Ті, що на тебе дивились,
Чорні думки розганяли;
Ті, що при тобі молились, —
До зориці порівняли.,,

Радій зоро: твої слізози,
Бачиш: не пропали марно;
Чи в одлиту, чи в морози
Вони нам світили гарно.,,

Вони чутя пробудили
В занедбаних і в байдужних,
Навіть старих відродили
Й підбадьорили недужних.,,
Нині в нас є курінь гожий
Дажботових поземлянів,
І чуїтся голос Божий
Світовідових селянів.

Полель сам кроміння креше,
Багатя полунням горить;
Він свого майстаса тепше,
Свое-бутя він сам творить.

Прийміт ненько мою данку...
Хоч вона ще невідома,
Проте приздобить паланку,
Бо виходить як свідома.

Вона кволя й нерозумна,
Проте зможе повідати,
Чого моя пісня сумна,
Чого треба душі дати.

Серце в грудях мліє й скаче:
Безпомічно світом нудить:
Вночі стогне, вранці плаче,
Затремтить і зі сну збудить.

Зоро, не вважай на скарги
Пригнобляної людини:
Де можна, — побільшуй скарби
Для майбутньої Вкраїни.,,
Отже, прийдешністю грійся.,,
Житя цього вимагає,
Співай, танцюй: з лиха смійся.,,
Най тобі Лель помагає.,,

Паризь, Січень 1915.

Музослав.

(М. Садовському).

Чумак закінчив послання:
В Крим виконав подорожу,
Й привіз людям нове знання:
З вільних полів пісню Божу.

Люди вдячні чумакові
Що привіз для смаку солі;
Дякують і мастакові,
Бо статкує в ченмій ролі.

Чумак по селі співає
Вернувшись с подорожі;
В ньому мастак не вглаває
Давши людям скарби гожі.
Всі ту пісню покахали,
Котрої він десь навчився;

Громадою всі прохали,
Щоб він ще так позначився.

Чумак до житя вхопився:
Нових пісень постачає;
Сам красою захопився,
Всю родину потішає.

Мастак вільно чумакує,
Душевний крам передносить;
Чумак чесно мастакує.
Бо так його й сем'я просить.

Частуй нас, любий мастиаче,
Всім, що може дух піднести;
Най сиротів менше плаче,
Навчаючись мрії и лести.

Твої казки й пересніви
Кличуть до житя с постелі;
Розвиваються сумніви,
Гомін чутіся в поселі.

Сила людей відродилося,
Покушавці твоїх чарів,
І до шума підрядилося
Побіч наших світодарів.

Радіє гай з дібровою,
Зорі людський коганець;
І з братицю розмовою
Всюди боргайтесь сівець.

Дружки, в вишневім садочку,
Під паощем Розмайзілля
Розмережали сорочку
Для майбутнього весілля.

Всі ждуть волі; всі гадають
Визволитись незабаром;
Таємно росповідають,
Що воля прийде з нектаром.
Кажуть: радість безкінечна
Гостюватиме в природі;

Та не знаю, чи безпечна
Цвістиме в нашім городі:
Хижка зграя супостатів
Зазихає на Божницю...
Чи хто виведе спід гратів
Налпу хвальну провідницю...

Не забудь, красуньо Ладо:
Розвалюй ворожі мури.,,
Прожени геть, люба Владо,
Всі ненаситні натури.,,
Не забудь і ти Стрибоже
До нас прийти свого часу.,,
Най січовик переможе
Поганебного наврасу.,,

Тобі ворле прудкозорий
Тут я трохеї складаю;
Тобі мастаче бадьорий, —
Сяєвом переплітаю.,,
Дякую за літ ворлинний,
За постаті показані,
За творчості трай невпинний,
За пригоди росказані.

Ти повів містецьким шляхом
Свою челядь красномовну;
Тішив людей своїм фахом,
І творив семню любовну.

Ти зробився світодаром
І, блавісням прислужився:
Частував життя нектаром,
Яким ти не дорожився;
Ти розливав його всюди
На прилюдні роздоріжья.
Знають нині добрі люди,
Що в нас було запоріжья;
Що в нас прадіди величні
Дуже тяжко помилились,

І що блавісні музичні
В ярмі важкім опинились.

Ти побильшував багатя
Що віяло пахощами.
Бачучи твоє завзяття, —
Все впивалось радощами.

Ти дав повні кухлі втіхи,
Радував своїм натхненням;
Живця таємної стріхи
Приздобив славним реченням.

Ти приваблював до кону
Чуткістю живого серця;
Крізь граторвану заслону
Ми входили в промінь Гельця.

Барвів Роамай, серце трілось,
А пісня бранців єднала;
Скрізь нове житя творилось;
Млу зірница розігнала,,,

Ти с поновляним запалом
Ішов, ніде не спинявся;
Статкував перед загалом
І, вже з блавіснем зрівнявся.

Ти відчував над собою,
Брехню, наклеп і халепу:
Ворог насилав з ганьбою
Драбічника й недотепу;

Драби дітей троюдили,
Щоб нам душу знівечити;
Святий овид огудили,
Щоб країну змалечити.

Всі, стоячи перед коном,
Плюгавили новобранців;
Навіть людозгубним тоном
Підью́вали поганців.

Але душі не здолали;
Вона тепліном живилась,,,

Де фіміам талували,
То там зориця гискрилась.,,
Обнявши народню ліру,
Ти до музів присвятився;
Полюбив їх духа й віру;
В Мельпомени причастився.
Для більшого траю й зиску,
Для приздоблення розгори,
Ти роздобув хисту й приску
В невтомної Терпсіхори.
Не вважаючи на злобу,
Що меж нами ворог сіяв,
Ти прояснив темну добу,
Навіть негоду розвіяв.
Натерпівся ти в дорозі,
Возячи сіль Україні, ,
Зате в нас є коні в возі,
Челядь при кожній царині.
Іще в нас буде храм величний
З невгласающим горіем,
І стострун красномузичний
З надзвірниченим зорієм!,.
Вийде слава гісторична
В синьо-золотій намітці;
Зъявится постать опрічна,
При сонцевій краснолітці!,.
Ревнуть славодвижні сурми
З народними кларнетами:
Замовкнуть невдачні гурми
С кровавими мушкетами...
Співай-же нам ворле рідний,
Поки маиш хист і силу;
Най слухає Полель бідний,
Давню пісню, прудко крилу!,.
Дарма Ферлах мрію гнобить.,,
Упир сонця не здолає!,.

Глум нічого нам не зробить,
Бо вже зірница палає!..
Гукнем гуртом надгірної,
Щоб зливою розіплялось!..
Після цей, — дозірної,
Щоб аж небо засміялось!!..
Та стукнемо в закаблуки,
Щоб на шпиллях відгукнулось..,
Пустимо в хід ноги й руки,
Щоб на Кремлі все стенулось!!..

Лютий ворог розіб'ється
Під здвиговим перелазом;
Призиртва й нудьги напется,
Ta й згине з лихим наказом!..

Париж, Січень 1915.

Трайрік.

Вчора минув тямкий рік:
Я спромігся віршувати,
Й на зруйнований наш тік
Сум і радість виливати.

Дух, пізнавши чорну зраду,
Байдужності не піддався;
Маючи святу пораду,
Він до ліри свої взявся.

Голос таємний прелинув:
Зі зруйнованого храму;
Й на мене промінням кинув, —
Сяйвом нетлінного краму.

Хтось мені шепнув на вухо:
Ставляй рифму на папері!..
Навіть як щось вийде сухо, —
Не піддавайся химері;
Бо й сік виноградний бродить,
Поки вином очиститься.

Земля в дійсності все родить:
Працю; поет охриститься!,,

Послухавши відгоміну, —
Написав пошанування,
Й сковав собі для спомину
Першоразне віршування.

В нагодний день, на гестраді
Прочитав прилюдно вперше;
Вилляв скаргу при громаді,
Та й почав зітхати лекше.

Чувся трохи ніяково,
Бо паничі кепкували.
Нині чуюсь інаково;
Мене люди шанували.

Хочь на пісню покликаюсь,
(Тут є приклади належні),
Але-ж я пишу й стараюсь:
Рифма й вислів красномежні.,,

Пишу вірша певним кроком:
Чую серцем як стунаю,
Бачу смітя й намул воком,
Недорічність обминаю.

Розвіявши глум, — радію,
Що додам краси до слова.,,
Вірю в найкращу подію,
Бо ненька жива й здорова!,,

Я надіюсь перед нею
В живій постаті зъявитись,
І в красі душою мею
Зі сяєвом відновитись.

Муза при селі вродилася,
Полель нею захопився;
Вона в житя вкорінилась
І край з нею споріднився.

Послухавши пісменника,
Що живе в народній мові, —

Вже слухаю щоденника
Й кохаюся в краснім слові

За недовгій час, навчився
Всі бурляни корчувати;
До світла прихилився,
Й почав йому співчувати.

Я допчу зілля зрадливі,
Що в квітнику зародились;
Нищу подиби вразливі
Що на листях примостились.

Нехай мене гноми судять,
Що вигадую дрібниці;
Най перед кумою гудять,
Що видумав небелиці.,
Я нехтую кривобічність,
А до закінчення прагну.
Всюди знищу недорічність,
І до повності досягну.

Гидкий намул в хаті нудить,
Я скрізь його вимітаю;
Коли-ж він ще й ноги брудить, —
Я с подвір'я викидаю.

Нам треба те відновити,
Що покручі змарнували,
Й житя радістю повити,
Щоб діти не сумували.

Нехай кожний трошки зробить,
Але-ж гарної тканини,
То він святий храм приздобить
Для поновної країни.

Цей підкання, другий квіток,
Третій шовку барвистого,
Й для прийдешніх наших діток
Зробим стільця врочистого.

Мій трай на кобзі не грає,
Проте на квітки спромітся.

Нехай подвір'я вберає
Поки в житю не знемігся.

Чи-ж я винен, що нездібний
Чогось лішного предбати;
Що жию мов непотрібний,
Взявши добре світло с хати?..

Сам я кволий, мій край рідний
Це караїться під катом;
Нарід-же Козацький, бідний
Вважаїтесь моїм татом.

Дуросвітом отруйний
Під сонцем, я прагнув жити.
Нині, на всіх обураний,
Хочу вічності служити.

Хочу Посад відживити
Проміннястим водограйом,
І весь рідний край повити
Барвозористим Розмайом...

Хочу брамінь посіяти
На Полельовім городі,
Щоб отруту розвіяти
Що втілилася в народі.

Я прагну до своєї мети
Й віднайду живе трайзілля.,,
В нас є Ладові прикмети
На Коля, у й на весілля!,,

Слів таємний, що прелинув
Знад Посадної паланки,
Мене в журбі не покинув
Без Полельниці-жаданки.

Всі промінєсті предбання,
Знов я віддам Україні;
Вони підуть на підкаания
Кожній біленькій хатині.

Все, що мій трай тут матиме, —
Візьме з рідної країни;

Приздобивши, — даватиме
Туди-ж, до своєї родини.

Дух таємний- незрадливий,
Творить трохею крилату,
Щоб я кволій, невродливий,
Віддав як свою заплату.

Я скрізь чую натхненника
Мов легітень свою пару;
Він ворушить буденника
Мов Аквілон легку хмару.

Це дух страдника поета,
Що плюгавився в неволі;
Його невтомна кебета
Жиє вічно в нашім полі.

Млійна, співоча й могутна, —
До блакиту долітає;
Мов леговій: скрізь присутна,
Все шанує, всіх витає.

То вона здіймется вгору
Й творця природи віншує;
То десь там, зі співом бору,
Чи с плугатаром вірчує;

Там, де квітує пшениця,
На пишнім лану, довічнім;
Де співає блавісниця,
На Посаді краснорічнім.,,

Вона й там єдина втіха
Де світочі світом нудять;
Де найбільше журби й лиха;
Де в хурдизі правду гудять.

Вона й сюди прибуває,
Спорадившися в гостину;
Мені живцю підливає,
Веселить мою хатину...

Часом прийде з дівоньками
Й вони шума заплітають;

Пахучими квіточками
Мое житло приздобляють.
То парубки зогрядненькі
Приходять з нею на жарти; —
Молодиці чепурненькі
Меду приносять півкварти.
Мені приносять дарунків:
Чи писанок велиcodних,
Чи Кунайлових лаштунків;
Навіть приказок народних.
Чудовими китайками
Приздобляють лавки й стіни;
Татарником, кошалками
Посипають хату й сіни.
Потім танця вистукують
Червоними чобітками;
Метелицю вигукують,
Ta ще й бразчать підківками.
Коло них я забуваюсь;
Негода цілком зникає.
Я пестощами впиваюсь
I молох нас не лякає.
Позавчора знов зійшлися
В гурті до мої господи,
Й вечерниці відбулися
Зі святочної нагоди.
З лихом прийшли помиритись:
Москаль казав храм замкнути,
Щоб ми не могли молитись,
Ні поета помнянути.
В мене всі задоволились:
Дякували Тарасові.
Знов до житя відновились,
Давали пісень майстасові.
За північ я сам лишився;
Голос мене знов радував.

Я седів — не ворувався:
Гісторію пригадував.

Тут Богдан передо мною,
При всіх козацьких клейнодах,
На коні, ще й з булавою,,
Всі пройшли в різних нагодах:

Дорошенко, Сагайдачний,
Полуботко з бончуками;
Ще такий-же рівнозначний,
З ворлятами козаками.

Тіні пташок злітаються;
Заповняючи хатину,
Всі до мене звертаються:
До вас ідемо в гостину,,,

Це ті души, що страждають
Здовж Неви на землі финській;
Оде-ж вони й прилітають
Сюди в нагоді гостинській.

Вони за мною радіють ,
Відживають, хвилюються,
Мені серце й духа гріють,
Ще й віршами любуються.

Вчора знов сюди злетілись,
Мене вмить очарували,
Та й зразу всі десь поділись.
Я чув лишень, як співали.

Щось невтімно млійодійне
Під блакитом розливалось;
Хвилювання половійне
С цимбалами відчувалось.

Грайвом п'яночого духа
Слова линули рядками;
Всі пройшли крізь мої вуха
Й стоять рівними градками:
«Ой ви сніжні, легкі хмари,
Хвилясті на вроду!

Гей ви, своєрідні чари
Свавільного роду!,,
Ми врочисто вас прохайм:
Злийтесь в долину,
Бо ми крила повертайм
Зараз в Україну.

Нехай буде доріженська
Чиста попід небом;
Нехай нинішня ніченська
Приздобится фебом.

Нехай зірки веселяться,
Місяць нехай сяє;
Нехай вітри не сваратся,
Най все спочиває.

В цю ніч відьми з уширами
Пішли в темногір'я,,
Бо сам Ладо з Анголами
Вийде на подвір'я.

А в нівнічну, тиху пору,
Прийде подивитись,
Як ми на Чернечу гору
Спустимось молитись.

Промінь ясний при цій требі
На хресті засяє;
Хор Ангольський в яснім небі
Хвалу заспіває».

Вмить навколо тихо стало...
Тихо в сінях, любо в хаті.
Все сном непробудним спало.
Також і в моїй сонаті,
Все мовчало в безпроміні.
Втих вартовий, не калакав;
Вітер прищух і в комині
Не вив, не стогнав, не плакав.
Я звів голову до стелі,
Мов себе почав шукати;

Свєї власної постелі
Не міг ніяк роспізнати...

Вмить я вже був над книжками:
Хтось мене пхав щоб рушати.
Хотілося за пташками
В Україну поспішати;
Щоб там, на горі Чернечій,
С тими душами спуститись,
І могилі мученичій,
Вночі таємно вклонитись.

Але бажання в пориві
Сторопились, і порвались;
Навіть думки полохливі,
В темряві десь поховались.

Лишень часомір невтомний,
Стоячи до вікна боком,
Ішов, немов місяць повний,
Певним, непохибним кроком.

Я цілком росчарувався ;
Нерви мої затремтіли;
Зразу самотний зостався:
Думки вростіч полетіли.

Розгорнув я пісмо рідне.
На душі тепло зробилось.
Світло зменшується й блідне.
Свято на серці відбилося,,
Свіжий подих леговійний,
Віяв млисту позолоту.
Теплін таємничий, млійний,
Мою чарував істоту.

Легкий трампон розгорнувся
Й барвив стіни мого житла;
Навіть снєвом горнувся
До вже гаснувшого світла.
Чогось я ще сподівався...
Вмить барви захвилювались,

Леговій заколихався:
Десь лівні перекликались.

А тим часом на могилі
Переспіви чергувались:
Пташки на Хресті й на гиллі
Літургію впивались.

Вони своєю присутністю
Схвилювали нічну пору;
Козацькою майбутністю
Зворушили святу гору;

Посвідчили невмиручість
Духа, співця народного;
Благословили рішучість
Невтомника природного.

Зійшла досвітна зориця
Й до пташечок усміхнулась.,,
Білосніжна блавісниця
По всій горі стрепенулась.

Зазорів гобрій безхмарний,
Хвалячись рожевим ранком;
І здиг пташок святочарний
Звився сріблястим серпанком.

Лель здіймаючись на гобрій,
Млу в долині протинає.
В Полелльовій семні добрій,
Непоборний спів лунає.

Хрест приздобляний народом,
Сяє навкруги з мотили;
Дніпро с кришталевим льодом,
Таїть краснотворчі сили.

Вам уклін шлю творчий траю,
Знявшихся понад нарід.,,
Вдячний гомін всього краю,
Тріватиме з роду в рід. . .

Благословіт мої рясти,
Котрі вам я передношу.,,
Може навчусь ліпше прясти,
Тоді до Гельця запрошу!.,

Я й досіль не маю хати;
Ніде не прилаштувався,
Нема де й гостей приймати.
Добробут мій змарнувався.

Але Розмай теплом віє,
В душі десь промінь гискритея,
Барвінок цвіте й барвіє;
Шум весняний мені снится!.,

Ще надіюсь я креснути
Багатям пісень речистих,
І всіх дітей привернути
До співокресів барвистих!..

Париж, Лютень 1915.

Жнива.

I.

Хутко після купайлонька
Жнива ревні почалися;
Всі дорослі дівчатонька
До них з батьками взялися.

Взявиши серпа легенського, —
На буйний лан поспішають,
Де зі жита густенького
Пишні копи виростають.

Житъовий час не гаїться!.,
Теплик ледьві позіхає.
Пашня с полем прощаїться,
Тремтить і вдячно зітхає.

Лель иrostує на полуценъ,
Сяйво в пашні миготіє.
Хочъ нагайний оцей будень,
Але-ж батенько радіє:

Пашня виросла на диво:
Колос гарний, сніп дородний!..
Земля дає буйне жниво.
Це значить: він її годний!..

Скрізь долиною й горою
Достиглі жита біліють;
Стебли гнутся під вагою,
Гойдаються, мов-би мліють.

Ще й квіточки не минулися:
Мачки, куколі й волошки
Ген' по межах разгорнулися;
Навіть є в житах по трошки.

Колос важкий, при дорозі
Весь на південь ніхилився.
Мов на довгім перевозі
Хворий чумак зажурився.

Гнуться вони всі до долу;
Вже певно й не підіймутся,
Не випростаються вгору
Й до неба не засміються.

Нині-ж вони не дітваки,
Щоб горнутись до блакіту;
Ба вже-ж вони й не парубки,
Щоб лякатися пристріту.

Вони батьки й дітолюби,
Що дають себе в офіру;
Людей ратують від згуби
Вилівши в земну порфіру.

Вони хоч їдноманітні,
То мають соняшний порос;
Буйні, стиглі й повнотітні;
Разом, — промінястий колос!..

Вони можуть приздобляти
Коровай, Гельце барвисте;
Навіть можуть звеселяти
Посад, покутя врочисте.

Колись вони хвілювались,
Як були ще молоденькі;
Половіями впивались;
Були барвисті й легенькі;

Щовечора вмивалися
Кришталевою росою,
Квітували й пишалися
Проміннястою красою.

Вони часто в нічку гожу
До зірочок залицялись,
На Зірницю, Красу Божу,
Всі щоранку задивлялись.

Мотелики с кузочками
Щодня до них прилітали;
Чарівними казочками
Молодість переплітали;

Про щось невтімно шептались,
Повне щастя смакували:
Цюлувались, обіймались,
Росли, цвіли й раювали.,,

Всі, кохаючи, кохались
І часу не чомічали;
Полюбовно всі витались,
В семні сонце зустрічали.

Сонце з ними жартувало,
Знявшиесь на гобрій раненько;
Гинцюго дня — кепкувало,
Що спали кузки довгенько.

Було й так, що — реготалось
Ідучий вже на полудень.
Часом від них — одверталось,
Тоді бував для них будень.

Але в пісню й милування
Хижка Фея не втручалась;
Танок плівся без вагання,
Ліра в Леля позичалась.

Дні минали в насолодах,
Ночі були похітливі;
Жили в тихолюбних згодах
Всі легітні полохливі.

Минув час любої долі.
Згодом і жнива минутся;
Незабаром на тім полі
Стерні лишень зостанутся.

Куди не глянь: — за женцями
Мрійні копи з'являються,
Гордовитими взірцями
По всіх полях здіймаються.

Молоді женці та жниці
Давно відбули Гаївку;
Дівчатонька й молодиці
Вже забули й за Петрівку.

Серп і цурка, в п'ястерницах,
Орудують с повним трайом;
На дівках і молодицях
Шати барвіть Розмайом!,

Трощі всюди зменшайтесь,
Стерні зате прибуває;
Жнець потрійно втішайтесь
Й нових силів здобуває.

На полуничеву годину
Живець на лану вщухає;
Сам час протинає днину
Й помеж копами блукає.

Це година хліба й солі, —
Час коли серп не шугає,
Коли жнець по власній волі
Свою примху споживає.

На годину все змінилось:
Люд прищух і заховався;
Мов саме житя втомилось,
І живець людський порвався.

Тут, седячи на раднині,
Семня полууднає нишком;
Там, при неньці - господині —
Задрімали під затишком.
Край царини під вербою,
Спить колиска з немовлятком;
На погірі, під копою,
Седить матінка з дитятком.
Далі жниця чепурненька
В холодочку спочиває;
Тут мамуся молоденька
Синочки росповіває.
На низині, під горою,
Струмок зимної водиці;
Там зібралися гурбою
Дітваки піля крениці.
Туди, по креничну воду,
Всі с коновками простують,
Мають веселу пригоду:
Розважаються, жартують.
Коні спутані пасутся;
Хлопчаки-ж їх доглядають,
Забавляються, сміються,
На дудках бадьоро грають.
То вмить голоси юначі
Полинули вгору хором,
І вже відгуки тримтячі
Відгукнулися під бором.
То в тиші самотна дудка
Дрібненсько десь виграває;
Спів летить мов сайга прудка,
Млійні згуки розливає.
Припутні й переплиці
Своїх дітей забавляють;
Мов по камняній стілниці
Десь червінцями жбурляють.
Мотелики здіймаються,
Коромисниці герцюють.

Над пашњою звиваються,
Помеж колами танцюють.
Різні пташки пролітають,
Скрізь на стерню спускаються,
Працьовників розглядають,
В нашу пісню вслухаються.
То сокочуть і жартують,
Іди других доганяють;
То своїх дітей годують
І женців розвеселяють.
Вгорі ластівки кружляють;
В стернях струмиці й сороки
Про Козаків розмовляють;
Скачут, граються красохи.
А сонце вгорі палає,
Сяйвом илеси багатіють;
Пшениця скрізь досягає,
Соняшники золотіють.
Там яровик простелився
Різнобарвими кусками;
Пишно вбрався ще й повився
Дивовижними стрічками.
Ходить черногуз тихенько,
Мов красуня без роботи,
Ступає дуже легенько,
Щоб десь ноги не вколоти.
Липень чайка десь на долі
Скиглить жалісно, тукає;
Мов самотна мавка в полі,
На себе сум накликає.

II.

«От і сонце на заході».
(Зіструмочком лози шепчуть).
Вже й возі в тяжкім поході
Зі снопами йдуть і крехчуть;
А коло містка зітхають,
Немов лихо пригадали,

По містку тихо ступають
І в село простують далі.
Пішли женці в село з поля.
Чайка над плесом ридає.
На шпилі струнка тополя
На всі боки поглядає.
Вартув мов те, що люди
Ревно жали, в коли клали;
Щоб не підкralись облуди
Та цих конів не покрали.

III.

Ніч найгустішою млою
Простір навколо покрила,
Ще й пахучою росою
Всі рясти земні скроила.

Питьма й пиша. В небі зори
Сяйвом блакіт вишивають;
Мочарі, долини й гори,
Вчакловані спочивають.

Все зіллялося в долині,
Стерня, жито, кони й лози;
Блищать роси на калині
Край царини, при дорозі.

Сплять пташки стуливши очі,
Спить господар, жнець і жниця;
Багатьом ім ції ночі
Певно серп і цурка снится.

Місяць по лівночі сходить;
Пірнач в госоці сміється;
Плесо вгору пару зводить;
А вода й не сколихнется.

На помості, піля клуні,
Хтось тишу вмить обриває:
Гонук щирої бабуні,
Спить, сердится й промовляє:

Не знайду серпа Настуні...
Де-б то він оце подівся?..
Чи хто не заніс до клуні?..
Вмить козак зі сну скопився...
Він сів, сердиться й зітхає:
Серпа-ж йому знайти треба!
Зірк: а серп отої блукає
Гень, аж там, на краю неба.
Дивится: він на постелі;
Все так, як і — передніше;
Тиша й сон по всій поселі. —
Ліг та й заснув ще миліше.
Тиша знов заанувала.
Сон у жилива найсолодший;
Нічка снами чарувала;
Снить він, снить і брат молодший.
Не сплять двоє цеї ічкі:
Креничний струмок маленький,
Що кінчайтесь край річки,
Ta травяник молоденький.
Струмок, неби від гокропу,
Все до річки поспішає;
Травяник виліз на копу
Й живо співом потішає.

Париж, Серпень 1915.

Під тяжою Чорнобога.

I.

То не соколи з діброви
Злетілися на ливаду, —
Не горлиці для розмови
Згуртовалися в громаду.

То не дочка зірничина
Дітям Гелечко спраляє,
То світолюб-Галичина,
Свого сина присипляє... .

То зійшлися хованці Сяну,
Дністра, Збруча й Буковини;
Пришесли вдячну «Госану»
До невблаги-домовини.

Вчора стріха веселилась,
Цвіли райквіт і лелія;
Ниньки жалобою вкрилася,
Бо прийшла сумна подія.

Вчора сяяв од Карпатів,
Промінь радісного сонця;
Він красою своїх шатів
Дивував чужесторонця...

На вдовинному городі,
Соняшники розвивались;
В давній, козацький господі.
Беликодня сподівались.

Край віконця, під стріхою,
Світив невгласний каганець,
Де с почесною віхою,
Стояв порадник і сівець.

Спів інавкруги розливався,
Камняші скелі ворушив,
Скрізь луною відбивався,
Ворога й покруча глущив.

Люд пізнав себе самого,
Думав сам і прислухався;
Вишив жупана нового,
Й до самозахисту взявся.

Всюди храми збудовались,
Трай побачила й стодола;
Всі клейноди готувались
Для просвітнього престола.

Забарвіли буйні квіти,
Розвився гай занедбаний;
Виросли вдовні діти,
Встав Січовик загребляний.

Рідна муза невмовкала,
Кличучи всіх на ногір'я;
Ненька світочів скликала
На заквітчане подвір'я.

Стяг дідівський вгору звився,
Курінь братський гононів;
Вівтарний храм обновився,
Й визвольним ранком червонів.

Шум посадний с фімфамом
Віяв нахощі з Нектару;
Світодар з нетлінним крамом
Постачав ще й свого дару.

Дружки, Світилки й Бояри
До вівтарів підрядились,
Несли червінці й таліари,
Й до Зірниці спорядились.

II.

Пішов гомін по Парнасах:
«Україна відродилась
При нечуваних прикрасах,
І до траю заходилась...»

Маючи Полеля й Ладу,
Ще й позбувшись кайданів, —
Дасть Розмайрічу Плеяду
С подивом живих горганів...»

Гайвоц, пісень та шумів,
З горганами ще сполучить;
Жартів також, гарних думів,
Своїм блавісням доручить».

Людоїди сколихнулись:
Треба з неї красу здерти!..
Блазні грізно відгукнулись:
Ні! Вона повинна вмерти!

Бо світ може вподобати
Віяка з лагідним овидом.

Нам прийдется глум хльобати,
З нашим немічним клявидом!

Упир пішов полювати:
Браз підьюжив опричину,
Й почав з нею сплюндувати
Коханий світ, Галичину.

Хижка й людожерна сила,
Прийшла, й ворогам на втіху,
Святе світло погасила,
Й затьмарила чесну стріху.

Світокрес, на творчій ниві,
Бачив руйнування храмів;
Кати й покручі зрадливі,
Не минали й фіміамів:

Сплюндувати ввесь барвінок,
Нелюб посвідчив руїнала,
Багнив людський загумінок...
Душа мислівця страждала.

Побільшуочи руїну,
Паскуди в кревлі купались,
Та сючи скрізь труїну,
Людським житям брудно грались.

Шишаючись брудним трайом,
Славольою всі впивались:
Знущалися с коровайом,
З людяністю збиткувались.

Чварно-кроваві події
Без вимоги не минулись:
Любопещані надії,
Сумом тяжким обгорнулись.

Непраханий подих тліну
Зломав ество, житя снинив;
Накликавши домовину, —
Радощі смутком заслонив.
Не грає томонкий живець,
Подоланий негодами;

Завмер і втомлямий співець,
Невдячними пригодами.

Смерть бере собі в данину
Батька, порадника й співця;
В тяжку й лихолітню днину,
Взяла поета й мислівця . . .

До святої домовини
Зійшлись блавісні з уклоном,
І спів, гомін України,
Лунав потрійним трітоном

Позвершили смертну хату
Святопосадним відтінком;
Заквітчали тажку втрату
Троядною ще й барвінком.

Згуки вдячності й шаноби
Роспливались помеж людом,
Духа творчої жадоби
Зогрівали з людолюбом.

Квітки радістю втішались
І завдання зрозуміли:
Любо зо всіма витались,
І з блавіснями шуміли.

С повагою й побожністю;
Труну винесли на марі.
Вмить, зі всею спроможністю,
Разгорнулись темні хмари;

Промінь пахучий поллявся
Спід блакітної заслони.
Небозід уклоном слався,
Вчувиши жалобні трітони.

Вмить завмерло все присутнє;
Листя тихо, шелестіло . . .
Таємне щось, незабутнє,
На серці й душі тремтіло . . .
Мов давньому чумакові,
За сіль, висловили вдячність, —

Рідному провідникові
Викресали рівнозначність.

Дух — відживлювач незломний,
Знов лунає під блакітом;
Наш подих бутя, невтомний,
Вется безкінечним літом! . . .

А за Стрипою й за Прутом,
Москівщина лютувала;
Своїм ганебним побутом,
Скрізь людяність обливала.

Вона гучно спорядилась
Українців поховати;
Вся до зброї підрядилась,
Та не змогла вгамувати.

Не кинувши цеї гадки, —
Ще бондично заходилася,
Та не перейшовши кладки, —
Піля Збруча десь, розбилась;

Почала прилюдно гнити,
З неї в'яло смородом;
Землю почала багнити,
Своїм людоморним родом.

Люди взялись проганяти,
Щоб земля не заразилася;
Вона-ж почала конати,
Й від лютості вже казилася.

Почувши спів од Карпатів,
Де світ славить Україну, —
Скликала всіх супостатів, —
Знов почала хуртовину.

Зі смердячим злом на пиці, —
З бордів славних кепкувала;
В день лякала з гаківниці,
В ночі покручем цкувала.

Вжила підступних заходів,
Щоб день святий затъмарити;

Посилала блудоводів,
Домовину зачварити.

Недолюдків підмовляла,
Хоч могилу забруднити...
Коси на собі порвала,
Бо не могла підступити.

III.

До тебе, таємна сило,
Звертаюсь я с подякою;
Житя в нас не погасило
Людожерство с гультякою.

Ти не хтіла допустити,
щоб людоїд збиткувався...
Не вмер він, а ліг спочити,
Бо дуже наторбувався...

Встане він знов незабаром,
Виявить стократну силу!, —
Наша кровь не ллется даром,
Ми матимем волю милу!..

Взявиши прapor людський в руки,
Він ішов почесним шляхом;
Зносив гніт, знущання, муки
Й не склонився перед жахом.

Він ломав бездушну скелю,
Котра сонце заслоняє,
Й одкрив нам блакітну стелю,
Котра волі не спиняє.

Людяності був покірний,
Для неї щиро працював,
Як співець і служник вірний;
А кривду щодня нехтував...

Щодня з нею він сварився,
Бо хижаству не годив.
Хоч від тягару хилився,
Але-же до правди ходив...

Він смутився, що в неволі
Його ненъка, діти й брат,
Що на нашій, святій волі,
Мститься поганебний кат . . .

Він скрізь на рідному лану,
Лишень красу й правду сіяв;
Побільшив неньці талану
Й житя паходещем обвіяв . . .

Він з найменшими братався,
Про них він серцем умлівав . . .
До них він щодня й звертався
Коли молився, чи співав.

Всюди кволому й малому —
На тлі житя помагав,
Лікував знавір'я, втому,
Навіть снаги підливав.

Світ побачила й безодня
Під ворожим баговиням;
Піднеслась душа народня
З надійшовшим поколінням.

Його слова скрізь літають
Меж убогим, чесним, людом;
Всіх до житя привертають,
Нехтуючи вражим брудом.

Спів натхненного народу
Лунає й промінням горить,
Освітлює красну вроду,
Барві ї радощі творить.

З різнобарвим, творчим співом,
Овид славної Вкраїни,
Сяє проміннястим жнивом
Дніпра, Дністра й Буковини.

Шумлять величні Карпати,
Шлючи спів до Коровою;
Шлються посад привитати
З гоміном діброви й гаю.

Творець жив в душі слова,
В пісні могутній, народній;
Побільшується й будова
Нашій музі красновродній.

Тіло змучане звалилось,
Але дух живий зостався;
Ним наше бутя живилось,
А він пісньою втішався.

Світочъ там не зостанется
На тихім просторі, в раї;
Він сюди, до нас, вернется
Й зорітиме в нашім краї.

С Полелъницьою зеднався
Й барвітиме в Україні,
Бо вустами присягався
Вікувати в цій країні.

Його чоло вінком слави
Світолюби заквітчали;
Дарма світогудні хави
З людойдами сичали.

Рідний цвінтарь звеселився
Почувши, що вже ховають
Того, хто дуже втомився,
Кому й квітки спочувають.

Зажевріли в ясну днину
Хрести на давніх могилах:
Привитали домовину
Всі рослини в буйних силах.

Яма темна запишалась
Домовиною с квітками;
Могила вмить уквітчалась
Дітьми, внуками й батьками.

Згуки всевдячного співу
Роскотились по долинах;
Гискри таємного гніву
Засвітились на рослинах...

Сонце, кинувши проміння,
На могилу задивлялось:
Там веселчине тремтіння
На квіточках відбивалось...

IV.

Розійшлися народні хвили,
Лишені квітки роспостались,
Розмовляли на могилі,
Та до землі пригортались.

І часливі, що там судилося
Бути прикрасою свята,
Де серденько мліло й билось,
Ховаючи батька й брата.

Вони барвіли й біліли,
З легітніями цюлувались,
Від паходців сами мліли,
Там і скону сподівались.

Час, тихенько й непомітно,
Сонце пхаючи до склону,
Ірацював єдноманітно
Разом для житя й для скону.

З одвічними пеленами
Ніч горнулась вище, й вище,
Простянулась над ланами,
Вгорнулась і в кладовище.

Примари сумні й холодні
Меж могилами тинялись,
Як приблуди страховодні;
Навіть до хрестів спинались.

До величної-ж могили,
Що в день пишно заквітчалась,
Не підходять брудні сили.
Нею зориця втішались...

Тисяча зірок небесних
Доглядають скарб народний,

Де для Світодарів чесних
Трампон сяє небозводний.

В ранці, велична зірница,
В зірки про все роспиталась;
Вийшла світова цариця,
Й до скарбниці привиталась.

Не вирвешь ти з душі карбу,
Сило немічна, ворожа!..
Не забрудниш цього скарбу!..
В нас є сонцева сторожа!..

v.

Тату, світоче коханий,
Прийміт уклін мсї душі...
Смуток це, ні ким не знаний,
Невдатно вилляний з глуші.

Прийміт-же й мою подяку,
Моє зілля без пахощів,
Що несу вам, як відзнатку,
Без трояндни й без радощів.

Подих, квіток шукаючи,
По всіх закутках розбігся;
Сам я в пітьмі блукаючи,
На що міг, на те й спромігся.

Талан кволий, без провіді,
Ледьві, ледьві шкандиває;
Скажу так, мов на сповіді;
Він кращого ні придає.,,

Квіток сіяти не вміє,
Де-ж їх йому назбирати?..
Носить бурьян і радіє,
Що зеленить піля хати.

Його пісня, це шумиха,
Що на весілля вчащає;
Хоч вона й не коїть лиха,
То так людям докучає.

Ви пробачте недоріку,
Вінка-ж мого не цурайтесь;
Благословіт мою втіху,
Благаю вас, не вагайтесь.,,
Він безбарвий, сумовитий,
Позвершаний дуже гнівом,
Бо й рідний край ще новитий,
Жалобою та сумнівом.

Скоро згине хижак лютий. —
Я з блакітом відновлюся;
В чобітки червоні взутій.
Перед посадом зъявлюся!..

Дружка прийде в підподмогу,
Й віночок сплететься барвистий;
Воля-ж матиме спромогу,
То ще й засяє зористий.

Його зіве вільний співець,
Котрий піде моїм слідом.
Він сівши тут на мій стілець,
Зватимется вінковідом.

Париж, Серпень 1916.

Коляда 3.

Різдво Бога слова, гучно братаймо!
Всеслюдського брата всюди витаймо!
Всі співайте, в дудки грайте,
Про новину словіщайте;
Від села в село рушайте!

Ми вже з Вифеєму вернулись назад;
Чабани там гожі, — все пішло налад:
І волхви прийшли з дарами,
Ще й гуслярі с кобзарами,
С червінцями й таляралі.

Над людним вертепом світиться зора;
Сяє й непокоїть Гирода цара.,,
Вшанували ми й лелію,

Таємну матір Марію;
Там і пробули велію.
Приїхали гості з міста Хорола;
Запрягли кобилу в довгі гринзоли;
Ми втиснулись на ті сані,
Й опинились на Йордані,
В Івасика на снідані.
Нам Івась поставив меду та вина;
Заколов назимка, вівцю й барана.
Ми, що прийшли попереду,
Брали пляшки з гожереду,
Споживали вина й меду.
Роспили всі вина, роспили меди;
Пьяні, погубили трембітки й дуди.
Не було на чому грати,
То дня щоб не змарнувати,
Ми навчилися співати.
Кобила, тим часом, наїлась вівса;
Чуйм: „слава в вишніх” ревуть небеса.,,
Ми хоч пьяні, — схаменулись,
Як пайхутне зодягнулись,
І на хутір повернулись.
Достались до щопи на початку дня.
Зaproхав нас Йосип аж до куріння.
Ми Пречистій уклонились,
На дитятко подивились,
Та з Йосипом підживились.
Відпочивши трохи під житним стіжком;
Хто сів на гринзоли, хто ззаду пішком;
Прийшлося всім поспішати,
Щоб тут про все росказати,
Іще й з Різдвом вас віншувати.
Будь здорована нечко; додглядай діток!
Піля свої хати насади квіток!
Нехай шумить Буковина,
Нехай туде Верховина;
Най гомонить Україна;,,

Паризь, Студень 1918.

Моїй думі.

Не докучай мені, думо,
Що в нас нема свєї хати;
Цур йому журитись, кумо,
Навчись ліпше жартувати!...

Не в багастві людська слава;
Хто серця й душі не має, —
Того найсолодша страва
Гірше полину проймає...

Нема людскості під злотом,
Нема щирості, ні братства;
Там сковано думку дротом,
Там і кайдани для рабства.

Золото на злочни здібне,
Дивись: по цілому світі,
Воно скрізь катам потрібне
Шкодити людській просвіті;

Щоб і правду вартувати
Водячи святу в кайданах;
Щоб і людей катувати,
За премудру, на майданах.

А для людей що будують
Житя й красу ливадою,
Та ще й ворогів годують,
Працюючи громадою;

Що під різні пташи співи
Слють і жнуть, танки водять,
Та й радіють як на ниви
Дощі завчасно приходять;

— Що земльою й небесами
Дано для них; оце й гоже.
Земля с хлібом і красами,
Це для них обличча Боже...

Пісня душу напував,
Дає чутям насолоду,
Чутке серце зогріває
Й дає забутя в негоду.

Треба того здобувати,
Що прикрасить рідне поле;
Людські квітки поливати
Ще й дитяче серце, кволе..

Коли хочиш довго жити, —
За невмирущими рушай;
Хочиш поваги спожити, —
За Кобзарами поспішай!
Ми-ж бо не цілком убогі:
Майм очи щоб дивитись;
Не бездушні й не безногі;
Руки-ж є; чого журитись?...

Ти чутка, дітей кохайш:
Вірши з бур'яну складайш,
Мене ними розважайш;
Не гаразд, але співайш.

Хоч ми й темні, бо не вчені,
Про те можим міркувати
Про книші сирі й печені;
Ще й припічка тенькувати.
Наши стрічки всі благенькі.
Всі вигадки наші кволі,
Шати вузькі й коротенькі,
Та все-ж таки ми не голі.

Барт на правду подивитись:
Відколи на світ родилась, —
Для всіх, стогнучи трудилась;
Ти й ходи до неї вчитись...
Тяжка доля-ж їй судилася...
В найгіркіші, темні віки
Натхнення не покладала:
Пройшла землі, моря й ріки,
Й вічно на землі страждала.

Всіх на людськість навертає,
Ріvnість на землі заводить,
Всіх, як пенька пригортав,
Проте й досіль боса ходить.
Тисячі разів, нізащо
Ченці тягнули доцара

На суд, заспіви Кобзара;
Знайм, — кричати — ти ледащо,
Нема для тебе вівтара!

Терптий бідна й од Іевитів:
Ці бутий шкурними різками,
Дротяними канчуками;
Гарчать: геть з наших повитів,
Це тобі не з Козаками!...

Нелюдство таке твориться;
Не раз у тяжкій пригоді,
Ховаїтися на городі
В бурьяні, бо всяке мститься;
Всюди лишенько тай годі.

Отак: за святу роботу
Має руки з мозолями,
Сухі ноги з моргулями,
Ще й сливе кожну суботу —
Гірке лихо з Москалями.

Зіма прийде, то ще гірше:
Діти з голоду вмераюти,
По темницях умлівають,
І, страждаючи, найбільше
По хурдигах догнивають.

А ми з тобою на волі,
Бачим трохи світа й неба,
Маїм хліб; чого ще треба?
В завтра ще й на ріднім полі
Побачимо сяйво Феба!,

Коли заздриш на світлицю,
То йди на свій лан горати,
Чи хоч братам помагати;
Вбери й заквітчай сестрицю,
Навчись ненъці потурати.

А то що ми тут зробили:
Байдикуїм як ледаці,
Нівечим пісні путящі,
Рідний звичай загубили,
Втратили літа найкращі.

Переняли все негоже:
Як не спимо то так ходим
І маленьким дітям шкодим;
Робим — що правді вороже,
Та меж людьми гріхи плодим....
Щоб-же брати покохали, —
Треба з ними працювати,
Гарні приклади давати;
Тебе-б і не занехали,
Але треба статкувати.
Все живе знаходить іжу;
Жива душа й жива дума,
В існі житнього шума
Може знайти мрію свіжу,
Без Бакусового кума....
Душа України — твій талан;
Пісня чарівна й багата,
Щира душа сестри й брата,
Вінок, тельце, танок, жупан;
Це-ж тобі небесна плата!,
Правду скрізь поганці душать,
Та ти на них не потурай;
Неси, премудру, в рідній край;
Струни правди всіх ворушать,
Лишень полюдські й чємно грай.,.

II.

Кохай-же неньчину красу,
Придбай для неї трошки знання;
То-ж в Україну понесу
Прийдешнім дітям на снідання.
Вернемося в Україну
До неньки вдовиці,
Підем по красу в долину,
Де теї крениці,
Де ми пили чисту воду,
Де й відпочивали;
Де Козацьку, вільну вроду
В серці заховали.,

Знов побачимо садочок
Зелений, гильчастий,
Де вется живий віночок.
Барвінок хрещастий.,,

Там квіточка пишаються
Любо край віконця,
Цвітуть ще й посміхаються
До вічного сенца.

Там пшениця золотіє
По горі й долині;
Скрізь вінками миготіє
На мрійній родині.,,

Дивись: наші голубоньки
Гелечко вберають;
Он, зібравшись до купоньки
Знов, весну витаютъ.,,

Молодар від церкви ллєтся;
Шума заплітають;
Чуїш: з ними Бог сміється...
Там Анголи грають!,,

Хучій до них, моя думо,
Вони не вгавають;
Поспішаймо туди, кумо;
Це-ж нам так співають!,,

. Я зберу рожевих квітів,
Добавлю й волочок.,,
З невьянучих самоцвітів
Буде наш віночок.

Тоді, ти мов чарівниця
Вийдеш на вулицю;
Мов Купайлова зірница —
Сядеш на травицю.,,

З нами діти засміються,
Серце радощами впєтся;
Дні безпросвітні минутся,
Щастя з нами зостанеться,,,

III.

Ти до пісні прислухайся,
Вона в людях не вмерає;
До неї ти й пригортайся, —
Свята на глум не порає.,
Сам я, голос надірвавши,
Вирошусь до чиєсь хати;
Там, людям уклін подавши,
Буду й за тебе прохати.,

IV.

Білі хатки, всюди квіти.,,
Чи є де-ще такі села;
Чи є в кого такі діти?.,,
Чого-ж ненька, не весела!?...

Паріж, Лютень 1917.

Визвольна хвиля.

I.

(Гадюка.)

Тихше діточки седіте,
Не чудуйте й не бийтесь;
Тихше по землі ходіте,
Не пустуйте й не смійтесь;
Не дай Боже: прокинеться
Коли будете кричати,
Знов на людей накинеться,
Почне гrimати й гарчати...
Вона вдосвіта вернулась
З кровавого полювання,
В почивальні раздягнулась
Та й спить оце, до скідання.
Нехай спить, подай не встала!
Бедай сенця не бачила,
Бедай навіки пропала
Щоб упирів не нянчила!

Вчора в брудній вертепниці
Гади шамана справляли;
Там повій, ганебниці
Всіх кревлею похміляли;

Ба й цілу ніч там світилось;
Лайки, гомін, брудні крики;
Там упирство веселилось...
Бальбекали мов гиндики...

Вигукували накази
Щоб музики гучно грали;
Скільки душевної врази:
Ще й дітей туди забрали.

Як пізніше попъяли, —
Повій пороздягали,
Тішилися, скаженіли,
Ще й гожих туди втягали...

Доки-ж буде Бог терпіти
Ту сваволю навіжену?...
Пора-б давно пригнітити
Хижу Фурію, скажену!...

Не дасть перейти дороги
Нашій думі в Україні;
Забруднила всі пороги
На нашій, святій руїні.

Аж до вчора полювала
На людей по нашім поїзі;
Кров невинно розливала,
Не пускала до нас волі;
Вона навіть світ небесний
Від сиротів закривала;
На скований рід, почесний,
Всякі бруди виливала.

На городи несла сушу,
На ниві в степах широких.
Вона виривала душу
В наших діток ясновоких...

Скрізь отрути замість ліків
В наші серца підливала;

Творила з людей каліків,
Душу в людях добивала.

Найкращі квітки доптала
Щоб ми не плели віночків;
Гадюкою згреготала —
Щоб не співали таночків...

Згинь-же ти, прожоро світа!
Най зацвіте він красою
Райського, благого цвіта;
Най пречистою росою,
Раб освятить свої храми,
Та з премудрого насіння
Най запалить фімбами;
Нехай очистить сумління!

Тихше!... Чутно спів з надвору:
Земля й небеса співають,
Люди зеднались до хору;
Кого-ж це вони витаютъ?...
Ходім до них!... Серце бется
Мов-би з грудей вилітає,
Душа плачуши сміється:
Воля до нас повертає!

Розваліт страшну комору
Нехай її сонце сналить;
Чи враз висадивши гору,
Земелью нехай завалить!...

Не випускайте гадюки
Бо знов на вас підіймется!
Тримайтесь всі за руки
Поки трон її займется!

Держіт!... Фурія конає,
Сама встати вже не може,
Землю й небо прохлинає,
Кляне все що людям гоже!

Держіться! Вона скрутилась,
Лежить, нічим не ворушить;
Сукровиця вже пустилась,
Випита кров її душить!

Брудна піна з рота ллеться,
Горить, кіпить, сукровіє;
Чуйте: земля сміється;
Воля сяйвом рожевіє!
Звоніт гуртом на звіниці!
Сурміт, радійте, співайте!,,
Ви-ж руйначі, до крениці
Йдіт сумління промивайте!
Дівчатонька, чарівнички,
Спішіт, волю заквітчайте;
Та й ви, любі молодички,
Гуртом її величайте!,,
Підіт з нею до вязниці.
Борцям чесним уклонітесь:
Визвольте братів з темниці.
Привітайтесь, обійтесь:
Сварку й лиху занехайтے,
Громадою помолітесь,
Всіх до гурту закликайте
Й за дло святе берітесь...

ІІ.

(Брудна спадщина).

Вона вмерла. Її ложе
Золочане й мальоване, —
Людоїдом запльоване!...
Не сідай на нім небоже!
Брудні ченці там лежали,
З брудовійом піячили
То й лицарів не бачили,
Що з вольою підіжвали.
Кровавого трона слуги
Тремтять, бліді мов примари;
Думають що темні хмари
Придатутся до послуги...
Коло вівтарів зібрались,
В ночі воду посвятили
Й свяченою руки мили;
Ні, на них сліди зостались:

Кров невинна що плялася
Засмогла м'ясні руки;
Не змиють її й гонуки,
Так пречиста запеклася...

Сини волі, на сторожу!
Роздолгіт вчорашню сварку,
Вишите любовну чарку
Та їй рушайте в подорожу!

Ні хвемчи не гайтесь:
Розігнавши хмари грізні,
Беріт рискаті заливні.
Не молтесь їй не лайтесь:

Закопайте хутше в яму,
Десь найглибше серед поля;
Най іронаде зла і неволя!
Не шукайте в ней краму!...

Пишні порфіри з гадюки,
Зі шовкової тканини,
Гірше струпної раднини;
В них родились людські муки!...

Не приймайте ніхто трона
Де седів унір поганий,
Та тішився чернець п'янний!
Його блискуча корона

Була зроблена катами;
В ній пишався змій проклятий;
Задля неї був росп'ятий
Сонців правдосій з братами!...

Душі в бачно не вмочіт!
Закопайте зо всим брудом,
З її нелюдством і блудом,
Ще їй ногами придопчіт!...

Щоб гидкий слід не застався,
На новій, людській дорозі,
Та в коморі на підлозі,
Де гнилий бруд розімлявся, —

Зберіт погної в одежу,
Що недолюдки пошили,

Та й ховаючись лишили;
Вчиніт на смітя пожежу!
Най згорить і перетліє,
Щоб не зосталося врази
Від пекельної прокази;
Най лютий кат не шаліє!
Нехай змієва могила
Заросте, щоб не пізнали;
Щоб чениці не відкопали;
Бодай зникла вража сила!..

Грім небесний, блискавицьо,
Спаліт ганебні палати
Де плодяться супостати!
А ти ненько, чарівницьо,
Засвіти світ коло хати,
Збери Козацьку громаду,
Навчи дітей, дай пораду;
Треба-ж волю привитати..

Роскажи де твоя слава,
Де поділись Отамани,
Запоріжья, Січ, Гетьманы,
Де знудилася твоя справа.

III. (Чисті Серцем).

Ходіт матері з дітками,
Чистих серцем поскликайте:
Всі з найкращими квітками
До ліброви поспішайте.
Там зіроньки сміялися,
Цілу ніч вогонь кресали;
Арханголи зібралися,
Й домовинок натесали.
Там небесні Херувими
Склали хвалу для борців,
А бессмертні Серахвими
Принесли живих вінців.
Зійшлися духи кобзарів
Кторих гісторія знала,

Що гинули задля царів;
Сила неба всіх зіднала;
Всі зійшлись на пишне свято
Вшанувати вільних духів;
З ними й Тарас, рідний тато,
Що за правду зазнав муків.
Всі почесні з України,
Що до людності хилились,
Квіток набрали, й калини,
Та всі в діброві спинились.
Все втягнулося врочисто;
Скрізь троянди червоніють;
Кущі вбралися в намисто,
Трави цвітуть, зеленіють.,
От, Анголи виступають,
Всі барвінком заквітчані,
Шлях квітками посишають,
Несуть свічки засвічані.,
В гинших лелії пахучі,
Пальми, гайстри, хризантеми,
Рута, косиці цвітучі;
Всякі весняні гемблеми.
От корогви піднялися,
В небі звони загвонили;
Чарівні пташки знялися,
Й вітра буйного спинили.,
Сколихнулась людей лава.
Колишутся й домовини;
Це людська, могутня слава
Йде під небеса з долини.
От Зірница занялася,
Трампона вмить розгорнула;
Процесія почалася,
Всіх до себе притягнула.,
Чуїте: вони співають, . .
Земля квітки засвітила! . .
Це тих лицарів ховають
І що змія занапостила.,

За трунами живі люди,
Мінітся перлами роса,
Знялися паході зі всюди,
Вбралися красою небеса..,

Різnobарвисті тюльпани
Запалились; кобзи грають,
Райські, неэримі тімпани,
Звінким струнам помагають.

Чесний творець оживився,
Поспішає в Україну;
Мов полумням залишився,
Звеселити йде Руїну:

Іден горе, другий сіє,
Третій вже ішов полоти;
Там пашню молотник віє;
Там рівняє гоколоти.,

Кобзар струни знов наладив,
Та нові пісні складає;
Далі батько щось порадив
І, син кобзу розглядає..,

Всі щиро дякують борцям,
Іх лиця, — для всіх гобразки;
Принесли на труну мерцям
Хвалу, вінки, пісні й казки.

О ви, любі мої друзі! . ,
Коли-ж я вам уклонюся,
Коли-ж під вербою в лузі,
Вдячно за вас помолюся? . ,

Чи-ж я пісню скомпаную,
Чи про вас казочку складу? . ,
Я, чим Вас не пошаную, —
Дрібниця все й не доладу... .

Ані віршів, ані прози;
Що-ж я можу вам принести? . ,
Хіба за сирітські слези,
Можна коли вінка сплести? . ,

Станьте дітки на молитву,
Помняніт їх щирим словом:

Вони в найгіршу гонитву
Були нам чесним покровом.

Щоб зменшити наші ранні,
Вони рвалися до бою,
Вийшли гуртом на майдани,
І полягли за нас гурбою . . .
Вони перемогли ката
Котрий з нами збиткувався:
Щоб-же захистити брата, —
З нами дух живий застався.
Добрій він і вам не зрадить;
Навчить вас у згоді жити,
На чесні шляхи спровадити,
Ще й поможет продовжити.
Навчить себе поважати,
Покаже де чия нива;
Сіяти навчить і жати,
Ще й творити людські дива.
Най-же слово братнє, Боже,
Знищить брудні почування,
Та з їх духом вам поможете
Знайти людські міркування.
Шануйтеся голубята;
Нехай Ангольським сумлінням.
Освітиться кожня хата,
Всім прийдешнім поколінням . . .

IV.

(Святий Скарб).

Тихше ніжками ступайте,
Не стукайте чобітками.
Не брязкайте підківками;
Ба й землі не колупайте . . .
Тихше милі голубята:
Це братня, свята могила;
Вона волю нам обмила,
Взявши кров і серце брата.
Це народня плащівниця,
С красвидами сумнimi;

На ній сирота, вдовиця,
Всі багаті й гожі з ними.

Це престіл, хоч і не в храмі;
На ній все святе, що бачиш;
Їй уклонишся й заплачиш;
Це думка в народній драмі.

На ній дух самого Спаса,
Всіх апостолів, пророків,
За тисячі тяжких років,
Дух України й Тараса.

Братні гасла тут живляться,
Теплом серців досягають,
Будьте нашими, — благають;
Вони смерті не бояться:

Вічно на квітках барвіть,
До них сонечко сміється;
Глянеш: серденько забется;
Пахощі довкола віуть.

І приватливо й затишно,.
Думки щораз міняються,
Зі слявами сплітаются;
Хрест величний стойть пішино.

Зогрядна, стійка й велична,
Вона творить кращу дію,
Про нашу, живу подію;
Трофея мов гісторична.

Підійдіть до неї друзі,
Над квітками нахилітесь,
Вашим щастям поділітесь,
Сполучившись членно в Музі;
Роскажіт чарівну казку;
Станьте в танок, заспівайте;
Золотом скрізь обшивайте.
Мовби неньчину запаску.

В ній лицарі спочивають,
Які кайдани порвали,
Й Україну роскували,
Де Слав'яни відживають..

З небесною порадою,
Іх прилюдно поховали,
Ще й поминки власнували,
З Ангельською громадою.

Земля й небо святкували:
Танки відбулись музичні,
Грали кобзарі величні,
Ще й поети віршували.

Серед свята Спас явився,
Щоб могилу заквітчати,
Та борців повеличати;
З людьми слівав и молився.,

Це він так братню впорядив:
Від пречистої Марії,
Білі й золоті лелії,
На цій могилі посадив.

Він співав: небеса ліра
Наші дуни підживляла,
Братнім словом промовляла,
Й ожила могутня віра.

Його святі заповіти
Вічно в козацькім народі,
Цвіли в хаті й на городі,
Мов живі таємні квіти.

Воскресли всі Божі гасла,
Святий вогонь запалили,
Знов надію відживали;
Дивітся: вона не вгласла. . ,

Закінчилось братне свято:
Анголи зняли жалобу
Та й радились якусь добу;
Зъявився Тарас, наш тато,
Розгорнув святі шларкали, —
Небо сяйво засвітило,
Та присутніх снівістило, —
Що пророки начеркали;
Все слухало братерську річ:
Вітри на віті не віяли,

Хмари навіть не мріяли,
Як він читав про вильну січ.
Престіл нерукотворений,
Люди бачили в блакиті;
Бог в зорянім оксамиті,
Благословив хліб щоденний..

На чолі вінок терновий;
За ним трамонній застінок
Сплювся в хрещастий барвінок;
Знявся й водограй перловий.

Замовкли живі горгани,
Люди різно розійшлися,
Чи в темраві розплівлися,
Порвавши тяжкі кайдани.

Сонми Ангольські зібралися—
На коліна поставали,
«Вічна дика», — заспівали,
Й пахощами розіллялись.

V.

Нічка засвітила зори;
В тиші соловей сліває,
Хворі сріця зогріває:
Вбралися красою гори.

Нічний Зефир повіває,
Несе квіткам братні ласки.
Лине до могили — казки,
Де й на квітах спочиває.

Місяць перейшовши хмари.
Дивиться: на землі тихо,
Минулося страшне лихо,
Розцвітають земні чари.

Затих соловей, ліг спати;
Кущі бриллянтами вкрились;
Роси всюди засвітились;
Не хочется йти до хати...
Не розходьтесь анголята:
На красу дивитимемось.

Цілу ніч молитимемось,
Шануючи душу брата...

Будем тут, піля могили,
Радитися й вартувати,
Щоб не прийшли супостати,
Та в ночі не забруднили!

Весняна, пахуча нічка.
Ваші серця заспокоїть.
Живим легітом напоїть,
Ще й освятить ваші личка...

Горус прийде в кінці ночі,
Приведе красуню Флору,
Й виглядатимуть Аврору,
Засвітивши чола й очи.

Це дівчина й молодиця: —
В різні квіти вбирається.
Пахощами впивається;
Це невтімна таємниця...

Рожевою пеленою,
Сяйво на гобрій здіймется,
Вільним полумням займется.
Й вас осяє всіх зомною.,

Пташки почнуть літургію;
Туман блакітним серпанком,
Заслонить могилу ранком;
Захистить живу лелю...

Вси навчившися тут жити,
Розійдеться в різні краї,
Збудуйте братні раї,
Й перестанете тужити...

Паріж, Червень 1917.

Світовід.

Я думав про тебе й нестяжно заснув;
А мій дух, летючи, над селом спинився,
Та й с під хмарки, нишком, на тебе дивився;
Вмить садок вишневий на мене дихнув,

І, здолавши смуток, я розвеселився,
Так, мов би й ніколи в житю не журився!,,

Я на тебе глянув, і пізnav од разу;
Серце зворушилось, радісно забилось,
Гасло душі й серця на тобі спинилось!,,
З немовлям седіла коло перелазу ...
Воно, Херувимське,, на небо дивилось,
Ручки протягало й до грудей хилилось!,,

А вгорі, в блакиті, на проміннях сонця,
Зайворонок ченний струни протягнувші,
Грав під небесами, турботи забувши!,,
Кущі виглядались у хатні віконця;
На квітах, мов п'яні, паходців здобувши,
Мотелики грілись, крильця розгорнувші!,,

Я тебе скрізь бачив : прийшовши до річки,
Ти повні відерця поливу набрала,
Принесла під хату й квітки поливала.
В хаті, ти поклала крижмо на дві стрічки,
Цвіла з немовлятком, його словивала;
Поклавши в колиску, — мрійливо співала:

Чарівний сон, трівкий, довічний юначе;
Прилети в мою хатину,
Приспі маленьку дитину;
Ти стрібуне меткий, січовий козаче;
Повій з гори на долину,
Розважа молоду калину.

Ой дрімото стара; завитай до хати!
Матимеш у нас гостину,
Й чесно заробиш хустину:
Немовлятко підрадишся колиханги;
Я-ж побіжу на годину,
Й поспікаю всю родину.

Подивись родоньку, на мою господу:
В мене любо й незрадливо;
В мене щастя мед і пиво;
Дружень вірний, любий, козацького роду!,,
Одружилася я щасливо;
Немовля, — надлюдське диво!,,

Кувала зозуля, пташки щебетали,
Все цвіло й п'яніло в вишневім садочку;
Ластівки лінили кубелце в стропочку,
Кудись одійдали, то знов приїдвали;
Ти-ж, люба сестрицьо, в барвистім інічку,
Князьові барвила весільну сорочку.

В полі бачив тебе: колихалась нива,
Ти, з двома дітками, прийшла до пшеници,
Сіла, мов квітниця, на межі, в травиці;
Мов думка вродлива на приїденні жнива!,,
В барвосяйній данці, в рожевій ділниці; —
Мов ліс на престолі раниої зірници!,,

В лузі тебе бачив: через хибку кладку,

Ти несла-ж гобід горачам за ливаду.

Потім, чув, як дочки давала пораду,
Прийшовши полоти зазілляну градку!,,
Творячи Гагілку, Світилку й Приваду,
Ти тінила сонце й зірочну громаду!,,

Ти й сіно згортавала в зеленому таї;
То в ясній світлониці гелечко вбирала,
Коровай місила, косу роспітала!,,
Небо дивувала на тім коровай:
Сєяла й співала; житя розливала.,,
Невдалим і кволим, — живця додавала.,,

Я став дотепнішій після цеї ночі:

Жарти чув твої, сміх, певмируці пісні;
Бачив хату, гельце, снопа й вишні рясні!,
Райськими квітками сяють твої очи!,,
Чи-ж є де що краще за тебе на весні?..

О, непъко й сестричко; прийдіть ще раз у сні!,,

Париж, Червень 1917.

Розмай Сон.

Позавчора бачив тебе на ливаді:
С пахущого сіна ти зробила вязку,
Квіток нашибала повненьку запаску,
Сіла мов-би Лада на пишнім посаді,

Та й почала дітям велерічну казку:
Про жито й іщеницю, й про небесну ласку.

Сонце хтіло чути натхненну розмову,
Та Стрибог не хоче нікого втішати,
Йому треба, вічно, бігти й поспішати;
Він покотив сяйво, геть, аж за діброву.
Пташки, налітавши, почали втикати;
Почали, й рогози, й кущі позіхати.

Ти встала, й новажко, пішла на долину;
Діти, що на травці квіточками грались,
Негаючись, любо за ручки побрались,
Та й побігли за тобою під калину;
Там, піля дороги, дівчатка зібрались,
Побожно й натхнено до Купайла брались.

На головках любих барвиsti вiночки;
Цiлiй день квiтницию вони чарували:
Радiли й спiвали, вiночки звикали,
С куколю, з ромену, з макiв та с волошкi;
Всiх потрiбних квiтiв на вечiр придбали,
Навiть рути й мняти в садочках нарвали.

Верба, вся в розмаї лишино красувалась,
Овид її любий з вiнками зриявся;
Хтось до неї гучно з блакиту смiявся;
Пiсня, то лунала, то вмить обривалась,
А знеба на землю млiйовир спускався,
З нею цiлуvalася, красою впивався.

Свiточi взялися Леля вишанувати;
Зiроньки в блакитi тихенько з'являлись,
На постать Кушайла з неба задивлялись,
І млiли: бажали з людьми жартувати;
Радiно тримтiли, до всiх усмiхались,
До слова живого ввесь час прислухались.

Я чув як спiвали Купайловоi славу:
Постать рожевiла, росою вмивалась,
Мрiяла й пьянiла, часом хвилювалась.
От її зi спiвом принесли й до ставу;
Пiля води ставши вона забувалась:
Щораз вигладалась, та все дивувалась.

Дівчатка з головок віночки здіймали;
Щоб дещо вгадати, то с цього приводу,
Свої власні твори кидали на воду;
Плесо хвилювали їй тишу нехтували,
Бо сливе всім треба було вжити броду,
Щоб хоч зазірнути в майбутню пригоду.

Багатя налашто; гиски над водою
Жартували їй грались, таємно звіввались,
І, в темряві ночі десь мовчкі ховались.
Теркач невгамоно сурмив за рудою.
Млійодайні духи зі всюди злітались,
Тішились Купайлом, красою втішились.

Я чув як останню пісню проспівали;
Бачив як сестрички вербою ділились;
Поважали старих, слухали й корились;
. Людьми розійшлися бо всі статкували.
Звичайом подій іциро захопились,
І втоми не чули, хоч і потомились.

Полум'я погасло й рештки дотлівали.
Потім зійшов місяць, на діл подивився,
Ta й сердився дуже: на свято снізнився.,
Подія скічалась, люди спочивали.
Через круті гори він так забарився,
Через густі бори старий помилився.

Пахущі віночки барвіли на плесі, —
Деякі по хвилях на землю достались;
Два з них на міліні тихенько шептались:
Я був на Катрусі, — я був на Голесі ...
Вмить шугнула хвilia й вони загойдались
Вилізли на берег і з ним побратались.

Награвшися вволю, всі нічні гульвеси,
Розбіглися всюди здобичі шукати:
Кожний, цей ночі хотів щось придбати;
Кого ваблять гори, кого манять плеси;
Цей прагне бродити, той тягне пlesкати;
Третій хоче рити, четвертий стрібати.

Прийшла лісовиця щоб вінки забрати;
Тут Пірнач побачив, с під хвилі схопився,

Росчепірив клешню й грізно росходився;
Кричав мов скажений; вже й хотів кограти;
Але Їус поважний, прибіг, посварився;
«Ми жінок не бемо!» Тай, сразу спинився.
Вернувшись в воду, він ще й там булькотав,
А Їус його слухав і лишень реготав;
Продовжував довго він ще томоніти;
Лаяв Лісовицю що нрійніла в його став,
Либонь таки й Їуса за те саме картав;
Невуч, то й не міг я всього зрозуміти.

В супереч погрози Пірнача лихого,
Два країці віночка Їус дав Лісовиці,
Та прохав прибути на ті вечерниці,
Що передбачались у Дітька глухого;
Йому передносять гарні ногавиці,
Й бриля чепурного під час косовиці.
Водій не втручався в ганебну спечку;
Вьючися туманом, котрий простягався, —
Ширився й білішав, на кущі спинався;
Він геть розіткався на ішеницю й гречку.
Їус пречинурився, маком заквітчався,
Сів на гнучку гиву й тихенько гойдався.
Зникла хвиля й плесо почало сіріти;
В тиші неймовірії знов день починається,
Та вийти зі світлом з за гори вагався.
Багатя на сході почало жевріти.
Їуса вмить нестало, — с туманом зіллявся,
Котрий, безнадійно, в долину збивався.
На лану ішениця колос наливала;
Пишні колосочки в долину хилились,
Мотелики млійно на них примостились,
Вона-ж їм довічну казочку шентала.
Кожали завчасно кудись поховались. —
Ластівки сердечно з легітом витались.
Забарвилось плесо рожевим гобрійом;
Всі кущі й рогози когось виглядали,
Сверціки, збудившиесь, прощось їх
читали.
Дихнув лан широкий вільним половійом;

Стрункі верболози листям похитали,
Та знов урочисто всі стояли й ждали.
Поблід кволий місяць, погасла й Зориця.
Схід красновеличний сяйвом освітився,
Промінь всіма жданній на всьому відбився,
З гобрійом зіллялась хвиляста пшениця.
Зареготав бусол. Я вмить пробудився,
Благословив Леля й за тебе молився.

Париж, Червень 1917.

Приклики.

(Гимн).

Світи Боже, в Україну
Сонечком ясним,
Сяйвом невгласним;
Най проміння гріють,
Най діти радіють;
Обсади всяку хатину
Садочком рясним!

Повий Ладо, степ красою,
Скрізь лан обнови,
Ще й благослови
Жито та пшеницю,
Матінку й сестрицю;
Всесільницю росою
Красу підаживи.

Пошли з неба нам кустоду
В наш посадний храм,
Прийди а нею й сам:
Дай ще свого хисту
На пісню речисту;
Поклади в чесну господу
Свій нетлінний крам.

Поможи нам хліба й солі
Спожити гуртом,
За братнім столом;

Квіток насадити,
Храм упорядити;
Святу постать, на престолі,
Витати чолом.

Гей Дружечки, гей Бояри!,
Втішайтесь Гельцем,
Посадним вінцем!
З неньчиним віночком,
С цісньою й таночком,
Ви блакитові гусляри
Послані творцем!..

Станьте діти; на сторожу
Ненька кличе вас,
То ви в добрий час,
Гуртом помолітся;
Небом запалітся;
Захищайте красу Божу,
Котра живе в нас!...

Паріж, Вересень 1917.

Дитячі бажання.

Я думаю ненько, про твоє весілля:
Думаю й радію мов мала дитина,
Та в неба благаю всецвітного зілля,
Щоб зорями вкрилась вдовина свитина,
Щоб з райом зрівнялась новенька хатина!,
Покутя застелим ще й снопа поставим,
А тобі придбайм найкращу сорочку;
Чобітки червоні й намисточко справим,
За столом посадим на самім чолочку,
Щоб усі дивились на Ладову дочку!

До церкви, звичайно, поїдем на возі;
Неодмінно треба воза заквітчати;
Це-ж ненька поїде по вільній дорозі;
Це ми-ж Україну будемо вінчати;
Всі діти зійдуться тебе величати...

Сумно відчувати, що ненька вдовиця;
Краще, коли-б Гетьман був не помилився,

В нас була-б господа, садок і крениця;
Гарно-б той вишневий донині розвився;
Храм-би наш квітками буйними повився...

Вдовине весілля вже й без короваю...
Вберем тебе й гарно, та вже молодиця...
Ні вінка з барвінку, ні гельця з розмаю...
О, ні, рідна мамо, ти дівка й зориця,
Ти потрійна Муза й Дніпрова цариця!

Я хочу щоб косу твою росиліали;
Хочу щоб велична громада зібралась,
Щоб і на посаді всі тебе витали,
А твоя головка щоб з небом зрівнялась,
Щоб найстарша хмара этори задивлялась.

А то нехай буде ще й краща від неба,
Бо ти, мамо, цього в Бога заслужила;
Щирі люди скажуть що так воно й треба:
Ти найперша волю творила й спожила,
Ти-ж їй на головку й вінка положила!.

Я хочу зібрати Полельниців зо-сто,
Стільки-ж і боярів, світилок та сватів;
Неможливо—кажиши?... Це так усе просто:
Я за день оббігаю ще й більше хатів,
Не поторбуваючи соколів ні хортів;

Зо-триста дружечок бідних, і заможніх,
Це-ж буде подія велична, вроциста, —
Кобзарів найкращих, і тих, подорожніх,
А до короваю з'явится й Пречиста
З батеньком Тарасом, з небесного міста.

Кажуть, що зі Спасом Тато нарубкє,
То й його запросить на день визволення,
На святу вечерю, бо він так міркує:
Коли Ненька Божа дасть благословення,
То вже й Бог старенький дає дозволення.

Ой, весело-ж буде!.. Де-ж ми всіх посадим?...
Простірну світлицю треба впорадити;
Навколо скрізь вишень та квіток насадим,
Мережки придбаймо щоб підгородити;
Мнятою й любистком треба-ж обсадити.

Треба статкувати перед новим світом:
Прикрасимо стіни гарно рушниками;
Лавки-ж обівемо мняким оксамітом;
Всі столи застелим різно скатерками;
Приздобимо вікна гарненько квітками:

Знайдемо шальвій, чернобривців, рути,
Васильків, троянди, паністки, лелії;
Навіть отих квітів треба роздобути,
Котрі цвітуть вічно на райськім гобрі.
Це гостей наводить на похвальні мрії.

Мамо, ми-ж не вмієм Спаса привитати;
Русалимські люди це найкраще вміють;
Треба комусь бігти й про це роспітати;
Варочка й Маруся найліпше зуміють,
Воні й про ці ролі вже давненько мріють.

Вони розуміють почесне завдання,
В них є пишне крісло й барвітій килим,
Флорині трампони й відповідне вбрання.
Ми Спасо здивуїм і розвеселим:
Буде-ж Блавісница з дитятком малим;

Ліворуч Світилка стане с фіміамом.
З ними посадивши Його серед хати,
Вона безсумнівно зрівняйтися с храмом.
Ввійдуть Світодари з другої кімнати
Й підійдуть до Спаса щоб ноги вмивати.

З найщирішим серцем Спаса приголубим;
Це найпорядніший, і брат, і людина;
Його заповітів, братніх не загубим;
Най-же памятає Козацька родина,
Що йде до нас в гості визвольна година!

Я хтів гарну пісню Росіятуому скласти,
Але-ж бач, нездібний, хоч і не вгаваю;
Не навчися мамо, шовкової прясти,
Я праду валову й смутком обвиваю;
То я «Христос воскрес», йому заспіваю!

А вже далі челядь ривне, та музики,
Чарівні дружечки гелечком займутся,
Їм кобзарі гrimнуть на різні язики,

На кобзи бояри гуртом відкликаутся,
Всі коровайнички за діло візьмутся.

Засяють красою всі столи та лави;
Всього на вечерю завчасно придбайм:
Медів найсолодших, та різної страви,
Книша, паляниці ішенишої вкраїм,
І всіх до господи тоді запрохайм!...

Тоді, нехай навіть селів сто зайдется;
Дідуся й бабуся сядуть по куточках;
Всім у нашім краї сножива знайдется,
Всі нехай зайдутся; всі ті що в віночках,
І ті що в убогих, латаних сорочках!

Тоді вже з братами й я повеселюся:
Місяця закличу на гучне подвір'я,
То при його сляві так щастям ульюся,
Що й хмара позаздрить на мене з надгір'я;
С чобітків убогих посиплеться шрія!,

Коли-б як найхутине, щоб довго не ждати..
А може чогось я й не передбачаю.
Бо дитячий розум, кортить погуляти:
Вибач мені мамо, коли докучаю.
Бо я так радію що й не помічаю...

Не гаразд приймати в такій день ворогів:
Хіба вони вміють полудеські молитись?...
Вони й на молитву не йдуть без батогів;
Як-же мамо, можна з ними веселитись,
Чи з їдного кухля радощів напитись?

Затьмарити промінь я дуже боюся:
Нечисть прииде в гості й світлици засмітить;
Де бував погань, я там не молюся;
Одже промінь гляне, присутих освітить
І мою нециру молитву помстить.

Він катів не любить і прилюдно гудить;
Він так людям радив: ворожа ішпуха
Прийшовши в гостину, всіх чесних
 облудить,
Отруїть хатину, суспільство й кожуха...
Обминайте погань, затуливши вуха!

Упірі, найкращих дітей твоїх крали;
В садочках нищили цвіт і краще гилля;
За бруд, за поталу з тебе перли брали;
Одже й неприємно на наше весілля
Закликати в хату вороже баділля.

Ми можем зібрати всіх людей спід неба,
Що були прихильні до наших Сальянів,
Що не затемняли нам ясного Феба.
Які не нищили червоних жупанів,
А кохали пісню Січових Киянів!

Запросим біdnіших, ці ліpше порадять,
Щирах, що в неволі тебе поважали;
За котрих ти певна що тобі не арадять.
Які в журбі тяжкій тебе розважали,
Та на шляхи правди здавна спровадали.

Коло людей гояжих я й сам розгорнуся,
Для проханих любо й лісню віршувати;
Хто красу кохає, з тим я й обіймуся.
Ти вв'члива, вміш людей шанувати,
Ше й всім що ти майш, чемно частувати.

Іди-ж люба ненько, пора заквітчатись;
А ви, брати й сестри, станьте до роботи,
Як найліpше треба всім приготуватись;
Перемігши лихо та тяжкі турботи,
Будем виглядати святої суботи.

Благослови Боже вдовину стодолу!
Допоможи Душі, коровай зібрати!,
Сходьтеся сестрички, до гельця посполу;
Я-ж приздоблю ґанок, стану коло хати,
Та й почпу, веселій, сусідів скликати:

Гей-же в Україну, всі иочесні люди;
Ми майм гелечко та святий коровай!
Хто красу кохає, — сходьтеся зі всюди;
Ми в ясній хатині владнуїм земний рай:
Ненька сяде за стіл, зашумить бор і гай!..

Париж, Вересень 1917.

В чарах забута.

Ой стелися барвіночку
По горі й долині,
На городі та в садочку
По всій Україні.

Ой світи нам, зоро з раю,
В иочекну країну,
До чесного короваю
В біленьку хатину.

Най хрещастий барвіночок,
Косиці й троянди,
Повьють наш тин і садочок
В незмірні гирлянди.

Нехай шташки розмовляють
З листям і квітками;
Нехай неньку звеселяють
З малими дітками.

Най п'яніє соловейко
В саду, на калині;
Не журися, серце, ненько
При сумній хвелині.

Подивись на твій садочок,
На рожеві квіти;
Благослови синів, дочок;
То все твої діти.

Пісня Січова лунає
Від Сяну й до Прута,
Правда світова ломає
Довговічні пута.

Луна з людської дороги
Гуде й не вгаває;
Зеленіють перелоги,
Січовик співає.

Не втомилися ніженськи
Що правди шукають;
Гинуть вали воріженськи;
Горлиці гукають.,

Ладо Січі помагає
За правдою йдучи;
Сокіл світла вимагає,
Скрізь кайдани рвучи.

В небесах сміються зори,
Лани зацвіли барвисто;
Вбралися долини й гори
В різnobарвисте намисто.

Всюди на кущах гискратся
Перли, позліти, гранати;
Вони с кривдою сварятся —
Що нас хоче розбднати.

Грай Кобзаре на вулиці,
Січ не піде спати;
Дівчатонька й молодиці
Прийдут танцювати.

Проси в Леля такі струни,
Щоб грали й не рвались;
Щоб невдячні Небелуни
С тебе дивувались.

Ми не спатимем що нічку;
Щастяком упнемось,
Обіймем красу-сестричку
Й пісньою залемось.

Той, що дуже натрудився, —
Нехай спочиває;
Хто с пісньою подружився, —
Най з нами співає!,,

Ой гуп хата, гуп вулиця,
Най весело буде;
Нехай ненька-соколиця
Все лишенько збуде.

Ой бразь та бразь підківками;
Нас місяць витав,
Бо вже воля с Козаками
До нас повертає!,,

Паризь, Червень 1918.

Громадою!

Розірвались кайдани важкі,
В які нас окував давній вік;
Ми пізнали колишньої волі стежки,
В Україну прийшов новий рік!,

Годі нам, сини волі й брати,
Ворогам потурати дарма;
Ми повсюм квітками біленької хати;
Нам зотида ворожа тюрма!...

Ми збудуємо храм чарівний,
В нім засвітять небесні свічки;
Не стогнатиме сіяч на полі сумний,
Жнучи все на ворожі стіжки...

Най не встане та сила брудна,
Що доптала наш чесний вінок;
Най замовикне невільницька пісня нудна,
Ми почнем наш рожевий танок!,

Ми засієм красою наш край,
Зацвіте скрізь долина й гора;
Ми вберемо гельце та спечем коровай;
Нам світитиме сонце й зора!,,

Париж, Червень 1918.

Чорнобривці.

Чорнобривці, милі квіти,
Під хатою гнутся; —
Мов маленької щирі діти,
Що до всіх сміються., .

Чи то сонечко, чи хмари,
Чи вітер, чи спека; —
До людини й до примарі
Сміються й здалека.,

Нема туги в їх личенійку,
Не стогнуть, не плачутъ;
І в ясний день, і в ніченійку —
Лишень радість бачуть.,

Вони — краса коло хати
В маленькім садочку;
Не раз кими, вдова-мати
Заквітчає дочку.,

Гляне матінка в садочок
І душа спочине;
Ой ви квіти, мій райочок,
З вами журба гине!,

Грішно вечир марнувати
В сутінки похмурні;
Ліпше йти та поливати
Квіточка безжурні.

Нехай вони процвітають
В садку й на городі;
Вони ненъку привітають
При всякий нагоді.

Най щастить вам, гожі квіти;
Я-ж до вас вернуся
Й коло рідної просвіти,
С кривди насміюся...

Ви заміните й червіньців; —
Коли-ж вас побачу?,
Дайте мені чорнобривців,
Дайте красну вдачу!.,
Я, порідному звичаю,
Повернувшись до дому,
Всіх сестричок заквітчу
Від Карпатів аж до Дону.,

Паризь, Червень 1918.

На крилах мрії.

Чим я тебе, Ладо, за радість oddачу,
За твою незмірну, батьківську послугу?.,
Я-ж рідну голубку вже на волі бачу,
Я співаю ненъці й голосу не трачу;
Ти поміг знешкоти пекельну наругу,
Ти журбу розвіяв і сердечну тугу!..,

Я такий веселий, як весна в діброві,
Де всякі рослини повивши сь квітками,
Сміються до неї; де в любій розмові
Квіточка п'янятуть до смерті готові;
Де їуси й зозула з різними пташками,
П'ють одвічні чари цілими пляшками.,,

В голові немудрій все перемішалось,
Я навіть не знаю чим весну почати:
Все довкола мене в красі запишалось.
Вчорашнього лиха й краплі не засталось;
Хочется скакати, сміятись, кричати.
Хотів-би сестричок усіх заквітчати!..,

Житя мене вабить, кличе до хахання;
Моя вся-ж істота мов переродилася:
Зникли з мої думи всі тяжкі зіткнання;
Сміх дитячий чую, там, безперестання;
Прадідівська кобза дивом обновилася,
І слава Козацька, мов з неба з'явилася!..,

Я мрію про братню ливаду, барвисту.
Про байрак зелений, про невтімні криза,
Що я лечу й бачу челядь урочисту.
Й заквітчу неніку, — мов саму Пречисту;
Вона пеленою всі хмари розбила,
Й козацькі могили славою покрила.,

Я заплющу вічи й сон рожевий снится:
«Широка долина, зеленіють кручи;
Під горою стежка й тесова крениця,
З відрами підходять дівка й молодиця,
І воду в долині зі струмочка п'ючи,
Розлога барвіс мов-би вінка въючи.,,

Скрізь понад зіллями й струнким гочеретом,
Лози, вільхи й верби довічні весталки;
Ще й величний явір з давнішним потретом,
Мов-би на сторожі з дідівським мушкетом;
Ні сачок, ні човен, ні волок рибалки,
Не тривожати білі та жовті кошалки.,

Недосяжна дума там вінка звиває;
Земля-ж їй зіткала премудру порфіру;

Соловей стокато по ній роздиває,
Зайворонок чемний свого підливає;
І взявши в пошану весни душу й віру,
Вона сполучає пісню, кобзу й ліру...;

Це райської музи світлиця багата:
Всі небесні сяйва до неї злітають;
Там лунає пісня голосна й завязта;
Там гомонить кузка химерна й крилати;
Там літні створиння співають і трають,
П'яніють од щастя й веселі вмерають...;

Набравши водиці, постаті жіночі,
Пишаються йдучи в недільнім убраний;
На вигоні челядь, грища парубочі,
Жарти, співи, танці, віночки дівочі;
Пишаються йдучи в недільнім убраний;
Заручана дівка, мов Дніпрова пані!,

Я знявся й високо лечу над рікою;
Бачу як рибалка човна поправляє;
От, от, хочу сонце достати рукою;
То вмить, я над ставом, десь над госокою;
Чую співи: — ненька діток присилляє;
Чую другі: — дітям гелечко спрояє..,

Я вільно зітхаю пьючи живі чари,
Дивлючись на села й рідні краєвиди;
Блакит рожевіс, нема ніде хмари;
В села повертають чабани й отари;
Мотелики в танці, — мов квіток привиди.,,
Гиньте й не родится, покручі й обриди!.,

Зажди, вічний Боже, ми храм одбудуїм
На рідній твердині, з мудрого граниту,
Тоді в Україні й тебе пошануїм:
Кралцими вінками гуртом обдаруїм;
Дамо пишине крижмо з Зірниці й блакиту,
Ще й красну квітницю зорами повиту...;

Мій спів недоладний, бо кобза розбита.
Але в меї неньки є співи величні:
Моя пісня часто тugoю повита,
А часом то — хвора, чи й несамовита.

Але Дніпро має всі твори класичні.

Різні вірши, й гусла й горгани музичні.,

Він не забув творів давнього часу,
Бувши під ворожим брудом, у неволі;
Ти почуїш дива з нашого Парнасу;
Ми ще не співали й давного запасу;
Нас, блузнир кремезний в недорічній школі,
Вчив красу доплати на рідному полі! ..

Ти чув колись друже, наші вільні музи; ·
Чи співав хто краще за них коли в світі?,,
Два віки насильства вражої Медузи:
На них полювали Шайтани й Лабузи;
День і ніч ховались по степах у житі,
Бо ворог душив їх у кохнім повиті..

Тепер вони ввійдуть в наші святі храми,
Ми-ж їх заквітчайм, туртом привитаїм;
Сяйвом запалаюти пишні фіміами,
Та й роскажуть дітям про минулі драми;
Ми про все роскажем, про все й роспитайм.
І покажем як ми шума заплітайм.,

Я ще нону рани вchorаниго глуму;
За три-дні неможна всіх залікувати;
В мое серце, ворог наляяв журби й суму;
Я щойно иряду ще на веселу думу;
Але-ж я навчуся й баристу кувати,
Бо сором по смерті вжурній вікувати.

Я дивлюсь на небо й на неньчину вдачу,
Радію й не можу радості вдержати...
Це радісні сльози; я більше не плачу...
Ти чув нашу думу, давнішню. козачу.
Як ірадії встали волю захищати.
А неньки з дітками вийшли проважати.

Вони танцювали прийшовши до Січи,
Не хотіли вражих кайданів носити;
Вони самій смерті сміялись у вічи.
Коли лютий ворог катував їх дівчи.
Де краса та воля, там хочется жити,
Туди вільно й Музу в гості запросити.,

Я ніяк не діждусь величного свята,
Коли всі бояри й дружечки зберутся;
Сяйвом невгласимим освітиться хата,
Все розвеселится, брат обійме брата.
Всі щирі сусіди на заклик зійдуться,
Гучні віршування прилюдно почнуться...

З'являться всі музи до пишного двору,
З величного храму чари розіллються,
Всі души незримі прелинуть до хору,
Пахощі заповнять храм, сіни й комору;
Найстаріщі стріхи в красі засміються,
Діди, батьки й діти радоців напьются!..
Ненька має думи мрійного дунаю:
Всі класичні скарби Дністра, Случа й Десни;
Всі потрійні дива Карпатського краю;
Натхнення діброви, мора, степу й гаю;
В нас танки рожеві плетутся щовесни;
Напи сестри сяйва сонцеві принесли!..

В нас дива всесвітні, чим я й похвалюся!..
Я вмію веснянку й весілля козацьке, —
Співатиму пеньці, — пока не втомлюся;
Потім, край Посаду торхи підживлюся,
Та знайду ще в дітах натхнення юнацьке;
Там-бо все класичне, нердечне й мастацьке.,
Загляньте сестрички, в ненъчину скарбницю;
Там жують всхвалальні музичні поеми;
Ми ними забавим сироту, вдовицю,
Туманну долину й госінню зірницю;
Ми в неї знайдемо нечувані теми,
Надблакитні сяйва й райські хризантеми.

Помогай-бі сонце! Добревечир зори!
Згинули примари щербатої долі!..
Дощиком полийте степи, лани й гори;
Красою повийти шляхи, села й боря;
З нивою співайте на братньому полі,
Правдою всі сяйте на нашім престолі.
Сійте в Україні краснотворчі квіти,
Щоб вони на Січі правду вкорінили:

Я хочу з барвінком радісно тримтіти,
Теплом свого щастя брати серця гріти;
А пісні премудрі щоб їх боронили.
Щоб ворогів лютих сяйвом полонили!

До мене, хто прагне забутя шукати!
До мене, хто кволий, знесиляний бідний!
В мене кобза й вірпн з дідівської хати;
Я вам заспіваю про весняні шати;
Є в мене світилка ще й боярин рідний;
З ними в Україні, — шлях волі проїдний!

Париж, Червень 1918.

Недосяжній Мрії.

Я переконався, зіронько небесна,
Що вінки Нолеля всі тобі доличка:
Ти така-ж покірна, соромлива, чесна:
Ти мрійлива навіть як Случ, Рось і Десна;
Ти цілком як наша ненька та сестричка.
Буйний вітер віє, — ти смутна й журлива;
Лишенько в блакиті, — тебе вже й не видко;
Ниньки ти світилка й дружка потохлива;
Взутра ти преданка люба й жартівлива;
Час тебе покликав, — ти й побігла швидко.
Ти також, як ненька, красу поважайш;
Ти така-ж, як наша сестра на посаді:
Головкою млійно з височини сяїш,
Хворого поета в ночі розважайш;
В єден час на морі, в степу й на ливаді,
Я не раз виходив, нишком, за діброву,
В тиші прислухався, ждав і хвилювався:
Хоч раз бажав чути твою пісню й мову; —
Бачив любе сяйво й присмішку чудову,
В пісні-ж та розмові — невучем зостався.

Не раз, в ясну яічку, вдивляюсь я вгору:
Блакіт сяйноворій стелится навколо:
Час переступає за північну пору,
Знов таємна сила гасить ясну зору;
Так тебе й нечула ная душа квола.

Їдні кажуть що ти — душенька безгрішна;
Другі — райська свічка: треті — Боже воко;
Четверті, — поселя для душі затишна;
П'яті, — це дружина Полельова, пишна;
Для мене-ж ти мрія в блакиті високо.

Ти, напевно, пісні наймудріші знайш;
Прелинь, ясна мрійо, в Україну в гості;
В сестри, на весіллі, з нами заспівайши;
Ненька даст віночка, коли ти не майш,
За гельцем посадить, на краснім помості.

Я-ж, ти помнятайши — тобі присягався;
В нас тебе шанув почесна громада;
Сам я, в тебе любко, змалку закохався,
В гіркий час неволі с тобою зеднявся;
Наша ненька, дуже, всякій красі рада.,,
Дозволь-же до тебе по світло ходити;
Світи в мою душу, дай чисті бажання;
Ми вдох-би зуміли неньці догодити, —
Красномовне сяйво в храмі засвітити;
Це мое, до тебе, незмінне благання.,,

Прелинь-же до мене, в урочисту нічку;
Ми підем з дружками в вишневий садочек,
Вони тебе вберуть як рідну сестричку,
В намисто, в запаску, в різnobарву стрічку;
Є в неньчині скрині для тебе й віночок..,
Ми за столом сядем, ввійшовши до хати;
Там дива почутім: красні молодички,
Співаючи, будуть Пречисту благати,
Щоб меншій сестриці коровай зібрати;
Росплетутъ їй косу, розберуть кіснички.

Ти дружкою будеш, я шуримом сяду;
Велична родина до гельця зійдется,
Принесе батенько соку з винограду,
Гостей почастує, тоді від посаду,
Пісня-залинає, що й стеля стенеться.,,
Біленька хатина шумітиме з гайом,
Флора в ній засяє в суботу й неділю:
Прийде наречений з весільним розмайом;

Обділить родину святим коровайом,
Боярів покаже й світилку горділю.

Прийшовши від Князя носли до Княгині,—
Бьють чолом і просят хліб та сль з приняти;
Кланяються неньці, батькові й родині;
Пречиста Лелія там буде в гостині;
Прииде, щоб таємно, два серця зєднати.
Скрізь невтімні дива й Розмайні Принади:
Там одвічні Музи вщерть перепивають;
С посаду лунають натхненні Плеяди;
А нід грайво кобзи круться Менади;
Страждання й турботи люди забувають...
Зъявляются старости шурима скупляти,
Придбавиш завчасно меду ще й талярів;
Старша дружка візьме квітку пришивати,
Підійдуть бояри шапку визволяти,
Під сліви та згуки скрипок і цимбалів.,
На покуті мудрий снопак, гордовитий;
Збірні колосочи від щастячка мліють;
Рушником, барвінком, биндю повитий,
Він — почесний свідок, поет статковитий;
На столі, з гелечком, гискри Божі тліють.
Там челядь весела співців-побрятимів;
Там батько щасливий заквітчує дочку;
Діточки з обличям Божих Серафимів,
Граються й сміються сміхом Херувимів,
А з ними й бабусі, в запічку й куточку.,
Там чистіші слізози, неньчині, побачиш:
Треба-ж їй дитину поблагословити:
Почувши благання, може й ти заплачині;
Може й мені за це ти з неба віддячиш.,,
Я-б не хтів на землю більше злословити.,,
Я грішу, дивлючись на вічні приздоби,
Прагнути, матіньці, з них віночка сплести;
Всі премудрі слява мені довподоби;
Ось мої бажання й невлинні жадоби:
Вас усіх зібрati й до неньки занести.,,
Вдягнись, ясна любко, в неньчину запаску,
Вона перед Небом чиста й найчесніша;

Розлий в наші води надзорану раску,
Зміни мою пісню на всесвітню казку,
Щоб вона всім дітям була найясніша!,

Якщо за дружину ти бути не хочиш, —
Будь мені сестрою, щирим побратимом,,
Вочи мої, з неба, ти сяйвом лоскочиш,
І, мені здається: ти звіти зіскочиш,
І ми складем думу під веселим тином.

Ти-ж бо давно чуїш, яка в мене мета,
Бо-ж я чистих серцем хочу вдовольнити;
Ти була-б для цього найкраща прикмета;
Прийди-ж, не цурайся хворого поета;
Краса має право дітей полонити!..

Не зводь мене, сестро, з долюю сумною;
Нехай твое сяйво мое серце гріє;
О премудра душо, володій-же мною;
Злийся в Україні с красою земною,
Світи моїй думі, нехай краще мріє..,

Я прагну найвищу таємницю знати, .
Дітям свою душу в красі розгорнути,
Від чистих кохання и поваги зазнати,
Вчорашню и другу на віки прогнati, —
Житя-ж, красу й правду, під серце вгорнути.,,

Якщо мене сестра з братом привитає,
Тоді й я щасливий сонцеві вклонюся;
Нехай вітер тілом, як хоче — хитає,
Душа-ж в Україні най вічно літає;
Нехай тоді навіть на землю звалося!,

Паризь, Вересень 1918.

Красотесам.

Всі ви грішні, що й казати;
Кожний має свою хибу:
Той звик ябіди нисати;
Цей з волока тягне рибу;

Третій видовбе сопілку
І думає, що він музика;

А четвертий пе горілку
То вже й росиустив язика.

П'ятий любить кепкувати;
Побачивши щось незручне,
Він почне критикувати:
Це невдале, те незгучне:

Те не до смаку й не вміру;
Часом нудно вже й слухати:
Пнется й лає чиось ліbru,
Щоб туману надмухати.

Почув аз — не зневиши буки,
Ще й не вибився з малечі, —
Бере стільця й перо в руки,
Та й лізе комусь на плечі.

А моя, хрупка-ж істота,
Сполучає всі хвороби:
Я вже пнуся вище гнота
Й зазихаю на приздоби.

Скарбів земних мені мало,
Я вже хочу зорів з неба...
Чи розум переломало,
Чи то воно так і треба...

Сам не знаю — чого й хочу:
То плачу, то знов сміюся,
Людям голови морочу,
Й витребеньками хвалуюся;

Плету різні небелиці, —
Вже набрався десь одваги, —
Несу світові дурниці,
Ще й хочу собі поваги.

Вже й присікуюсь до слова,
Вяятого с чужої книжки,
Та ще й кричу: це не мова,
Це-ж-бо висівки з ярижки!,
Не раз книжку розгорнувши, —
Спинюсь на чийомусь вірші,
Та й ганьблю, носа надувши:
Ці брудненъкі, ці ще гірші;

В того пахнуть личаками;
В цього цілком засмічані:
Чужий бурьян, хмиз пучками
Ще й трохеї скалічані.

Там незгучна гармонія:
Троянди не йдуть до вівців;
Тут червона лівонія,
Не личить до чорнобривців.

Цей рибму згубив зі страху:
Занріг каптуна з биками;
Той, прилюдно, серед шляху
Впав на свиню, з отіrkами.

Мордуючись день і ніч,
Я заздрю на Божі дива...
Хіба це почесна річ?
Це вигадка шолудива!

Чи-ж я с хибами вродився,
Котрих не можна позбутись;
Чи талан такий судився
Що прийшлося до них звернутись,,,

Гинші ставлять гарні віхи
Щоб не збитися з дороги,
А в мене гріхи для втіхи
Й теревені до підмоги.

Чужі хиби ми товмачим
Хоч десь вони й за покосом,
А своїх ніяк не бачим
Котрі перед нашим носом.

Ненька, бач, своє смакує:
Мої діти наймудріні.
Так і віршокрес міркує;
Власні й серцеві миліші.

Занехаймо всі сперечки,
Та творім порозуміння;
В нас є трохи маку й гречки,
Треба й гиншого насіння.

Отже, брати, признаїмося.
Що ми себе мало знаїм;

С хибами не ховаймося,
Бо даремно час прогайм.

Як ви щиро порадившиесь,
Вийдете на спіл творити,
То й я з боку приладившиесь
Візьмусь кулішу зварити.

Не гайтесь, пісменники,
Пишіт прилюдну відповідь;
Ви-ж бо мої інтенники,
Я й спішу до вас на сповідь.

Треба нам порозмовляти,
Нокращати рідну справу,
Ненъчині квітки полляти
Й приправити дітям страву.

Я, поки що — без дозволу,
Вам тешу мою промову,
Бо-ж я люблю правду голу,
Ta в запасці рідну мову.

Послухайте й селянина;
Хоч без важної навуки,
Зате сельська челядина.
Чула й знає свої штуки.

Підростав я на Волині,
Чував Коляду й Веснянку,
Котрі здавна вчора й нині,
Чутно з вулиці й від ганку.

Чув я дружку, чув преданку,
Коровайничку й світилку;
Чув Купайлицию в останку,
Ta щей парубоцьку спілку.

Чув не раз як у світлиці
Дти старших віншували;
На майдані й на вулиці —
Граючися, віршували.

Там живуть одвічні грища,
На кожну частину року;
Там душа сестри найвища;
Це краса подвір'я й току.

Наша поетична слава
Жіє в селі, під стріхою:
Інняжий Посад, його лава
Нехай буде нам віхою!

В село й покрасу підемо,
До предвічного Парнасу:
Там хист віршовий знайдемо
Не гаючи марно часу!

Коло матінки й бабуні
Треба вчитись віршувати.
Де дівчатка піля клуні,
Вчатся гуртом вишивати.

Вони цілком віддаються,
Йдуши до пісень і гриців;
В них такі трохеї в'яться,
Котрих я й не перевищив.

Вони музам вірно служать,
Ніде слова не знівечають;
С пісньою смються й тужать,
Але-ж її не змалечать.

В них живе дух творця сібу,
Невгамовний згукодавець;
Це для радості й для гніву
Найчуткіший виконавець.

Вони за що невільзумутся,
То серцями відчувають;
У них навіть сліози плются,
Коли сумної співають.

Твори й мислівське завдання,
Душі й серця вимагають;
Чуткість і щире віддання,
Творчій силі помагають.

Одже, треба побувати
Скрізь по закутках незнаних,
І там дещо набувати
Від світилок бездоганних.
Завитайте в такі місця.
Де не було брудних панів;

Там, побіч славного Гельця,
Знайдете й Ладовив синів.

Ідіт-же вчитися туди;
С чесним селом привітайтеся.
Не бійтесь чистої води;
В ній про все й роспитайтесь...

Чиста вода, це свічадо
Найчеснішого народу:
В ній бачив себе сам Ладо.
Побачите й свою вроду.

Помандруйте по Волині.
По Поділлю й Галичині;
В тій, червоній Україні,
Сподобайтесь ви дівчині!,

Це — віночка вартівниця
З віковичною красою;
Це Флорина чарівниця
С темно-русою косою!.

Великодними танками
Вона небеса чарує;
Барвистими лисанками
Мрію світові дарує;

А вам, — обновить речения,
Ввілле житя в серце й думу,
Вкреше вогню, дасть натхнення,
Ще й відведе вас од глуму.

Придбавши невтомні крила,
Покиньте Московські мари,
Щоб вона світ не дурила,
Що ми не вийшли з отари!...

Скажіт їй що ви живі ще,
Що й житимите вовіки;
Несіт рідний прапор вище,
Не творіт з нього каліки!

Бажаючи світла й волі, —
Сійте дідівську культуру;
На широкім, вільнім полі
Витешіт нову бандуру!

Вірши й прозу так творіте,
Щоб їх читач не лакався;
Поширості говоріте,
Щоб язык не загирався!

Щоб з Ладою розмовляти, —
Хисту в мастаків позичте;
Треба все новиправляти;
Краси її душі не калічте!

Якже можна доцупитись
Калічення згуку її слова?...
Дти прийдуть, щоб навчитись,
А в вас покруч, а не мова!...

Знівечані слова й згуки
Заловітрутуть поему;
Це хмиз прадавньої штуки
В жарті про бабу Марену.

Чи мало в нас є мотлоху?..
Ця спадщина від Хазарів,
Ще вживається потроху
Для чудасійних базарів.

Ми живемо в таку добу,
Коли творчість розгорнулась;
Забудьте-ж ви за хворобу,
Котра під вас підсахнулась!

Не бійтесь що згорбитесь
Без облудної прикваски;
Зате, зразу ви зробитеся
Ткачі гарної запаски.

Кого з вас не розгортую, —
Всюди плями старовічні; —
Сергусь на вас і картаю
За витруски недорічні.

Хіба-ж можна потрапляти
За тим осоружним ладом,
Що прийшов нас виправляти
Зі шайтановим урядом?...

Не все можна те нюхати.
Що нам прадіди варили;

Не все гаразд і слухати.
Що в давнину говорили.

Чудувати бажаючим
Я й сам не заперечую;
Проте в жарті повчаючім
Я дорічності бажаю.

Все що гарно впорядилося,
Наказує прислухатись;
Те що нинъки десь родилось,
Потрібue розвиватись.

Вінкосяї нас вартують, —
Прабатьки були творцями:
Але-ж вони нам діктують
Бути країнами співцями.

В нас є градки мняті й рути, —
Цих квіток я не толочу;
Але-ж ірагнu роздобути
Іще чогось: троянди хочу!..,

Нам личаки не до твару:
Не личати і без підковів;
А чобітків гарних пару,
Для любих козацьких бровів,

Можна взяти в бабусеньки,
Хоч-би й з давнішного віку.
Красноквіта-ж, Марусенъки,
Не сватайте за каліку!

Слухайте-ж і сполучайтесь:
Влаштуймо гармонію;
Вчіте-ж і сами навчайтесь,
І, матимем сімфонію.

Я хочу геть оточитись
Віршованими книжками,
Щоб, і вмерши, залишивтись
На клейноді меж батьками.

Не втягуйте за чуприну,
Висловів незрозумілих!..,
Нащо тягнути латину
До наших постатів мілих?...

Рихму гарно вимовляйте;
Щоб речення всі змовлялись, —
Ви так букви роставляйте,
Щоби всякі чергувались.

Треба так метикувати,
Щоб свистячі не стукались;
Ра́зу також гальмувати,
Щоб горлові не грукались;

Слова щоб їдноманітні
В трохеях не туркотіли,
Щоб і вислови тендітні
Раз-пораз не торохтіли.

Цурайтесь тих обридів
Що нам несуть брудні взірці;
В нас є танок Світовидів,
Ми вінка й Посаду творці!

Духи мора, степу й лугу.
Річок, гаю та діброви,
Чують серців наших тугу,
Й прагнуть з нами до розмови.

Українська мова красна,
Слізьми чистими промита,
Зацвіте мов вишня рясна
Красою небес повита.,

Вірш твориться з неї вільний,
Самоцвітний, незалежний,
До краси й житя прихильний,
Іде й душою він безмежний:

Має почуття й принади;
Щира, жалібна й до скоку.
Жуси, Кобзарі й Дріяди
Вже знають її нівроку.

Всім потрібно памнятати,
Що слова брудні й ворожі
Треба с танка вимітати;
Бо блузнирські й нам негожі.

Новітні вінки звивайте,
Ними поповнюйте танки;

Бурьян чужий виrivайte
Ішо сіяли ченці й панки!
Особливо-ж, уникайте
Катів, упирів, гадюків;
Дітей до них не пускайте;
Доволі знущання й муків!.

Можна, творячи трохею
Рівнозначними рівцями,
Кликати на поміч Фею
З ливадними каганцями.

Можна різні пасма класти:
Одже вісім — з девяткою,
Девять до десятки прасти,
Однайцять з десяткою.

Штирка й п'ятка хоч і грубі,
Але-ж веселі й до скоку;
Вони, часто, дітям любі,
Та й нам, слухаючи збоку.

Дванайцятка красна й згучна;
Тринайцятка з душі рвется;
А ще тонша, — вже не штучна
Й негармонійно звется!

Шістка й сімка вьються гарно;
Штирка вется й до троячки;
Можна ставити й попарно,
Як сестри, чи своячки.

Тут, я вісімку вживаю:
З вісми згуків роблю пасму,
Та в перекидку звиваю,
Й роблю рихму лихочасну.

Все, рихмуючи, ганьбую;
Пнуся до стіни й до муру,
Поважніх людей торбую...
Придбав-же гайдку натуру!...

Язик брудний роспустився.
Тепер трудно й привязати;
Оце-ж він знов заходився,
Річ до кінця доказати:

Де-б ви, й що не повідали, —
Все чистенъко викладайте;
Де тішились, де страждали;
Всі прикмети прикладайте!

Не думайте що вже люди,
Всі друковані та вчені;
Є тямуці, є маруди,
Є й макухи нетовчені!

Змайструвавши щось доладне, —
Ще гарненько протенькуйте,
Щоб воно було й принадне;
Потім ще раз обміркуйте;

Думайте про білу глину,
Та барвистої придбайте;
Зайдіть у красну долину
Й рожевої пошукуайте.

Скрізь гарненько побіліте,
Щоб на хатку було схоже,
Червоною підвідіте;
Най сестричка вам поможе!

Треба все підперезати, —
Без пояса — неприємно;
Ми-ж повинні показати
Те, що ткали десь таємно.

Пошукайте хисту трошки,
Кого чим задовольнити;
Роспитайте хоч Явдошки, —
Ця вміє причепурити!

Боротьбі, дайте завзяття;
Косі — грабки, води й бруска;
Вдовиці з дочкою — зятя;
Негоді бука й мотузка.

Можете всі реготати,
Та не калічти слова;
Треба всюди памнятати,
І що в нас є своя будова.

Все, що згучить неприємно,
Те нашій мові не рідне:

Хтось нам дав його даремно,
Та воно житя негідне.

Є в трохеях обмеження:
Кожна градка має межу;
Це вірне передрішення,
За котрим я дуже стежу.

Довгу та широку градку,
Часом прикро санувати:
Рвется дух, марнує гадку:
Также воно й віршувати.

Градка до вісмох рівців:
Це гаразд усім похоти.
Дуже не гостріт кінців.
Щоб вуха не поколоти!

Також гаразд осягайте,
Змалювавши десь істоту:
Чепурно всіх зодагайте;
Мов на весільну роботу.

Я не люблю сірих буднів.
Ні хустини буденної,
Ні черствих, нудних, полуднів,
Ні розмови щоденної;

Жіпше повищити духа,
Личко сонцем освітити,
Розмережати кожуха,
Й повесільному ходити!,,

Дівчині личать: віночок,
Бінда, барвиста ділниця,
Квітка, намисто, таночок,
Пісня, мичка й куделиця,

Як істота молодичка, —
Дайте гарненьку хустину,
Чорні брови, повні личка,
Іще й на рученьки дитину.

Бабусеньки люблять руту,
Як в осени так і в літку;
З найдавнішного побуту, —
Всі тикали за намітку.

Парубкові й жонатому,
Дайте слово красномовне;
Бідному-ж і багатому, —
Серденько чутке й любовне.
Всі брудні звички, ховайте,
Щоб їх діти не вчилися;
В любистку дітей кушайте.
Щоб вони всі любилися.

Париж, Жовтень 1918.

Коровайничка.

Краса незабутня давнішньої Січи,
Снує святу мрію, від хати, до хати;
Це хвіля Йорданська, посвячана трічи,
Це подвійна муза таємної річи,
На корвай, вийшла, всіх людей прохати.
Вона весенька в ролі, тілом і душою;
Їдна в неї думка: коровай зібрати,
Красно загнітити, повити красою,
Золотом поляти, пісньою, слізовою,
Калиною врати, з місяцем зрівняти.
Вона несе, мрійно, водицею з Дунаю;
По селі розносить братні цюлування;
Живить рідну казку дивного розмаю;
Пряде красну думу піля короваю;
З рідного Парнасу шле людям витання.
Сонечко рожеве, спустившись над гору,
Сяйвом обливає почесну зовицю;
А вона, посланка з натхненого двору,
Ширими словами, всіх, без перебору,
До життя прохас в Посадну світлицю.
Сонечко заходить і, плаче, могутне:
Не почне післі с премудрої казки..,
Сміється й радіє віконце покутне:
Воно чує й бачить личко незабутне,
Котре нам співає про небесні ласки.
Віконце щасливе: знає всі новини;
Чує кали й вітер з листячком сварится;

Бачить посад пишний чесної дружини;
Сміх радісний чує мамуні й дитини;
Бачить, як і диво весільне творится.
Не плач, вічне сяйво, ти проміння майш;
Для них, ніде в світі нема таємниці;
Ти-ж їх до віконця, щодня, посилаиш,
А ввечері, нишком, про все роспітаиш:
Про гельце, про посад і про вечерниці.
Я, хоч який темний, обмежаний світом,
Про те-ж, я не скаржусь на долю щербату;
Я вберу гелечко живим самоцвітом,
І гукну до тебе, під ясним блакітом:
Хвала тобі, Лелю, за красу багату!
Роздобувши в тебе знання, тепла й хисту,
Моя Муза лине до своєї крениці;
До святощів хатніх, до любого змісту,
Що нам дають сяйво ще й дію вроочисту,
В нашої зірниці, матінки й сестриці.
Там Коровайниця, з доручення Лади,
Закличе до столу лебедок барвистих,
І довкола Гельця, надлюдські принади,
Розіллють по хаті тритонні Плеяди,
Позвершані млійом пісень проречистих.
Моя душа прагне з нею споріднитись,
Та вийти в господу Княжої паланки.
Підем на весілля, щоб їй уклонитись,
Млійом братолюбним на вік запалитись,
Поки вона сяє в постати посланки.
Бгай-же люба мрійо, диво Розмайрічне;
Лій грайво навколо, красуню натхнення;
Воно в нас одвічне, — най буде й довічне;
Це наше створіння таємне й величне;
Готуй Гамброзію й будь благословенна!,,
Вечора діждившись, я гарно вберуся:
В сині ногавиці, в вишиту сорочку;
Поясом червоним ще підпережуся,
Й крізь вікно, на тебе, музо, подивлюся;
Чи за дверми ставши, в сяшнім куточку.

Я не прийду, квітко, натхнення псувати,
Липинець мою смагу в сінях розгартаю;
Ти-ж після вечери відеш танцювати..,
Як що з меї Музи почнеш кешкувати, —
Легітом п'яночим тебе причарую!..

Шануй-же завсіди святірічні твори;
Не приймай в поселю гнійної дурниці;
Вимети всі бруди с під хати й комори;
Не кліч на весілля жадної потвори;
Погнійка не рівня нашій Блавісниці!.

Париж, кінець Жовтня 1915.

Бояри.

Уклін братний шлю вам, иочесні бояри,
Суспільники славні Козацької волі!,
Під вашим захистом цвітуть рідні чари;
Нам лихо не страшне, іні глум — яничари,
Ви наша сторожка на неньчинім полі!,
Шлю вам і подяку за людську роботу:
Лан братний горали й сіяли ішеницю.
Не пошукувавши ні сили, ні поту;
С князьом на посаді, в весільну суботу,
Ви розвеселили ще й неньку-вдовицю.

Все з вами радіє в селі, в степу й лузі;
З вами гай, діброва й гора зелені;
Навіть, стерня в полі, в передсмертній тузі,
Відживає з вами сміючись на плузі.
А синій на посаді молиться й п'яніє.
Ви на дворі с князьом, і вітри втихають:
За столом ви сіли й житя сколихнулось;
Квітки й колосочки радісно зітхаютъ, —
Діточки й бабусі щиро вас кохаютъ;
І все що є в хаті до вас усміхнулось.

Я бачу крізь хмари, вас постараті любі;
Ви знов нопереду с княгинюю йдете;
Коса розмаялась по барвистій шубі:
Пісня сповіщає що ви вже пошилюбі;
Згуки тей пісні ви до неньки шлете.

От ви й на подвірі, де розмай твориться;
Переливши щастя, сваха й вас витає;
Ви йдете в світлицю де все веселиться,
Де вночі, родині сон рожковий снится,
Де серце таємний подих обгортав.,

Роздавши дарунки всій родині свата,
Ви й Січ не забули перед Божим троном:
Прикрасили волю й Січового брата,
Цю вінка боронить од ворога й ката:

Дали й Запорожцям подушне, з уклоном,,
Статкуйте бояри, найкраще, з дружками;
В вечері нам треба коровай ділти:
А поки, танцюйте меткими ніжками,
Та гуп чобітками, та бразь підківками,
Щоб ворожі бруди з України змити!.,

Париж, Падолист 1918.

Світилочка.

Зоро предковічна Козацької слави!,
Згадав я про тебе й віночка звиваю;
Тебе річ премудра вбрала для забави,
Ти зі снопом, сіла на початку лави,
Цвітеш, як троянда, піля короваю.
Ти сяїш мов зірка в небеснім віконці,
Звеселивши квіти на пишнім гелечку;
Дивиця ї радіеш, мов хвиля на сонці;
Ти й князя квітчайш на чужій сторонці,
В тестя на подвірі, в селі та в містечку.,
Прийшов день суботний, — ти захвилювалась,
Ралоці таємні серцем володіли;
Полудень побачив, як ти гарно вбралась,
Як твоя головка с квіткою зрівнялася;
Думки чергувались і в небо летіли.
Я бачив, — ти квіти в іучечки звивала,
Ставши край посаду, збоку піля свашки;
Ввечері, ти в чарку вина підливала,
Щоб ненька до сина, вщерь перепивала;
Боярів прохала ллучи меду с пляшки.

Ти райська троянда, в мінливім сутінку;
Дивлячись на тебе, сніг трайно сміється;
Сайром гобраз грає в біленькім простінку;
Калач веселиться в гелечнім затінку;
Весь посад п'яніє, річ таємна ллєтся,,,

Ти гучно співала, щоб рід звеселився:
Готуй, тату, коні в рожеву дорогу!
Ти його вмовляла, щоб він не журився,
Ta щоб на боярів радісно дивився;
Всіх ти розважала й матінку, небогу.

За столом у свата ти всіх дивувала,
Співаючи людям про зірницю-дочку;
За це, тебе сваха медом частувала;
Коли-ж на подвірі ти ще й танцювала, —
Пташки гомоніли про тебе, в садочку!,

Ненька свого сина тобі доручила,
Давши, на дорогу, провідницю-свічку;
До краси й до пісні ти князя привчила,
Пісньою живою в два серця влучила,
Взявшись від княгині, с цюлуванням, стрічку.

Два дні повна чарів, ти й не зогляділась,
Як нічка недільна подію змінила;
Сум заповнив хату; десь радість поділась;
Перед понеділком їдна ти лишилась;
Челядь молодичок гельце полонила..,

Музики замовкли, танці-ж обірвались;
Північ розігнала челядь спід віконця;
Слізні цюлування, в тиші, чергувалися;
Непрохані тіні над гельцем снувались;
Покутя притихло, ждучи сходу сонця.

Ти вийшовши с хати, пішла за ворота;
Вже князьова челядь на шлях посувалась;
С темних сіней вийшла знайома-ж істота,
Смутна; без віночка, мов свічка без гнота;
Всі рушили шляхом і в питьмі сковались.

Без вінка й без квітів, — де-ж краса чарівна? —
Сванечки княгиню ведуть проти ночі...
Сестро, без віночка ти не королівна;

Твоя нова стежка ще слизька й нерівна;
Не сяють блакитом заплакані очі...

Провідниців пісня в тиші затунала.
Враз бояри, згуком, її підхопили;
Стара, нічна питьма звуки розганяла,
Мов-би трайно в смерті, людей запевняла,
Що люди поваги в ней заробили.

Ти йшла, повна смутку, за свалками, назаду,
Закінчивши чимо свою, ишину, ролю:
Вернувшись до дому, з гучного посаду,
Ти бажала чути в молитві пораду,
Бога накликала на жіночу долю...

Освіти-ж нам, сестро, братерську господу;
Твій вінок барвистий на сонечко схожий!,
Слівай в Україні про неньчину вроду;
Цю красу, нам небо дало в нагороду;
В нас посад весільний, це любий дар Божий!

Паріж, Падолист 1918.

Дружечки.

Хвала вам, дружечки, за ласку незмірну,
За танець і промінь, за мрію дівочу!,
Прийміт мою думу за сестрицю вірну,
Мов братню подяку й служницю покірну;
Я з нею прилюдно, вас обняти хочу.

Співав-би вам краще, та хисту не маю,
Музи різnobарві з райського кордону;
Вас Лель послав неньці з блакитного краю,
Ви сплели крайні віночка з розмаю,
Й барвінку принесли з Божого трампону.

Навчившися в зірок чимо статкувати;
Придбавши нахтення всесвітньої Флори,
Ви зійшли на землю кобзу чарувати,
Та всім наказали неньку шанувати,
Показавши людям волю Терпсіхори.,

З вами цвіте вічно тин, хата й подвір'я;
Країна барві, мов райська планета:

Лель-сила нівтомна, хилячись на згір'я,
Шле вам промінь сяйва в ознаку довір'я.
Ви цвіт України ще й гордість поета.

З посезії в поселю с княгиньою йдучи.
Ви сяйво несетє з уклінним витанням;
В суботу, за пинним розмайом седючи,
С коровайничками переклик ведучи.
Ви тішите неньку почесним завданням.

Ваші мрійні личка й постаті принадні,
До Градці живучих поет порівняє;
Для нього, ви справжні Музи першорядні,
Дріяди, Весталки й зовиці Менадні;
В цім, ваше натхнення його запевняє..,

Я тремтів на заклик: подай, брате, стінця;
Відчув, як зо мною ви всі хвилювались;
А слова мінялись: принеси гребінця,
Росплети сестриці кісоньку до вінця;
Згуком того співу Наяди впивались.,

С потрійним запалом пісні чергувались,
Як брат до кісників рукою торкнувся;
Серденько тремтіло, п'ясточки вагались;
Заплітки, неначе, з руками змагались;
Бинди засмутились, віночок пригнувся.

С пісньою святою ви й послів зустріли,
Що с хлібом та сіллю прийшли до княгині;
Шуримове серце пісньою зігріли;
Хусткою й віночком князя вченурили,
Що ненька принесла с комори, зі скрині.

Зайворонки любі, з розмайного трону;
Ви й свідчили неньці, співами з дороги,
Що донечка чула Вангелю з Амвону,
Несучи на чолі шлюбову корону;
Всі співи летіли до неньки-небоги.

Прийшовши під хату до того батенька,
Що перепив доною вчора під гелечком;
Ви заклик послали: нехай вийде ненька,
Що дочку вберала, щаслива й раденька;
Най зятя витає ласковим словечком.

Згуки скрипки й кобзи до вас приєдналися,
Цимбали за ними доладно вторили;
Всі пташки з діброви, на хату аліталися,
Вишеньки в садочку з радості хитались;
Таку красу тожу ви там утворили.

Все розвеселилось: поріг, двери й стіни;
Сонечко в віконця бе рожевим світом;
Сніп заворушився, затремтіли стіни;
Прийшли з дружечками чарівні хвелини;
Вже посад повився співограйним квітом.,,

Краса невмируща всим опанувала;
Таємні хвелини натхненного слова;
Світилочка в чарку вина підливала,
Ненька своїм дітям трай перепиваала,
Де с посаду ллялась музична розмова.

Я вас бачив, сестри, ви ще й танцювали,
В тата на подвір'ї; сонце йшло в долину;
Чув, як на добраніч ви пташкам співали,
Як луна йшла вгору: «грали, поки грали!»;
Як і закінчили незабутню днину.

Питьмою нічною вулиці вкривалися,
Туман розлягався понад низиною;
З вікон снопи світла на двір виливались,
Листя, квітки й трави росою вмивались;
Цвіркун боргувався десь, під бузиною.

Час підходив нишком, щоб вас розлучити,
Затъмарити вечір, вінка занехати;
Княгиню-сестрицю гиншім доручити,
Та в нову дорогу, — нового навчити;
Вже вістки повітні почулися с хати:
Світи, Боже, з раю!. Посад освітився.
На вас, крізь віконця, їуси задивлялись;
Під грайво співоче коровай ділився;
Заплакала ненька, батько зажутився:
Всі донині сяйва в питьмі розіллялись..,
Скаржились ви, сестри, на невблаганну річ;
Сум полонив душу, на серці негода;

Невідома Фея шепнула вам: геть пріч!
І, вас обгорнула незмірно-довга піч.
Ви плакали в тиші... Діування шкода...

Париж, Зимень 1918.

Коляда 4.

Всі створіння веселітся,
Темні сили розійдіться!
Нам зі сходу зора сяє,
Всім новину сповіщає:
Син Божий, брат людський вродився!
Луна йде від Вифлеєму,
Хвалу чутно край Едему;
Дудка в полі вигравав,
Гучно звуки розливав:
Дух Святий дитятком зъявився!
Сонм Ангольський не вгавав,
«Слава в вишніх» нам співає;
Чабани почувши славу,
Залишили питьво й страву,
Майнули до Спаса з уклоном!,
Мудрі книжники з дарами,
Вже мандрують за горами;
Пішли, нишком, в Іudeю,
По святу, для нас, ідею;
Радіють на зору з чабаном.
Ненька сина сповіває,
Красну мрію розвиває,
А дві горлиці воркують,
Вони з Гирода кепкують:
Дарма нам, дарма нам твій похід!
А ми діти й слуги Божі,
На пташечок будьмо схожі,
Пошлім спів Святій лелії,
Красній матіці, Марії,
Нехай він лунає аж на схід!
Боже слово з чоловіком,
Заквітчаймо країним віком;

Ми-ж цимбали й кобзу майм,
То ми з ними й заспівайм:
Госана, госана, в добрий час!

Похвалімся Божим чолом,
Перед неиньчим престолом;
Хмарний день замнім ясним,
Повем правду вінком красивим,
Найрівність, братерство живе в нас!

Париж. Студень 1918.

Коляда 5.

- . Всесвітня зора людей сповістила:
Всехвальна краля землю просвітила. (2)
- До Вифлеєму прийшла з Назарета.
В ночі дала світ мов райська планета. (2)
- Від неї пророк всеславний родився,
Святом небесним на землю снутився. (2)
- Земля навколо шлях Йому готову,
Бог — братне слово, до людей простує. (2)
- Анголи в небі престол Йому вбрали,
Гусли Давида без п'ястів заграли. (2)
- Зориця з небес над вертепом сяє,
На почесний шлях людей навертав. (2)
- Волхви в дорозі простують на зору,
Анголи й пташки зідиались до хору. (2)
- Ісус приймає паходці з ливаном,
Ангольська хвала лунає скрізь ланом. (2)
- Гирод почувши луну — засмутився.
Що новий пророк на землі зъявився. (2)
- Він грізних бранців скликав до палатів,
І на пророка послав супостатів. (2)
- Але не знайшов святого чертога, —
Прокляв сам себе та ще й вразив Бога. (2)
- Він розлютився на царські помості,
Мов змія-сичав то й згинув зі злості. (2)

Ми, брати й сестри, ниньки не журімось,—
Зорі всесвітній чизенько вклонімось. (2)
А слово братне нам радість віщує,
Нехай- же, святе, в нас днює й яочує. (2)
Паризь, Студень 1918.

Коляда 6.

(Дівчача).

Встань ґосподаре, не час-бо спати!
Святий вечир;
Промету стежку з двору до хати;
Святий вечир;
Засвіти смічку ясну, воскову;
Ми несем тобі вісточку нову;
Помости сіна на стіл тесовий!
Простели й гобрус тонкий, шевковий!
Клади хліб та сіль на скатерчину!
Все причепури, себе й дружину!
Бо йдуть до тебе таємні гості;
Несуть на твій лан Божі милості;
Це Свята Тройця ще й з Анголами;
А три Анголи с трома дарами;
Перший дар блисне, — сонечко ясне;
Другий дар, — весна й літочко красне;
Третий дар, — сверщик, — дрібненький дощик;
Що дав пшениці повненький горщик.
Сонечко сходить — земля радіє;
Літо приходить — скрізь житя сіє;
Як дощук скропить землю росою;
Зацвітуть ниви житом, красою.
Ми лишаїмо твій, почесний, двір,
Шлючи небесам наш дівочий, твір.
Нас кличе Різдво, ти-ж бувай здоров!
Від ниньки зарік ми прийдемо знов.
Паризь, Студень 1918.

Світорій зірниці.

Не слівай мені, сестричко.
Про сумне житя, химерне;
Бо змарніє твоє личко,
Та й на журну стежку зверне.

Не згадуй, моя голубко,
Про лишенсько, та негоду;
Бо зъявится госінь хутко,
Та й знівечить твою вроду.

Вже згинули важкі пута,
Гульвесного лихоліття;
Нехай цвіте твоя рута,
Роскинувши пишні звитя.

Ми почнемо вільну весну,
Співом, грищами, танками;
Причепурим Дніпро й Десну,
Невмирущими вінками.

Голос твій пташки почують,
Прилетять на хатню стріху;
Коло танка заночують, —
Неньці й діточкам на втіху.

З ними й вишні розів'ються,
Різні кущики й рослини;
Всі до неньки засміються,
Вкривши гіроньки й долини.

Ми побілим рідну хату,
Розмережаїм віконця;
Небо нам пошле, в доплату,
Вічне сяйво зори і сонця.

Ми звеселимо громаду,
Віршом, танком дивовижним.
І, пов'єм село й ливаду,
Гобрієм рожево-сніжним.

Ми на рідному Парнасі
Знайдем промінь, хвалу й славу;
Тоді, при його майстасі,
Сядем на почесну лаву;

Разом з четядью й дружками,
Щоб небеса дивувати;
З боярами й світилками,
Вийдем Леля вшанувати.

Париж, Січень 1919.

Духові краси.

(На 58 роковини смерти Т. Ш.).

Квіте різнобарвий, барвінку пахучий,
Сяче премудрий натхненого слова.
Вишневого саду співе вінка вьючий.,
С тобою радіє степ, лан і діброва;
Гомін України твоя пісня й мона.

Ти с пісні святої творив чемну зброю,
Для захисту вільних синів України;
В гірке лихоліття вийшовши до бою,
Ти дав тіло й душу за красу хатини,
За весняну мрію твої сиротини.,,

Ти співом засіяв обкрадяну ниву,
Слізьми поливавши стежки й перелоги;
Ти вдягнув у сайво вдовицю журливу,
Що Фурія хижка кинула під ноги
Ворогам одвічним, на краю дороги.,,

Ти дав їй на хустку красномовну думу,
Присягнувши бути порадником вірним;
Ти ввесь народ чесний захистив од глуму,
Ставши нам Зорійом, сяєвом надгірним,
Кустодом небесним, блакитом простірним.,,

Ти навчив сестрицю вінка поважати.
Вплівши в той віночок вселюдські бажання;
Тепер синок сіє, щоб для ненъки жати;
Донечка співає про житя й кохання,
Зменшуючи неньці душевні страждання.

Ти заграв на Кобзі й небо засміялось,
Козак у неволі пошив нові шати;

Баділля вороже ногами донталось;
Прадідівська слава розломала ґрати
Та й пішла про волю всім росповідати.

Ворог намагався промінь погасити,
Наклавши кайдани на Козацьке тіло;
Тобі довелося й знущання зносити,
Слово-ж твое, братнє, на Січ прилетіло,
Його святе небо слухати хотіло...

Замість краси й дяки, вина, ласки й меду,
Ти спожив зневагу й знущання пекучі;
Ти вів нас до світла йдучи попереду,
Крізь будяки й камінь, крізь терни колючі,
Де ворог сіль сипав на рані болючі.

Ти с питьми нас вивів, щоб ми не блудили
По дідівськім полі вкритім чужинцями;
Струни твої Кобзи — до житя збудили,
Себе ми почули вільними бранцями,
З вільнокрилим словом, с чуткими серцями.

Тенер, твоя Кобза в нас Вірою звется;
Залакана правда вже вийшла с комори;
Твоя пісня — заклик — ніде не порвется,
Вона всім лунає поза річки й гори,
Ta всюди знаходить голосні підпори.

Я чую твій голос: у Кобзарськім хорі,
В супроводі гарфів ти ведеш веснянку;
Світосяйне чоло в сріблому нахорі,
Слухає, седячи на рожевім ганку,
Де спів не вмовкає до самого ранку..,

Я бачу ту пісню: в постаті Сирени,
Вона летить з гаю на прозорих крилах,
І, попід блакитом, де мов цвітуть лени,
Розгорнувши поли при вітрових силах;
Пише вірши з Лельом на його-ж вітрилах.

От вона в садочку в зораній керей,
В зористому вбрані, Флора моя надземна,
Мережає неньці величні трохей,
Грає ліра й Кобза; душа над-едемна .
Сайво розливає, пахуча й таємна.

Іш на поміч линуть надблакитні духи,
Луна йде на землю від гри на горганах;
Тобі вдачні діти, бабуні й свекрухи,
Челадь парубочча в червоних жупанах,
Дівки й молодиці в бліскучих сатильнах.

Прийми-ж і мій голос в ознаку подяки,
Дозволь і прилюдно тобі заспівати;
Ми тепер на Січі мов давні вояки;
Братерство бажає ненъку вратувати,
Щоб під небесами чесно статкувати.

Я знаю: Ти в небі Бога славословиши
За поміч незмірну, за дар світла й волі!
Там, перед Всевишним, Ти й за нас
 промовиши;

Ми-ж, образа ненъки на ріднім престолі,
Заквітчай пишно в храмі й при стодолі.

Глань з райського лону в обновляну хату,
Дивись, як братерство Січ упорядило:
Той приніс пораду, той волю крилату;
Третій — братнє гасло, щоб дітам світило;
Четвертий роздмухав пахуче кадило.,

Всі прийшли, позмозі, до братньої спілки,
Кожний приніс, ненъці, подвійно свій талан;
Діточки маленькі під згуки сопілки
Співають на Січі про пишний волі стан;
Весь почесний сіяч прийтів на рідний лан.

Поблагослови-ж їх на чесній сторожі;
Твого заповіту вони не забули;
Це моя трохея, Твої квіти гожі;
Вони твое слово крізь питьму почули,
На ворога встали й волю вже здобули.

Відновивши давню корогву кустожу,
Співаючи, — вийшли мов давнє чумасство,
Витримали чесно людську подорожу;
Маючи бажання, завзяття й юнаство, —
Перемогли пекло й катове хижество.

Поможи-ж їм тату, курінь обновити,
А мені дай пісню райської будови,

Проміння трампону, щоб села повити;
Ти, наївно, слухав Ангольскі розмови, —
Пошли-ж мені духа справжньої любови.

Порадься-же, тату, зо всіма братами,
Та й повій на мене духом світодвижним;
Най сяйва небесні, що в нас над хатами,
Прелинуть до мене танком дивовижним:
І роскажуть дива віршом краснокнижним.,

Я прагну простору на просвітній ниві;
Нам треба житя все перебудувати,
Виполоти с квітів буръяни шкодливі,
Все пересадити, пересадувати
Й баділля вороже, геть, повиrivати;

Щоб житя на Січі в красі відродилось.,
Цвіло й розважало золоту пшеницю.,
Щоб серденько неньки від радості билось,—
Хочу вогню з неба в душевну скарбницю,
Соняні проміння в хатину й світлицю...

Ні вірши, ні співи неньці не докучать,
Ними наші села живуть і живляться;
Садочкам іх зори в ночі най доручать;
Вишні заснівають, дівчатка навчаться, —
Всі прийдешні діти від них збагатяться.

О величний квіте вдовинного саду,
Душє, золотої, стиглої пшениці.,
Знищи в Україні ворожу розсаду,
Най зникнуть на віки кроваві вязниці,
Кайдани, неволя, страхіт я темниці.

Пошли мені з раю Музу вільнокрилу,
Щоб вона співала про любов і згоду;
Я-б хотів пізнати неба вічну силу,
Прикрасити душу вільного народу,
Та славити Леля за неньчину вроду.,,

Париж. Лютень 1919.

Світова річ.

I.

В нашої матінки головка мінлива,
Гарна, мов троянда пахуча й журлива,
З ясними очима, с чорними бровами;
Це мрійна веселка, тиха й незрадлива, —
Грація таємна, щира й вередлива;
Це світова пісня з Божими словами.

Є в нашої ненічки такі мудрі шати,
Що вміють до сонця віршами писати,
Ще й тішити небо рожевим намистом;
Ніхто так не вміє гелечка кохати,
Чи й на посад пишний сусідів прохати,
Шлючи Світодарів зі вселюдським хистом.

Наша люба ненька гарна мов зірниця;
Чи то вона дівка, чи то молодиця, —
Має всі прикмети всесвітньої кралі;
Це мрія Дніпрова й Флорина зовица;
На ній золото-синє-рожева дільниця,
Приадоби надземні, дукачі й каралі.

В нашої матінки славни сини й дочки,
Співаючи, водять всехвалальні таночки,
Величають весну в супроводі звонів.
Дивлячися з неба на мудрі віночки,
Де наших сестричок барвіють рядочки,
Сонце не шкодує нам своїх уклонів!

Є в нашої ненічки хусточка барвиста,
Барвінок і рута, биндочек зо-триста,
Сорочка квітчаста ще й зорана тога;
Нам подарувала Марія Пречиста,
Щоб наша сестриця була ченуриста,
Бо ненька найкраще поважає Бога.

Наша краса й Музя не можуть пропасти,
Ворогам не в силу такі скарби вкрасті,
Не знищить упир їх, ні сумна пригода.
Хіба згучна Кобза може занепасті,

Навчивишися в Бога красну мрію прасти?..
Ні, це нам від Іселя така нагорода.

II.

Шануйте-ж цю Флору, братіки й сестрички,
З веселчих сяєв зробіт йі кіснички,
З Лельових серпаків пошийте порфіру;
Лийте фімбами в весільні шкляннички;
Повийте красою хатні вечернички;
Всі найкращі дива несіть йі в оффіру!

Всі звичай мудрі в хаті зберігайте;
Негожі дурниці! киньте й занехайте;
Цурайтесь врази, сорому та блуду;
Нелюдства й блюзниства відтак уникайте;
Небесного гніву знов не накликайте!
Дітей не привчайте до жадного бруду!..

Паріж, Березень 1919.

В подорожу.

(Моїй дружині).

Вставай моя думо, вже ранок зорів;
Проси в провідницю найстаршу Наяду;
Хоч нашого серця вона не зігрів,
То вже нашу пісню проведе в громаду,
Глуму нам не зробить, не зведе на зраду.

Вона не боїтся страхів океану,
Бо її хвилю прозору вміс-ж осідлати;
Це таємна краля мінливого стану, —
Всякі перешкоди зможе подолати,
Всі наші бажання з ненькою зеднати,

Рушай з нею, любко, в заморську країну,
До братів і сестрів моїх привітайся;
Роскажи там казку про квіт-Україну,
Чи тужать за нею, чи ні, — роспитайся,
Та її прудше домене, сюди, повертайся.

Скажи, що вже сила пекельна пропала,
Що в нас є на човні могутні вітрила,
Що ненька з дітками гадів роздоптала,
Що Козацька слава має вільні крила, —
Піднялась до неба та й світ нам одкрила.,

Не слухай намови хижих бакалярів,
Котрі бруду й кривди в людах насадили;
Слухай там світилку, дружечок, боярів,
Котрі за красою все житя ходили,
Що небесним духам і нам догодили.

Ось тобі, в дорогу, мережана свитка,
Бинда златосиня, біленька намітка;
Та благай-же в неба премудрого слова;
Ворогів не бійся, бо ти не покритка! ..
Вже й сонечко сходить; рушай-же здоровा.

Паріж, Березень 1919.

В запалі бажання.

Візьми мене на твій човен,
Красуньо, таємна зоре;
Повези в блакітне море,
На той простір сяєв повен;
Нехай питьму світ поборе!

Вези мене по зірниці,
Де на світовім гобрії
Квітчуються таємниці,
Де в досвітки й вечерниці
Вінчаються райські мрії.,

Вези мене крізь блакіти
Самосяйними річками,
Де сяють небесні квіти,
Зірничені, славні діти
Різнобарвими свічками.

Дозволь хоч раз подивитись,
На твої, всесвітні дива;
Вічних паходців напітись,

Красних звичаїв навчиться
І славити твої жилива.

В нас є Музи невмиручі
На ливаді й коло хати:
Є віночки сяйво плючі.
Квітки рожеві пахучі; —
Я-б хотів ще й твої знати,

В пеньки на братній ливаді,
Я тобі за все віддячу:
Там, при гелечній громаді,
На коровайничій раді, —
Словінцю про твою вдачу.

На великодній таночок, —
До матінки всіх покличу;
Поведу тебе в садочок
До Січових синів, дочок,
Ще й вінка тобі нозичу.

Ти почуюш Бондарівну,
Полтавочку, Богуславку,
Безталанну й Лимерівну,
Та й будеш за королівну,
Сівши на посадну лавку.,

Париж, Квітень 1919.

Житьові таємниці.

Сонце сяє, тихо в полі,
Верби й вільхи зеленіють;
Чайка скиглий десь на долі,
Квітки в житі червоніють.

Сверщики всі пробудились,
Гомонять с травою й житом;
Мотелики расходились,
І, лашутся с кожним квітом.

Чорногуз по синожкаті
Роблючи поважні кроки,

Мов дитя самотнє в хаті,
Поглядає на всі боки.

Його приязник одважний
Прилетівши з за діброви,
Завів переклик протяжний,
Мов би кличучи до змови.

Луна пішла по долині.
Сколихнувся житній колоси;
Гукнув ремез на калині,
Звонить перенела голос.

Пролетіла важка птиця
Понад житом, низиною;
Зійшла з гори молодиця
Та й простує рівниною;

В руках посуд зі стравою; —
Це полуцені косареві;
С повагою, зі славою,
Мов ливадному цареві.

Постать і головка мрійна,
Рожеві запасчина;
Радість і краса подвійна;
З нею років п'ять хлопчина.

Перейшовши через кладку,
Де ливада починалась, —
Він почав рожеву гадку,
Думка мрію змінялась.

Краса ним опанувала,
Серце пахощі сињили;
Врода житя підливала,
Квітки очі полонили.

Все тут п'яне на ливаді;
Струмок падає й кликоче;
Тут нема кінця принаді,
Тут і кволий жити хоче.

Все до себе всіх манило,
Лози, вебри й колосочки;

Все сміялось любо й мило,
Кущі, квіточки й листочки.

Знайшли й тата за горою;
Косар до них засміявся,
Зітхнув, мовби став з вагою;
Сів, за хліб і ложку взявся.

Хлопчина не міг седіти;
Він питався в мами й тата,
Чи є в перепілки діти,
Чи є в ней сіни й хата;

Все хотілось йому знати;
Де мотелик так убрається,
Чи є в нього батько й мати,
Чого він людей цурався.

Потім — бігав по травиці,
Лічив повагом покоси,
Біг од річки до пшениці;
Дарма, що піженьки босі.

Свершки скрізь гомоніли,
Пестун грався колосками;
Пчоли й шмілі бубоніли,
Витаючися с квітками.

Ненька седячи в затінку,
Взялась комбр вишивати;
Синок розгорнув хустинку,
Щоб корогву зладнувати.

Згодом хлоп'я, набігавшись,
Разів затри позіхнуло;
Натомившись та знігавшись,
Лягло нишком і, заснуло.

Ненька комбр скінчила;
Барви, мов живі, сміються;
Так шиючи й відпочила,
Вже й рожеві думки виуются:

Гарно вишита біленька;
Синок її носитиме;

Знов щаслива, люба ненька,
Та й батенько радітиме.,,
Молодиця тихо встала,
Назберала в лозах лому,
Вязку чепурно звязала;
Пора-б іти вже й до дому...

Сонце почало хилитись,
Тіні довшали на лузі;
Жаби встали помолитись
І кричать мов у недузі.

Хоп'ятко спить на жупані;
Щож матінці з ним робити?..
Спить, мов квітка на світанні;
Прийдется сон перебити... .

Будить його: вставай сину,
Бо вже вечір незабаром;
Зайдем під гору, по глину,
Котра червоніє жаром.

Нинки вже свята субота, —
Треба припічка підвести,
Хуста подаймати с плота,
Скатерку на стіл принести.

Хлоп'я щойно прочумалось, —
Глянуло й захвилювалось;
На хвелинку задумалось, —
Далі, плачуучи, питалось:
«Де мій братічок маленький,
Що нам дав крилаті коні?..
Де дідусь той, старенький,
Що з неба йшов по трампоні?..

Тут маленькі діти грались, —
Ім порізав тато ноги;
Вони втікти намагались
І померли край дороги!»

Налякалась дуже ненька:
Чим од лиха захиститись?..

Зблідла, затраслася всенька,
Почала-бо вже й хреститись.

Хлопець тяжко відхлипував,
Зносячи таємні муки;
Головкою похитував,
Не давався ненъці в руки.

Батько не чув того страху, —
Був далеко с косарами,
Та ще й до того, від шляху,
Віхор зневися над ярами.

Прийшлося довго забавляти,
Щоб хлопчина вгамувався;
Не хотів і роамовляти,
Все за чимось побивався.

Не цікавила вже казка
Про горлицю й перепілку;
Ні ненъчина, добра ласка —
Купити нову сопілку;

Була й пісня непотрібна
Про горобчика й синицю;
Вайка недорічна й дрібна,
Про відьмину рукавицю.

Повернувшись до дому,
Він ще марудився й зітхав;
Сів нищечком на солому,
Забавки навіть занехав.

Він постеріг, що й курчата
Під квочкою заховались;
Мов боялись його тата,
Мов лишенька сподівались;

Підстеріг, я конце в хату,
Крізь віконце, заглядало;
Мов-би кощобу й лопату
Коло дверей привитало.

Бачив тіні всіх принадів,
Як вони в кутку тримали;

Мов таємну силу гадів
Слухати в ночі не хтіли.

Він чув, навіть, як дим с'печи
На волю радісно летів,
Як творив таємні речі,
Та через комин гуркотів.

Увагу звернув і на час,
Як світ сонця на комині
Мінився, блімав і погас;
У печі зник, на полумні.

Звін провів протяжні згуки;
Ластівки позатихали;
Скінчилася dennі штушки,
Вікна нишком позіхали.

Розгадай, мені, читачу,
Що снилося тій дитині,
Бо ти знайдеш: я час трачу,
Та не вгадав ще й до нині.

Недорічним трафаретом,
Я-б волів оце сказати:
Він зрівняйтесь с поетом;
— Треба щоб — умів писати!..

Париж, Березень 1919.

Пісня Житъолюба.

Слухай друже, слухай враже,
Ви галоньки й ви хмароньки:
Моя пісня правду каже
Й веде дітей до правдоньки:

Щоб у житю не тужити,
Треба неніку шанувати,
Треба вільно в красі жити
Ще й квіточки поливати.

Хто на волю вічно прагне,
Хто для дітей жити хоче, —

'Гой поваги скрізь досягне
ІЦе й до радості доскоче.
Де-ж є до краси новага, —
Там і сонечко сміється;
Там є для душі розвага, —
Вільно й радісно жиється.

В моїй Україні здавна
Вільна Муза втішала;—
В нас, одвічна воля славна.
С Козаками пишалася:

Буйні степи зеленіли.
Небо квітки поливало;..
Чорнобривці гомоніли.
Вільних полків прибувало;
Шабля серце й душу гріла:
Місяць плачуши дивився,
З радості й зірниця мігла.
Bo за волю лицар бився,,,

Знов зацвіло рідне поле:
Січ, ворогів переможе!..
О Посаде, мій престоле,
Нехай небо вам поможе!..

В пекло йди ноганий кате.
Веди й Фурію кремезну;
Разбий соє серце клате,
Там у скелю величезну!

Ненька.

Я всюди бачу наш овид милий;
Часом на нього так задивлюся,
Що все нехаю й не ворушуся;
Привид легітний, трампонокрилій.
Мене цюлую; з ним я й молюся.

За пів хвелини вже він змінився:
Мов ясний промінь в чесній господі,

Край стола сівши в людоскій народі,
Над немовлятком тихо схилився.
Пречисту бачу в сяйві, на сході! ..

День велиcodний Ладо витас,
Вільно зітхають веселі гноми;
Стрибог до житя всіх привертає;
Танка виводить, шума спілтас
Молодь співоча й не чус втоми ...

Сівши на сходах святого храму,
Він споминає про дівування.
Там крізь велику й різбяну браму,
Бачу з дитятком чарівну маму.
Шлю милій ненъці повіншування! ..

Світлица схожа на красну шклянку;
Вікна барвють живом писанок;
Ненъка старенька в білім серпанку,
Несе віночка й святочну данку,
Вберає ними донечку в танок.

Жовті латач берігом — луогм,
Шумить водоспад срібної річки,
Полель гомонить ідучи с плугом,
А під вербою з гиллястим пругом,
Ненъка лаштує вінка до стрічки.

Явір вартує в полі креницию,
Птаство гомонить на кладовищі,
Чутно там і тут перенелицию;
Красуня ненъка поле пшеницию,
Роспинувши пьяла на логовиці.

В хаті затишно; стіни біліють;
Заходить сонце, днина темніє;
На вікнах квітки ще рожевіють,
Рушники гарні також барвють,
Надходить вечир і сам пьяніє ...

На полу двоє дітей чепурних,
Їдять ложками з єдної миски.
Сумно відчувши катів навісних,

Матінка люба, дивлячись на них,
Молится, ставши піля колиски...

Не Божа іташка, не щебетуха
Розмайом хату гень заквітчала,
В пошанування святого духа;
То вічна ненъка-іричепоруха.
Дочку маленьку житю навчала.

Ось вона з танку мрійно виходить,
Повивши чоло в гарну хустину;
Мов-би зірница світова сходить!..
Небесний промінь нею проводить,
Бо до причастя нese літину.

Дажбог: любисток, шальвія, рута,
Дружки, Бояри, грайво й завзята;
В рожевім сляїві, в саньяни взута,
Мов-би Січею воля здобута,
Ненъка витає донечку й зятя!..

Полонить очі стигла пішениця,
Хвилями вется золота нива;
Там снопи вяже Нельова жриця!..
То наша ненъка, світова жниця,
Зі сходом сонця почала жнива.

То знов гиначе: мов у майстасі
Матінка світить як син молотить,
Коли снін жита він гоколотить.
То на весільнім гучнім Парнасі,
Коровай гожий дітям золотить!..

Розмай в господі; бранки співають,
А ненъка смутком чоло повила...
Цимбали й Кобза регочуть, грають.
Ненъчине серце агуками крають:
Дочку на Посад благословила...

В світлиці тихо, все спочиває,
Всім навіяв сон млію від Гельця.
Але-ж і в ночі хтось не вглаває:
То немовлятко росповиває
Матінка люба й світить каганця.

Мамуся здібна серцем відчути,
Коли дитяtkо в ночі роскрилось;
Ніхто не може того збагнути,
Що нашій ненъці годі заснути,
Якщо немовля заворушилось...

Госінь помітна в садку й на дворі:
Журавлі й гуси в вирій простують;
Лемент і галас чутся вгорі,
Мов десь на торзі буйні лихварі
В гучній розмові себе гартують:

Сонце жартує з вітром безродним;
Кидають яблуна й груша стрічки
Борожевляні хистом природним;
Ненька-ж невтомна, с трайом народним,
Опіває на ганку й миче мички!...

Сонце над лісом вінчає днину,
Цюлує стріхи сяйвом легеньким.
Тин і сріблясто-сніжну тканину;
Красуня ненька, в любу гостину,
Снігом іде зі сином маленьким.

До дідуня вдвох несуть вечеру;
Різдво принесло радісну дію!..
Прожени Боже від нас Химеру,
Зачини в пекло Дітька й Мегеру,
Принесла ненька світло й надію!..

Гобразе любий, душе могутний;
Ти мене, вбралиши, ніс до причастя,
Ти мені втілив дар незабутний:
Я чую пісні подих присутній!..
Прийми-ж уклони за мрію щастя!..

Пишні й таємні земля й небеса.
Пташки й діточки, — радість і краса.
Любо глянути в ночі на зору,
Котра лле промінь нам без докору.
Гарне й сонечко в рожевім сході,

Що відживляє духа в народі.
Пионна зірница в натхнену пору!..
Але-ж Мамуся в чесній господі!..
Зірница, душа, промінь, тепло й світ!..
Мамуньо, вам шлю найперший привіт!..

На вас я дивлюся, радію й молюся;
Пахощем живлюся, співаю й сміюся!..

Паризь, Березень 1919.

Коло верби.

Вербо вродлива, зелена й рясна,
Тебе збудили весняні води;
Вбрала в листячко година красна;
Кохають тебе й соняшні роди.

Ти найперша в нас розвиваїшся,
Весело шумиш, цвітеш, пишайшся,
З віртром жартуїш, усміхайшся,
В став і річеньку виглядаїшся.

Ти, пропустивши сніжну водицю,
Готуйш вінка, кобзу й щівницю,
Кличеш на гилля щигла й синицю,
Ta й розважайш неньку й сестрицю.

Сонце на землю світ розливав,
Сестриця й ненька копають градку;
Верба листочки вже розвиває,
Шле трудівницям рожеву гадку.

Ти нашу радість і лихо бачиш,
З нами радбеш, пісню співайш;
З нами смієшся та з нами й плачиш,
Купайла з нами й гельце справляйш.

Взявши в пошану неньчину вдачу,
Ти поважайш вічність юначу;
З давна відчувши волю Козачу,
Ти захищайш нас від роспачу.

В нас, в Україні, всі тебе знають,
Радість під гиллям твоїм знаходять;
С твої поради й пісні лунають,
Бо імля тебе й таки виводять.

Затурбована вен'єка з журбою,
Дивлячись не раз на твое брання, —
Мов розмовляє в тиші с тобою,
Та споминає про діування.

Ти з нами вжитю й вигляд міняйш:
В гельце й Купайло, — ти регалія, —
Думки шкодливі геть проганяйш;
В дитячих руках, — ти конвалія.,,

Соняшний промінь тебе цюлув,
Легіт пахучий пьянить головку;
На твому листі кузака пануве,
Зіткавши собі житло зі шовку.

Вітер граючись гиллям колишє,
Листячко твое шепче й гомонить;
Це мрійна верба вірши нам пише,
Але-ж іх небо до себе манить.,,

Синиця, щигол, чи й гицша шташка,
Щось тобі скаже та й далі порхне;
А ти, мов щира весільна свалка,
Вмить усміхнулась і поет зітхне.

Зелений-же ти скрізь над водою,
Де тільки можиш — там розвивайся;
Не цускай до нас віхра з бідою;
В селі с красою на вік зростайся.

Натхнення пошли в байрак співочий,
Будь вартивниця нашої краси;
Додавай хисту в танок дівочий;
Соняшний теплін до хати неси.,

Братів так учи, щоб вірні були;
Сестрицям пошли таємні сили,
Щоб собі вінка найкраще сплели,
Щоб і почесно його зносили.

Благаю, вибач: я ще не скінчив:
Куди житя йде? Це мене кортить;
Мене старий світ порізному вчив.
Краси прагне дух, але ж запал спить.

Ми с тобою вдвох, тут, на самоті,
Нé почують нас кляті вороги:
Я-б жити хотів — як ти, в забуті,
Та бач, не знайду власної снаги.

Навчи-ж і мене, кволого співця,
Щоб я розумів невтамні пісні;
Ми-б ішли в красі, вічно, без кінця,
В літо, в госени, в зіму й на весні.

Ми-б і жупанів гарних нашили,
Сами-б носили, людям-би дали;
Посмерті-б усе дітям лишили,
Вони-б носили й здорові були...,

Дякую-ж тобі за всі послуги,
Та будь-же й вічно нам розвагою;
Захищай діток од суму й туги.
Прийми цей уклії мій, с повагою.

Париж, Квітень 1919.

Похвальна порада.

Коло хати біленької
Південничок повіває,
До берези маленької
Побраторські промовляє:

Рости пишна, березонько,
Зблільшуй красу цеї хати,
Щоб не досяг, лебедонько,
Ворог, її занехати.

Здавна тут живе вродлива,
Чесна вдовиця, небога;
Це вона тебе для дива,
Посадила край порога.

Діти, надія вдовиці,
Тебе щиро доглядають:
Приносять води с крениці, —
Нею тебе й поливають.

Вся семя тебе кохає
Мов ріднесьеньку сестрицю,
Та й с тобою розважає
Рідну матінку вдовицю.

Виростай-же в інину краю;
В неба випроси листочків
З різнобарвого криніталю:
Будь славою для садочків.

Розвийся величним квітам,
Сяй, вибліскай, дивуй зори;
Додай хисту славним дітям;
Зачаруй ворожі бори.

Діточки повиростають,
Вийдуть у світ парубками, —
Тоді тебе заквіт чають
Розмайрічними квітками.

Мандрівники подорожні
Будуть с тебе дивуватись;
Навіть чужинці заможні
Почнутъє сюди задивлятись.

Тоді й вороги, вклонившись,
Чесну вдову привітають.
І, покручи, відродившись, —
Чужих Кобзаарів спитають:

Хто за ченне деревечко,
Мов-би за дружину, — дбас,
Ще й сяйвами, мов гелечко,
На весіллячко вберає?...

А поет — краси шукальник,
Здалека вклоняється тобі;
Це твій щирій шанувальник, —
Всі тяжи зносить на собі...;

Він знайде задоволення,
Чутя радості напьются,
Придбають нове натхнення
Ta й сюди не раз вернутся;

В душі фімбам запалить;
Бігатиме в цю долину.
Поки час його не звалить,
Як Баглай кволу белику.

Цей не думаючи скаже:
Скільки краси в цій хатині...
Геть звідсіль, злочинний враже! —
Я кланяюсь Україні!... .

Рости-ж красо, не гай часу,
Випий дощі цього літа;
Вони тобі дадуть красу.
Вірши й знання всього світа;

. Дадуть, Ладо нам порука,
Старий Еол заневяє;
В них є світова наука, —
Він з нею тебе зрівняє;

Вже й веселка йде на згоду,
Каже: треба щось й дати;
Ти матимеш нагороду...
Здається — не довго й ждати.

Все що дадуть тобі Боги,
Того ніхто в нас не вкраде;
Це крам довічної ваги,
Ніколи він не пропаде.

Не бійся, що прийдя Вотан
З госики листячко трасти;
Не перешкодить лихий Пап
Тобі пишатися й рости...

Я-ж, негаючись, полину
Навколо землі й до сонця;
Скрізь я вічний, — не загину;
За рік я знов під віконця,

Повернуся до вдовиці,
В зелену — святу неділю;
Бернем славу молодиці,
Справдим давнішню надію.,

Я випрошу у неба силу,
В моїх братів нову думу,
Та й збагачу вдову мілу
В красі весняного шуму..

Я дійду до своєї мети:
Музя дасть величну тогу
З надблакитної кебети, —
Флора — килим на підлогу.

Тут, як челядь заспіває,
Можна з радості зімліти;
Серце в красі спочиває
Й не перестає тримті...

Під чарівні співи й згуки,
Можна золотом снувати...
З ними взявшися за руки, —
Хочется всіх щолувати!...

Корли всі Козацькі діти
Не знатимутся з журбою,
Будут вінки кращі вити
Й ми радітимем с тобою.

Я-б хотів для волі-слави,
Всіх пахощів уточiti,
Попрохати в Леля сірави,
Щоб і в забуті спочити.

Одже нам, для України,
Прийдется все занехати;
Тут є рожеві хвелини,
Ми тут можемо й кохати.

Будь здоровा; розвивайся,
Щоб ти за рік вийшла в люди;
До всіх дітей усміхайся.,
За рік, жди мене зі всюди!,

Париж, Травень 1919.

Нічні підглядачі.

I.

Зайшло сонце. Став широкий
З гочеретними кулями;
Явір пишний та високий
Весь оточаний зіллями.

По тім боді верби й лози
Вхід на став загородили:
Поставали в різні пози,
Мов танок упорядили.

Мрійні, водяні рослини.
Виглядаючись у воду.
Мов сміються до калини
Дивлячись на гарну вроду.

Вітер хвилі не здіймає,
Гочеротом не ворушить:
Гива срібляста дрімає,
Мов за проміннями тужить.

Де-не-де сверщик вересне,
Пригадавши красу Феба;
Та рибонька хвостом плесне
Посміхнувшись до неба.

За вербами лан стелиться,
Ріпак цвіте й багатіє;
Мов таємна метелиця,
Вкрила землю та й жовтіє.

Далі вгору пишне жито
Висипалося й квітує;
Все блищить росою вмито;
Гарний Козак лан вартувє.

Край беріга тин спичастий
Весь повився верхоплотом;
Коло тину клен гилчастий
Вперезаний трівким дротом.

На горбочку меж купцями,
Пишина хата з гарним ґанком;

Мов приздобляна плющами,
Та білесеньким серпанком.

В тій поселі живе, здавна,
Співець про колишню волю;
Дружинонка в нього славна,
Схожа на сонцеву долю.

Дух прадідів живе з ними,
Вартуючи нашу славу;
Бореться з катами злими,
Захищає рідну справу.

Шанують могутню ліру
Фавни, пташки, іном, русалки;
Перейшли на його віру
Люди, всі Боги й Весталки.

Муз, дар святий, віщуння,
Прудка мов стріла походня;
В хаті — наймичка красуня,
Мов писанка великовдна.

Лишень ніченька стемніє
Та господар ляже спати, —
В дівчинонки серце мліє,
То вона й виходить з хати;

Змірає городню межу,
Перелаз переступає,
Саде за живу мережу
Ta впівголоса співає:

«Прелинь сиди любий човне,
Зі швидкістю вітраною;
Тоді мов щастя новне,
Як мій суїзаний зо мною».

Вмить і човен з гочерету,
Сколихнувши мрійну воду,
Творячи свою кебету,
Пливе на бажанну згоду.

От він повний таємниці,
Шепчется вже з госокою;

Вже й сам юнак на травиці
Подав дівчині рукою.

Тут вони за перелазом,
Роамовляють, хвилюються;
Сіли й на лавчині разом,
Ідно другим милуються.

Козак милу пригортав,
Серце в грудях тихо скаче;
Та, про щось його питав,
Немов-би сміється й плаче.

«Зажди, серце, до Покрови;
Я з речинцем одслужуся;
Матиму на три корови; —
Почесному й одружуся».

Півні, мов-би змагаючись,
На добраніч проспівали;
Дві постаті, кохаючись,
Одружитись присягали.

Зори всі переморгнулись,
І травлюк задеркотав;
Листки кленові шепнулись,
І сверщик зареготав.

Місяць, на небо піднявся,
Розгорнув біленькі хмари;
Мов зі ставу дивувався,
Просякнувши земні чари.

Потім, — усміхнувся дівчи,
Мов-би парубок лукавий,
Ще й заглянув ім у вічи
Немов лісовик, цікавий.

Дівчина вмить одвернулась,
Щоб він з неї не сміявся,
Ще й хустиною замнулася,
Щоб до твару не вдивлявся.

«Добраніч.., Година пізна;
Мені пора йти до хати;

Тепер ходить нечисть різана...
Та й нишком побігла спати.

Човен знов шепнув госоці:
Так, я й ниньки торбувався.
За хвельну, на тім боці
Він за лозами сховався.

ІІ.

Все замовкло, тихо всюди,
Кожан тільки ще полює;
Спочивають пташки й люди;
Кожний собі сон малює.

Щасливим найліпше сниться,
Та діточкам безтурботним;
Сон рожевий часто сниться
Закоханим і самотним.

Літній вечір, темніючи, —
Несе мрії недосяжні;
Гобрій гасне п'яніючи, —
Лле бажання різважні.

Морфій стає всюди паном
І створіннями нехтує;
Він, злигавши з обманом, —
Не всіх радістю частує.

Сниться дівчині, небозі,
Що полотно вона білить,
А миленький став на возі,
Та й над хату сонце хилить.

Сниться сон і козакові,
Що в дорогу він зібрався;
З возом коні вже готові,
Та десь тато завагався.

З за гори зірница сходить;
Флора квітки поливає;
А їус під віконцем ходить
І в дудочку виграває:

«Напував чабан худобу
Та й задрімав коло ставу;
Він чув як у нічну добу
Там цюлував павич паву.

Чи щось є в житю миліше
За сон та рожеву мрію?,,
Чи є в світі щось хитріше
За кохання ще й надію?,,

Хто сховає таємницю,
Щоб її ніхто не відав?,,
Тут дівчину, чарівницю,
Вночі парубок одвідав;

Привіз кралі витаннічко,
Сердя щирого дарунки;
Залезпечив коханнічко,
Взявши чисті поцюлунки».,

Дівчина вмить пробудилась,
Встала та мов-би п'яніс;
В люстро хутко подивилася —
Хвилюється й червоніс.,,

Париж, Травень 1919.

Під величним дубом.

Тебе слухаючи, дубе,
Серце хворе спочиває;
Бо листячко твоє любе,
Житя в душу підливає;

Зменшується нічна туга,
В очах радісний серпанок;
Гине вмить сумна недуга,
Знов на серці весна й ранок.

Я с тобою, славний Муже,
Хочу співом поділитись;
Дозволь мені, людський друже,
В тебе членності навчитись.

Я бажаю добрим бути,
Та це мені не вдається;
Я-б хотів те лихо збути,
Що з мене давно сміється.

Є в нас Едем, — було-б житя,
Але-ж бруд переважає;
Подолати гірке бутя
Людям кат перешкожає;

Всюди він стоїть на варті;
Братуючися с Прогресом, —
Іле нам бруд по цілій квартирі
Ta лякає всіх Зевесом.

Ніхто душі не шанує;
Зрадник-Бахус у повазі;
З ним і золото панує;
Всі служать брудній отягі.

Село всі турботи зносить,
Дітей запродове божкам;
Все що сіє, жне та косить, —
Дає с кревлею ватажкам.

В людській кревлі купаються,
Всі божниці й боженята;
Люди з брудом звикаються
Ta й зним жиуть, мов блазнята.

Кривда в золотій ділниці,
Правду гнобить, і просвіту;
Хурдиги й страшні вязниці,
Повні вщерть людського цвіту.

Прибічники вередують,
Після медових калачів:
«Мало це що нас годують,
Ми хочем слави й дукачів»!

Вони поступу бояться;
Для дітей брехню складають;
Мов госелниці, роятся,
Ta все ліпше поїдають.

В них юнство та філлярство,
Поведенця соромна;
Бузувірство, бешкет, п'янство,
Ще й розмова непритомна.

С ким я тільки не радився,
То всі з неме насміялись;
Так я з ними й не владився..,
Почуванням не здналисъ.

«Кажуть: киньте ці дурниці!»
«Хіба селянин віршує?..,
«За ці брехні й небелиці
«Тепер ніхто не харчує!»

«Нашо, кому, в селі краса?..,
«Ви пестите селянина!..
«В селі потрібні плуг, коса,
«Мішок, вила, ціп, раднина!»

Так думають, так і раютъ,
Дармоїди й недоріки;
Недолюдкам потурають,
Перевертні та каліки.

Я з ними й не погодився;
Не можу йти брудним слідом,
Бо на світ я не родився,
Щоб зватися дармоїдом.

Наше село, це двір Божий;
Неньчині премудрі шати,
Світилка й Боярин гожий,
Мене вчили віршувати.

В нас посад і поезія,
Над гелечком сяйво вісить;
В хаті Нектар, Гамброзія;
Коровай Пречиста місить,,,

Вороти святої Музи,
Меї душі не скалічать;
Ні блюзнири, ні лабузи,
Кобзаря не скриволичать.

Я не зго́зусь мого чола,
Похилити перед катом;
Якже моя пісня квола,
Цюлуватимется з братом?.

Трудно душу залатати,
Де зробляно продухвину;
В ненъки-ж я зумів достати,
Для житя живу тканину.

Ворог труїв мою душу,
Хотів серце роздонити;
Хіба-ж я кого примушу,
Хижу Фурію витати?

Я вирвався крізь тумани,
Перебрів кроваві ріки;
Із отруту, цив дурмани,
Полин і ворожі ліки.

Нас, нелюб хотів живими,
В бруді своїм поховати,
Щоб з улирами новими,
Наші квітки сплюндрувати.

Сам Люципер дивується:
На що кат бував здібним;
З дітей навіть збиткується,
Граючися мечем срібним.

Давши прибічникам зброю, —
Наказав братів рубати, —
А з матінкою й сестрою...
Ліпше — не росповідати...

Ти повіриш цій пої,
Бо ти чував різні дива;
Ти знайш як лиходії
З людей роблять собі жнива:

Не раз тичув, як зберались,
Біда і шашки й сумували,
Що з них люди збиткувались,
Та ще й житя руйнували..

Ти мовчиш, а добре знаші,
Про всі нелюдства на світі;
Ти всіх живих захищаиш,
Як Перун реве в блакиті.

В тебе всі знайдуть гостину,
Бо ти кволих не розгониш; —
Кузку, пташечку й дитину, —
Своїм листячком заслониш.

Добре робиш, небораче,
Так годиться всім робити;
А в нас, як сирота плаче, —
Дужчим кортить її бити;

А зроби комусь увагу,
Захищай, то хижі люди
Взъмуть тебе на зневагу,
Насміються с тебе всюди.

Щасливий ти що без пана,
В лісі жиєш, повний віри;
Майші вічного жупана,
Й добре серденко без міри.

Твій цар і твої суді,
Жильт вічно в добрій згоді;
Світ і воля всім завсіди;
Ніхто не вмер у поході.

Ваше царство гарне й вільне;
З нього всім є допомога;
Щастя ваше довге й спільне;
Шануйте брата й Бога.

Я за тебе дуже радий,
Ішо ти такий будеш вічно;
Щирий, лагідний, принадний,
Обновлюйшся щорічно;

Семні щорік прибуває,
Твоя душа повнішає,
Всім тахоці розливає,
Тоді життя милішає.

Ти повіриш поетові,
Що весна його чарує;
Ти спочуїш естестові,
Коли він кудись мандрує;

Ти поможиш добрій Музі
Бо й сам щиру вдачу маєш:
В лісі, в полі, в саду й лузі, —
Під гиллячко всіх приймайш..

Тоді ти щасливий дуже,
Коли в тебе під затишком,
Мрійне хлоп'я дудку струже,
Та й співає тобі нишком;

В цю годину сам ти мрієш;
Слухаючи слова ліри,
Ти мов таго — з ним радбеш;
Діти це — твої куміри.

Тебе поет розуміє,
Хоче такоже потрапляти,
Та потвоїму не вміє,
В душу краси добавляти;

Не раз — бідний, силкуєтся,
Напружується, міркує;
Натомившись, — бідкуєтся,
Бо твєї душі бракує.

Кобза його часом грас,
Ллючи гарні слова й згуки;
Але ж поет умерає,
Не скінчивши свої штуки;

Він упав на півдорозі,
Лишив світове кресало;
Те, що мав на свому возі, —
Пішло в небутя й пропало.

Ти віде його не бійся,
Бо він тобі не напшодить;
Одже, з нього ти не смійся,
Що він кволі врши плодить.

Направ його на дорогу,
Коли він десь марно блудить;
Дай серцеві допомогу,
Коли-бідне світом нудить.

Покажи таємну стежку,
Котра Музам до вподоби,
Щоб на світову мережку,
Він поклав значні приздоби.

Проси в цара лісового,
Щоб дав Йому силу слова:
Благай у небес для нього.
Те, що знає сам Єгова.

Він прийме все на поруки,
Понесе меж люди, в села;
Зменшить може чиєсь муки,
Bo душа в нього дебела.

Навіть листя твого, скарги,
Виливай перед поетом;
Це для нього вічні скарби
Pід живим твоїм наметом.

Він зробився передбачним,
І, почувши нові звуки, —
Буде вічно тобі вдячним,
Написавши твої штуки.

Вибачай що знепокоїв,
Дитячими бажаннями;
Може й прикрості накоїв
Немудрими благаннями.

Є в тебе й свої турботи;
Бувай здоров провідниче;
До зеленої суботи
Вже й мене дружина кличе;
Треба стріху заквітчати,
Bo так звичай вимагає,
Ta й неньці гими роспочати,
Нехай до небес лунає.,

Париж, Червень 1919.

Під Сосною.

Ниньки, тебе щира сосно,
Я спромігся відвідати;
Коло тебе тихо й млосно:
Твое звітя півголосно
Може дещо й повідати.

Твоя кобза вільнокрила,
Згучить рівно в руках вітра;
З ним, таємна вроди сила.
Грізна, дужа, тиха й мила.
Знесилює глум новітра.

Ти не сердишся що хмара,
Блакіт ясний закриває,
Коли відьмина почвара
Й хижих упирів отара,
Тебе страхом обливає.

Ти не грішиш на Стрібога,
Що він знищив твої стрічки;
Скрізь, мов Лельова небога, —
Прагнеш до його чертога,
Формуючи свої мички.

Ти ніколи й не зітхайш.
Як він гиллям похитує;
Ти любиш його й кохайш,
І, роки з ним коротайш;
А він тебе й роспитує,

Що ти від пташок чувала,
Хто родився, кого вбито,
Про що зозуля кувала,
Кого Мавка вгамувала,
Окільки бруду людьми вжито.

Він тобі несе й новини,
Що по всій землі твориться,
Хто знищив красу калини, —
Забруднив житя дитини;
Хто, с ким, де й за що сварится.

Він кекикує й верховодить,
Кленом, дубом, госикою;
Взагалі він усім шкодить,
Але-ж до тебе підходить,
С поватою виликою;

Бо ти людям додила,
Житям, струнами живими;
Ти з гадами не ходила,
З ними танків не водила,
Й не венчалася меж ними.

Стрібог над землею плине,
Вільно над усім панув;
Тоді всяке листя гине:
Він його зірве та й кине,
А тебе — й тоді шанує;

Не роскидав твого краму,
Ні по стену, ні по морі,
Не замітав його в яму,
Не побільшував бедламу,
На всесвітному просторі.

Твої чеси з бруньочками
Піля тебе спочивають;
Зеднавши с квіточками,
З баристими хусточками,
Вони землю покривають.

І мняка твоя постеля;
Тут на долі килим штучний, —
Для легітників поселя;
А вгорі, блакитна стеля
Ще й таємний щум півгучний.

Ваші чудодійні твори,
Таємної Музи й мови,
Летять на вільні простори,
Поза степи, ліси й гори,
До вінчальників Єгови.

Скажи мені сосно мила:
Хто ці твори прочитав,

Чи той що ти полюбила,
Чи — кому — житя розбила,
Чи той що тебе питає?..

Благаю Вас: не здолайте,
Хворого співця без ліри;
Де можете, — помагайте,
Красномовність посиляйте;
Натхніт йому в себе віри.

До вас уклінно звертаюсь,
Шануючи бутя ваше;
Я йду сюди й не питаюсь,
Не боюся й не встидаюсь;
Іду на братання пташе!..

Все до мене тут сміється,
Спокій серцеві дарує;
Хміль на гилля твої вется,
Вітер нахощів напєтся.
Та й п'яний — мене цілує.

Я щасливий, прислухаюсь
До таємного суспільства;
Радіючи — задивляюсь,
Дивуючися — навчаюсь:
Ні бешкету, ні насильства..,

Я хотів-би з вами жити,
Навіть, бодай ставши гномом;
Красі пішов-би служити,
Вічних радошців спожити,
Хоч-би й десь під сухим ломом.

Ви так лагідно живсте,
Що зробилися взірцями:
С цимбалами вкупці йдете,
Мрію золоту прадете,
Вважайте мислівцями.

Ти в постаті молодиці:
Ніколи вінка не носиш,
Ні в госени, ні в мнясниці —

Не ходиш на вечерниці,
Й на весіллячко не просиш.

А він, — я думаю — чумак,
Чи й Запорожець-Січовик;
То десь до Криму повіз мак,
То сів на морі на байдак:
На волі гомоніти звик.

Я радий за твої шати:
Ти-ж бо літом і зимою
Вмієш хату залишати,
Неньку й батенька втінати,
Й бути на селі кумою.

Я-б хотів щоб ти квітчалась,
І була щодня весела,
Щоб у квіточки вбералась.
До малих дітей сміялась,
Дбаючи про наші села.

Щоб у гірке лихоліття,
Ти ворогів осліпила;
Щоб вони, мастицьке звитя
Не клали, до свого смітя;
Щоб їх ти в красі втопила!

Що-ж, коли мої жадання. —
Мрійні вигадки дитячі...
Через великі бажання,
Та через маленькі знання,
Рояться й думки невдачі.

Ти засмучана бувайш,
І, так мені тебе шкода...
Чи ти за чим умлівайш,
Чи про кого споминайш,
Чи така вже твоя врода...

Здається що й не бракує,
Тобі людської поваги;
В тебе й горлиця воркує —
З наших ворогів кепкує,
Для твєй-ж таки розваги.

Тут легітників буває,
На твоїх мичках пахучих:
Тут і соловей співає —
Все чарами напуває,
Тут і пахощів п'яночих.,

Тут є пчоли, шмілі й госи,
Й мотелики краснокрилі;
Чи-ж на твої пишні коси,
Не йдуть бриляントові роси,
Й небесні проміння милі?..,

Я вже трошки й догадуюсь:
Нема давнього весілля...
Ти думаїш — я радуюсь,
Як до злості прикладуюсь?
Ні серенько, це — баділля... .

Це давніх віків отрута,
Старих переступів дурман...
Вража кривда ще неизбута,
Душа жива ще закута,
Бо ще панує скрізь сбман.

Ще брат полює на брата,
Ховаючи наровину; —
Лютий, що ні темна хата,
Ні доля гірка й щербата,
Не погнали — в домовину.

Давно ми були с тобою
В Україні на посаді;
Душа скована журбою,
Бо хижак засів з юрбою,
На боярів у засаді.

За квітками ти нудьгуїш:
Давно не була гелечком,
Пісень весільних не чуїш,
На престолі не ночуйш,
Світовідовим світлечком.. ,

Хто с тобою не згодиться,
ІДо наш коровай завсіди,

Краще за всіх проводиться?
Лід чимно з ним поводиться,
Про що знають і сусіди.

Ото ж хижаки й сердиті,
Що в нас краса не вмерав;
Брудом, соромом повиті, —
Гарчать мов песамовиті,
Та кобза ще лішне грає.,,

Ніхто з них не вчився плести,
Живого вінка з розмаю;
Не вміли гельця завести
Й на посадний стіл шіднести,
До святого короваю.

Не сумай-же молодичко,
В нас прибуде краси й дива!,
Знов засяє твое личко!,
Послухай мене сестричко:
В катів думка шолудива!,

Ми страхіття перебудим,
Зникнуть бувани й лотори;
З вічним гаслом не заблудим,
І, струнів нових здобудим,
Ворогам на перекори.

Смолопал ворожий гасне,
Зменшується диму й чаду;
Ми засвітим сяйво власне,
Зробим с тебе Гельце красне,
Й перетворим на Плеяду!,,

Париж, Червень 1919.

Світовідовим Створінням.

Коровайнички-сестрички,
Старости, князі й бояри,
Світилоки-провіднички,
Ви дружечки-чарівнички;
Всі неинчині Світодари!,,

Прийміт уклін мого чола,
С пісньою чуткого серця;
Вона щира хоч і квола,
Бо з неньчиного престола —
Взяв для неї врша в Гельця.

Ви теслярі насолоди,
Й мастаки святої річи;
Линуть з цяю та з господи.
Під соняшні небозводи,
Траї дідіської Січи.

Я бачу тасмну лаву,
Різних квіток живу градку;
Я чую спів — нашу славу,
Що йде в небо під заставу,
Через краєвидну кладку.

Давно, ще йдучи з Едему,
Ви вславили нашу вроду;
Тоді Й посадни гемблему,
Ви принесли з Вифлеєму,
Й дали неньці в ногороду.

Сиодобавши лани вільні,
Побраталися зі степом,
Ви сплели вінки подвійні
Й заквітчали хатки мрійні,
З вашим похвальним дотепом.

Вам припали до вподоби,
Дніпро, Дністер і Карпати;
Ви знайшли для них оздоби;
З незамінної доби —
Почали про неньку дбати.

На все з ненькою згодились:
Маючи вінки небесні,
Ви с пісньою поріднились,
Урочисто впорадились,
І, з нас вийшли люди чесні.

Ви наш посад утворили:
Внесли в хату княжі сяйва,

Вічну Флору нам одкрили,
Фимам живий аварили,
Придбали веселі грайва.

Музи неньку привитали,
Скориставшись вільним часом;
З ними грації зростали,
Нам порадницями стали
Й зробили посад Парнасом.

Сніп золотий, дар блакіту,
Що так оздобив наш вівтар,
Приніс Лельову просвіту
Й натхнення зі всього світу.
Прийміт подяку за цей дар!..

Божі ратаї, бесхибні,
Ви нам радощів придбали;
Вічно творці славні й здібні,
Дали нам пісні потрібні,
Ліру, кобазу ще й цимбалі.

С пісньою ви й лан горете,
Звеселивши в полі Мавку;
З нею косите ви й жнете,
З нею й на посад ідете,
Приздобивши стіни й лавку.

Стійте-ж вічно на сторожі
Й розвивайте рідне світло;
Будьте співці й люди гожі;
Здобуйте сяйва Божі,
Й несіт іх у кожне житло.

Для поваги й добробуту,
Відновіт красу колишню;
Ништіт-же дурман, отруту;
Сійтے крізь барвінок, руту;
Шануйте калину й вишню.

Ви зможете в нашім храмі,
З давним, прадідівським хистом,
При пахучім фимамі.

Догодити любій мамі,
Моїм, незначним намистом.,,

Париж, Червень 1919.

Таємні Світодари.

Чи приходять ще до кого
Вночі квіточка пахучі;
Чи приносять хисту свого
На трохеї нетямучі?...

Чи підуть кудись дріяди
Після танка в нічну пору;
Та чи понесуть з ливади
Квітів до чийогось твору?..

Ні, вони в ганебну хату,
До хижака, не заглянуть,
Бо матимуть вічну втрату:
Там їх пелюстки пов'януть.,,

Хіба-ж вони мені зрадять,
Або з мене насміються?...
Ні; вони так любо радять
Коли до мене зійдуть.,,

Вони ненци виховують
Нове сяйво в кралі Флори,
Ще й сальянці підковують
На подвірі Терпсіхори.

Вони мені спочувають
При сіячовім завданні,
Ще й нектаром напувають
При загальному витанні.

Всі до мене злітаються,
Мов до квіток мотелики;
Та зо мною витаються,
Мов з весною веселики.

Хочу когось побачити,
Чи бажаю когось чути, —

Треба вечир призначити
Й-не загаються прибути.,

Коли з небесного лону
Спускається літня нічка;
Коли в зорану заслону
Вберається став і річка;

Коли роси вміють квіти
Приборканий денну спрагу,
Де таємні вроди діти
Вийдуть за Дніпрову сагу:

Тоді, позаході сонця
Гайвонька прилітає,
Стає в житлі край віконця
Та й не гаючись, питає:

«Кого ниньки сногадаїм,
Тих що згинули в неволі,
Чи може щось пригадаїм
Про тих, що живуть без долі?»

— «Плугатарам, уклін братний
Тут висловим, і подяку
За похвальний звичай хатний.
За хліб і споживу всяку».

— «Почесно й тим уклонитись
Котрі з улирами буються; —
Тим що пішли вдруге битись,
І тим що для правди гнутся».

Часом різnobарві хвилі
Сядуть на кількох гослонах.
Мов квіточка на могилі; —
Славлять небо на тритонах.

Тут я мрію багатий:
Співаючи з ними в хорі,
Дух мій радісний, завзятий,
Шумить з вітром на просторі.

Я не чую свого тіла;
Бо в нас дух іден, суцільний.

Прагне до святого діла;
Незначний твір, але спільній.

Де-б ми й коли не зійшлися,
Ніхто пісні не перечить;
Нею всі перенялися,
Ніхто й букви не півчить..

Ниньки, прийде вірна Фея
С чолом — сяєвом невгласним,
Од неньчиного Морфея,
С краснокайтом сьогоднішнім.,,

С купайличка почесного
До мене вона мандрує;
С подвір'ячка небесного,
Де Гелечниця панує.

Її сестри заквітчали
В день Купайловоого свята;
Гучно й чимно величали
В присутності мами й тата.

Всі ще дали по квіточці
З речистого відгоміну;
Мов зіроньки — трайліточці,
Для пошани й для спомину.

Всі звичай вшанувавши,
Дівчатонька пішли спасти;
Фея, всіх очарувавши,
Посміхнулася до хати;

Духів чимних поспікала,
Доручила всім сторожу,
В запаску пісні зібрала
Й поспішила в подорожу.

Вона вже десь під блакитом;
Творить мандрівку далеку,
Тішиться своїм побитом,
Не вважаючи на спеку.

Прослухавши ліси й гори, —
Таємниців ще здобуде;

Коли-ж танка почнуть зори,
То й вона тоді прибуде.

Ніхто любки не побачить,
Ніхто пісні не почує;
Ненька нам обом прощати:
Муза в мене заночуве.

На ній шовкова сорочка
З барвів мілівої Росі.
Котрих перлова торочка
Тішить небеса ще й досі.

Данка з браміної кручини:
Вінок чарівний не въяне:
Дух радіє кралю жадучи,
Від радощів серце п'яне...

В неї знання мора й степу,
Вона вміє все творити;
Мас зілля від накленау.
Котре ми вчимось варити.

Зорій дмухне в ясні очі
Й пахощі здіймутся вгору...
З нею, ми до кінця ночі
Все закінчимо з надвору..

Роазмережайм подвір'я
Щоб господа гаювались;
Щоб і вийшовши на згір'я
Зірница, задивувалась.

Лелю, проси Ладо внебі,
Щоб усе було гаражд;
Не прииде-ж у цій потребі
До нас чужий Горомазд.,

Париж, Червень 1919.

Таємна Дійсність.

Вечир. Минув день турботий,
Хворе тіло спочиває,
А дух, як вітер самотний,
Ворушиться й невгаває.

Він, як віхор, кудись прагне.
Крізь негоду й хуртовину,
Й думку за собою тягне;
Несе мов-би пуховину.

Дух блискавкою простув, —
Куди мрія забажає:
Нею він себе частує,
Всі страхіття заневажає.

То с прудкістю стрибаниці —
За місяцем ховається;
То він летить до зірниці.
Й паходчами впивається.

То з нею вмить перескочив
Через вічність, в Україну,
Де нам Світовід пророчив,
Краси просвітлу годину.

Він полетів на згук сурми,
Де чутно гнів і Божий грім.
Де сяч зрікшися тюрми,
Готує хліб і волю всім.

І вмить, за духом істота,
Переноситься на кручу,
Стас нишком піля плота
І бачить неньку сяйво ллючу.

Вмить і запал десь берется,
Неби й серце не страждає;
Я враз ожив і здається,
Що мене хтось виглядає...

От і село. Тихий ранок.
Сонце диводійним світом,
Протяло нічний серпанок,
Прийшло до людей с привітом.

Лель сяєвом запалився,
Дихає простір весною;
Я до куща притулівся;
Вже, й дружина тут зо мною.

Пробудилась і долина,
Манить на свої розлоги;
Бачу й постать селянина,
Піля воза, край дороги.

Лан широкий, риля чорна:
Грузко й м'ягко під ногами;
Постать сіяча, моторна,
Пішла від межі з вагою.

Вигляд його засмучаний;
Личко мрійливе змарніло.
Але-ж талан доручаний,
Підвищув душу й тіло.

В нього батьківське завдання:
Хліба дати всім створінням.
Він на громадське жадання
Вийшов з надлюдським сумлінням.

Скрізь боручися з бідою. —
Всім дає себе в оффру,
Та ще й пісньою святою.
Живить поетову ліbru.

Він яру ішеницю сіє,
Йдучи поперек ланини;
Сяють очі, дух радіє,
Дивлячись на сяйво днини.

Другий на лану сусіднім,
Боронами, вже скородить;
Далі, на роздолі східнім,
Жевріючи, пашня сходить.

На незмірнім-же просторі, —
Батьки з членими синами:
Мов хвилі на буйнім морі,
Здіймаються пеленами.

Ідні з плугом, другі з ралом,
Треті ходять з боронами;
Житя зі святым запалом,
Здовж і поперек ланами.

Вгорі, таємним велінням.
Шісня зайворонка вется;
З відживляючим промінням,
Мов живуча роса ллєтся.

Хвала тобі, цира пташко,
Взявша собі славну ролю:
Коли нам на серці важко, —
Ти полекшуюш юдолю.

Ти в мандрівці підбадьориш,
Коли хто йде людським шляхом;
Ти й співця туди спроториш,
Де не здіблется зі страхом.

Ти й плугатарів чаруїш,
Розвіявши тяжку втому;
Співаючи, — мов цюлуїш
Нас у проміні святому.

Вклонися-ж ім дружинонько,
Це наші співці й поети;
В них учися, дитинонько.
Йдуши до живої мети.

Це наш тато, брат і родич;
Всесвітні скарби в іх душі;
Ходи з ними вічно побіч,
В них є гельце, вино и книші.

Це Князь, Боярин і Кобзар,
Котрих дав ненъці Світовід;
Це для посаду кращий дар,
Оздоба в кожний краєвид.

З найдавнішої прадоби
Вони зналися с танками;
Дали всім Богам оздоби,
Ще й прикрасили вінками.

Вони й волю захищали
З найдавнишніми вінками;
Вінком неньку заквітчали
Першими провідниками.

Навіть перші меж Славянів,
Парнасові послужили:
Берендей, Роксолянів,
До танка приворожили;

Знайшли Коляду, Веснянку,
Пишний посад урочистий;
На всю весільну посланку,
Поклали вінок барвиший.

Ніхто недosoягне творів,
Снопа, Гельця й Короваю;
Пахощами з їх нахорів,
Я й тебе скрізь напуваю.

Вони в селях поховались
Аж до вселюдського часу;
Щоб упирі не впивались,
Нектарами з їх Парнасу.

Коли-ж ворли с Принадами,
Випили гуртом євшану, —
Меж Дружками й Дріядами,
Лабуз не ввійде в пошану.

Світилочки готували,
Вільним ворлям братні питва,
Ще й вічності підливали,
Бо творилася й молитва.

Пісня волі з хати встала; —
Зникнуть ритяї й окови;
Зірниця всіх приватала,
Вільним згуком від Єгови.

Підійди-ж дружино близце,
На майстас їх подивися;
Неси вільний прапор вище,
А сама склонися нище,
Радій на красу й молися.

Це трудівники безгрішні,
Котрі з Музами статкують,
Нас веселять і годують;

Мов провідники згорішні, —
Ще й волю нам просвідують.

Жио́чи в тяжких кайданах
При неволі баламуства, —
Не пошилися в невуства;
При хижаках і поганах,
Скрізь цуралися нелюдства.

Ум, колючими тернами,
Прийшлося йти два століття:
Не мирилися с панами,
Ні з чужими бувайами:
Не вгрузнули в брудне смітя.

Праді́лівськими стежками
Підуть вони в новім житю,
Вийшовши побідниками;
Тоді й ми за козаками,
Підем до неньки на кутю.

Ми зъявимося меж люди;
Нас упир не подолає;
Ми знищимо всі полуди,
Виметем ворожі бруди.
Рідна кобза нам заграє.

Підем по ненъчинім лану,
Руйнача с хати проженем,
Придбайм трошки талану,
Приздобим неньці пелену,
Та всі до сонця полинем.

Сйтے й жійте, любий тату;
Бог па поїч, милий брате!
Вернувшись в вашу хату, —
Мрію принесу крилату;
Згине й лишенко чубате!

З несилившись на чужині,
Мов без крила сорокопуд, —
Я при Купайлівім вогні,
Нектар готую в казані,
Вам, для подяки за ваш труд.

Я принесу вам Нектару,
Й наповню радістю чарки;
Богам дамо чесну тару,
Вони з ненькиздіймуть кару,
Знищивши страхіт я сварки.

Прийде зірница й наш талан,
Оздобить сяйвами небес;
Прийшовши з ним на рідний лан,
Я вип'ю вічності Лівані,
В обіймах чарів і чудес.

Там велигодні писанки,
Чарують на братніх приймах;
Виводячи гучні танки,
Най пахнуть баристі вінки:
Я хочу вмерти в їх обіймах!..

Нехай дух мій розв'ється
Над іменицями й житами,
Де таємна річ діється,
Де молодаръ надіється;
Шлючися вночі сватами.

Він висватає дружину,
В чарак вишневого саду;
Коли-ж уберуть ялину,
В пахущі, квітки й калину, —
Ми вклонимось до посаду!..

Париж, Жовтень 1919.

Перед вічністю.

Журбо наша пришлюбляна,
Коли-ж ти нам допоможиш,
Коли кривду переможиш?..
Хіба-ж бувал Чорнобога
Був наш талан і спромога?..
Музо наша приллюбляна,
Прадідами голубляна,
Ти нам друзів приворожиш!..

Зірицьо рожевокрила,
Коли-ж ти нам світитимеш,
Волі й правді служитимеш?..
Коли-ж наша ненька мила,
Що тебе в сльозах обмила.
Збуде пір'є лихоліття
Й вимите невдачне сміття,
Що нам Фурія творила?..

О сонцева провідницьо,
Скажи, вчна мандрівницьо,
Хто наказав так робити:
Волі сіячів гнобити?..
Сором — бідних цуратися!
Злочин, світла вартівницьо,
З упирями кохатися,
Та від правди ховатися!..

Невже-ж вічність вимагає,
Наших стогнів та кревлі.,
Щоб ми падали в хулі?..
Хто-ж тій кривді помагає?
Нашо-ж меч її шугає.
Сльози та кров з людей точить,
Душу по багій волочить,
Нищить рясенти на землі?..

Невже-ж сам Бог допустився,
Кров невинну проливати,
Це и душою нехтувати?..
В нас барвінок засвітився,
Сестри тебе вішанували,
Літи небо віншували...
Хто на посаду помститься!
Той на вік запроаститься!

Не накликай-же прокльонів,
На твоє всесвітнє личко;
Допоможи нам зірничко;
Не шкодуй кількох трампонів,
Для тих лицарських загонів,
Що світ гельцепм оздобили,

Та Світилку сподобали;
Для моїх слізних уклонів...

Прийди-ж, Фейо, не вагайся,
Клич Анголив за собою;
Согрішила — то покайся:
До скривджених привитайся;
Хижаків покинь з юрбою,
Та й до них не повертайся;
Ми всі левні що з тобою,
Вийдемо найліпше з бою.,,

Я не йду тебе судити,
За помилку й недобачність,
Ні картати за невдачність;
Я йду сумління збудити,
Й неньці храм упорядити;
Риси й твори Світовида —
Рівні с творами Давида;
Це довічна рівнозначність.

Змий, могутня, вічний сором,
Заспокій пшеницю й жито.
Зрівняй землю що порито;
Най ніхто не йде з докором,
Що під зораним нахором,
Гад сичить несамовито;
Най скрізь ненъчиним простором,
Цвіте й пахне весна й літо.

Прийди-ж до нас; ти побачиш,
Які в нашій хаті дива;
Там є матінка вродлива, —
Всіх танків тебе навучить,
І, ні з чим не надокучити; —
З нею стардників оплачши,
Всіх обіймеш і пробачиш;
Будеш люба й незрадлива...

Стару кривду подоловши, —
Ми й гнобильників поборим;
Тоді кволих підбадьорим,

І, Фурію загнуздавши, —
Підем вільно вільним шляхом,
Нехтуючи кожним страхом; —
Для діток Едем утворим,
Шлях до вчності протороим! . ,

Париж, Падолист 1919.

Перший сніг.

Вчора земля була темна,
Хмара мов перед дощем,
І мавчина скарга чесна,
Ллялась мов сльоза даремна,
За змарнованим кущем.

Листя лежучи самотно,
Мліло, дивлячись на вишню:
Нащо-ж росло так вільготно,
Щоб загинути скорботно,
Втративши красу колишню?..

Гинці, збившися в загони,
Плакали за літнім районом;
А старі круки й ворони,
Мов слали комусь прокльони,
Літаючи понад гайом.

Щось квиліло й завивало,
Над річкою з яворами;
Все стотнало й сумувало,
Навіть плачуши вмлівало,
За Лельовими дарами.

Скрізь до хмарів усміхались
Кістяки старих погнобіль;
Жуси від них одрікались,
Левтяки також лякались;
І плакав старий чорнобіль...

Сумно так було дивитись:
Погній, мерці, спадки й кості...
Втігн не хотів спинитись,

Він продовжував сваритись,
І в димар тукав зі злості:
То по стрілі буйно гаївся.
Й гарчав на тополю дивно:
То с калинової хилився,
Мов-би зо всіма годився:
Плакав, що під небом зимно.

То вив, то сичав за пістом,
Жахав молоденці пісни:
Дмухав на все дужим ротом,
Обливав холодним потом.
Віщував дощі й халепи.

А вже ниніки все змінилось:
Госінь пішла в забутя;
Все замовило й похилилось.
Прищухло все її побілилось.
І перейшло в небутя.

Вітром нещані пущинки,
Невтамної лебедиці,
Білобогові дружинки,
Покрили всі земні вчинки;
Сховали троянди й глиці.

Вкрили гори, лани й кручі,
Таємною наміткою:
То вони хрупкі й бліскучі,
То, мов зірки, налахкучі.
З барвистою позліткою.

Проступства, гріхи й злочини,
Котрих госінь натворила.
Всі непрохані причини,
Бахвалиство й брудні лечини,
Зіма небутям покрила.

Лап біліє, садки чисті;
Снігурі в селі с позвоною,
Щигли прудкі й чепуристі,
Навіть пташки гонористі.
Мов перед людьми з уклоном.

Біла земля, біла й стріха,
Побілилися й ростини;
Сніг-же сиплеся мов з міха.
Провідної души віха
Прийшла білою з гостини.

Така й душа в України:
Біла мов перлина сніжна,
Мов весняний цвіт калини.
Чи промінь ясної днини;
Мов Гайка білокнижна.

Вона — Серахфим безгрішний
З надблакитного престолу, —
Білий квіт лелій, пишний,
І для душі храм затишний,
Що нам освітив стодолу.

Це байрак і храм величний
С проміннями й радощами;
Тритон Ангольський, музичний,
І, вславляний Посад, вічний,
З Нектарами й пахощами.

Париж, Зимень 1919.

Батенькова постать.

Різно бачив я батенька,
Різно й тепер його бачу;
Сварка татова легенька,
Вона лагідна й тихенька;
Душу має він козачу.

Добре в полі коло тата,
З ним і в хаті веселіше;
Хоч буває й бідна хата, —
Дарма; там душа завзята,
С татом і житя миліше.

Всюди тато в людській ролі:
Співець, порадник і Кобзар;

Лицар і захистник волі;
Мастак на почеснім полі;
Він сіяч, і жнець, і косар.

Він і творить, і будує;
Всім дає на все спромогу;
Всіх своїм трудом годує;
Спріткою-не згордує:
Дає вбогим допомогу.

Тато всюди прислужився
Людям. Богам і небесам;
Він с поетами згодився
Й для всіх музів потрудився;
Він Кобзу й Пру зробив сам;

Присягнув і підрядився
За красу й за пісню дбати;
Ісус на землі вродився, —
Тато перший пробудився,
І щоб зорицю привитати.

Бачучи Марію в смутку,
Він пішов з дітьми й на ділі,
Скомпанував пісню прудку,
Додав ще звичайну дудку,
Й послав привіт породілі.

Жиючи з музами в ладу,
Він Анголів переважив;
Тепер я куди не піду,
Скрізь чую пісню й коляду;
Тато й небеса розважив.

Такий-то в нас ченний тато:
З десятома таланами;
За все брався він завзято,
Вже й придбав краси багато.
Нині черга за синами.

Тато вмів чумаковати;
Варив нектар, гамброзію;
Він умів Козакувати;
З ворога вмів кепкувати:
Творив красу й поезію.

Він грав і співав до скоку;
Писав вільнодумні жарти;
Тримав добре шаблю з боку.
Та кривду лякав нівроку.
Пьючи меду по дві кварти.

Коло тата всім жилося,
Мов у Бога під захистом:
Скільки танків одбулося,
Скільки косів росилелося
З дукачами та з намистом.

Батенько й надвередився
Задля катів-чужинців;
Тяжкий вік йому судився;
В неволі, бач, опинився,
Без мунікета й без бранців.

Він бажав могутним співом
Хижаків приворожити,
Щоб зі своїм книшом, пивом,
З величним і творчим дивом,
З ними лагідно зажити.

Тато й ворогам бездушним
Скрізь бажав житя й спокою;
Годив хлібом і подушним,
І всяким дотепом слушним;
Все дав братньою рукою.

Не справдилися красні думи:
Кат застався вічним катом;
Прийшлося пережити глуми;
Личко змарнували суми.
Людоїд не буде братом..,

Дивлюсь на лан, — тато косить;
На току, — молотить, віє;
Всі халепи мовчки зносить;
Важка праця чуба росить,
А в вочах вагонъ жевріє.

Навіть кати помічали
Натхнення, людськість і любов;
Але ж бездушно гарчали;

Часто гадами сичали,
Та все точили с тата кров.

Всі пташки батенька знають,
Зі співом летять до нього;
С повагою зустрічають
І з радістю поважають,
Як доброго тата свого.

Вдячні щигол і синиця,
За той дар щедений, смачний, —
Вівсянка й перелиця,
Сорокопуд і струмиця.
А хижак-блюзнир невдячний.

Він полюдські не потрапить, —
Збиткується ще й лютуве;
А батенько сили тратить,
За знуцання добром платить:
Все для ворогів готове.

Затурбований батенько
На тягар не нарікає; —
Встане та й біжить хутенько,
Бо до млина не близенько;
Стогне, молиться й вітхає.

Йому ніколи й спочити,
Вічно в творчості й турботі:
Треба-ж дітей всьому вчити, —
Сіяти й заволочити.
Де-ж кінець його роботі? ..

Батенько й не зоглядівся,
Що гинель пристав до личка;
Надію жив та грівся
То й не чув, як зостарівся;
Мов-би в госени травичка.

Чи хто здібний одгадати
Скільки тато гельців справив? ..
Хто вінка взяв доглядати,
Чи в танок житя вкладати?
Хто найкраще Леля вславив? ..

Той не знає моого тата,
Хто не хоче правди знати:
Він вигодував магната,
Гнобильника й супостата,
Збудовавши всім палати.

Він дав катам вино й пиво
Зі своїх трудів невтомних; —
Житям двигнув, а властиво:
Всьому світові на диво
Виховав синів незломних.

Спілилась порвана струна,
Світ на вкруги розіллявся,
Одкрилася дідівська труна,
Почувся грім, знялася луна,
Й лихий дух перелякався.

ІІ.

Держітесь-ж юнаки брати!
Паліт його святим вогнем!
Най гинуть вороги й кати,
Що не пускали нас іти
До неньки в хату з ясним днем!.

Те багатя не погасне,
Що наш гобрій освітило;
Воно людське й ваше власне, —
Мое й татове всякчасне;
Воно здиг позолотило!

Вже нали фіміам палає;
На небі зора вродилась, —
Нам завзята посилає;
Нас ніхто не подолає:
Україна відродилася!,

Радій вольо; кати гинуть,
Лицарі за тебе бусяться;
Чуїш: твої грайва линуть;
Вони тебе не покинуть,
Ворогам не піддадутся!,

III.

Склонися Музо: тато йде;
Це-ж він тобі віночка звив:
Його сюди сам Бог веде;
В нього чоло сумне й бліде:
Синів на бій благословив...

Чуши: це вони гомонять
Вартуючи вселюдську річ:
Звони гучно в небі звонять:
Козаки всіх оборонять!
Чи-ж вільно спати в таку ніч?...

Ми не спатимем, голубко.
Ми слухатимем Вогана;
Його пісня летить прудко.
То й нашле Марену хутко.
На кремезного Шайтана!

Полетъ запрохав Трітони
Сурмів, Світилок, Дріядів:
Січ, порвавши перепони.
Опаливши змієві трони.
Дасть нечуваних Плеядів...

IV.

Я чую вже могутній спів,
А хвилями невловних слів
Бліскавиця небо крає;
То йде мастак рожевих снів.
А в сяйвах барвистих вогнів,
Наш Едем на Кобзі грас!...

Спочиньте-ж татуню трошки,
Сидьте; ви-ж наторбувались;
Най проміннясті волошки,
Заквіт чають ваші зморшки;
Ви й досі не разгинались,
Та за дітьми побивались.

Подивітся: вже світає,
Вже й на покуті в куточку.

Сніп радючи зітхає:
З нетяжністю виглядає
З дружечками вашу дочку.
В передшлюбному віночку.

Вільний дух мене втішає:
Там, де багатя палає,
Козак і гетьця володар.
Коня білого сідлає,
На гучний двір поспішає;
Це мій брат, князь і господар.

Я для світової жниці
Той двір сяйвом освічу:
Візьму в пеньки дві шклянниці,
Та в Ладовій камнянниці
Житя й вічності вточу.
І на весілля прискачу?,,

Бранцям Князьові й Княгині
В чарки забутя наллємо,
Щастя й долю перепємо;
При всій віночній родині
Пісню радісно гукнемо,
І ще й гучного танця втнемо!,

Париж, Зимень 1919.

Коляда 7.

На небі сяйво,
На землі грайво,
Твір Едему звеселився;
Співи лунають,
Кобзарі грають,
Світ красою запалився;
Зіроньки палають,
Гискри роскидають,
До дітей моргають;
Люд весь мов-би відродився.

Грають горгани,
Звонять тімpani,

Сурми радісно голосять;
Таємні згуки
Хвальної штуки,
По всіх закутках розносять;
Без болю й догани,
Людям гоять рани,
Й ганьбують кайдани,
Ще й у неба ласки просять.

Анголи сономом,
Вічним трампоном,
Престіл Божий застелили;
Всі Херувими,
Всі Серахвими
Себе співам присвятили;
Давид сквилювався,
Мов до шлюбу-вбрається,
Та й за гусла взявся;
Співи землю розбудили.

З вишного двору,
В досвітню пору,
Залунала дивна вістка:
Славна Марія,
Сонцева Мрія,
Назаретова невістка;
Ниньки вінця гідна,
Стала всім досвідна,
Мов зірниця східна; —
Людям визвольна предвістка.

Любов незмірна,
Й людськості вірна,
Жие в постаті Пречистої;
Чиста й безгнівна,
Престолам рівна, —
Душа Кобзії проречистої;
В ній розмай весільний,
Наш коровай спільнний,
Мов світоч настільний;
Личко Зіроньки барвистої.

В ній наша ненька,
Спочила всеніка,
В любім, семнянім овиді;
Неньку квітчаймо,
Неньку вінчаймо
В цьому вічному привиді;
Селом, ланом, бором,
Під Божим нахором,
Сліваймо-ж їй хором;
Житя в нашім Світовиді!

З гучним привітом,
Ми йдем за світом,
До премудрої натхненниці;
За нами, з літом,
З весільним квітом,
Прийдуть радісні щоденниці;
Повьють ніч і днину
В нетлінну тканину,
В мінливу свитину,
Задля пашої Едемниці.

Париж, Студень 1919.

Перед Гельцем.

Дивлячись на тебе, весільне Гелечко, —
Душою радію, — серцем оживаю:
Ти в нашій поселі трисвяте Світлечко,
Що з хати зробило невтімне містечко,
Де сам Бог живится піля короваю.

Величине їй заглядне, з натхненням безмежним,—
Стойш мов дитятко вв'чливе їй покірне...
Всіх вабиш розмайом тобі приналежним;
Мов-би повиваїш млійом обережним,
Котрий душу гріє, мов щастя незмірне.,,

Ти принесло в хату радоші дитячі
С паощами борів, гаїв та ливадів;

С тобою квітують віночки тримтячі;
Зникають турботи всякої невдачі;
Ти п'янину посели тепліном Тріядів..

Ти дар невмирующий Лади й Снітовіда,
Котрі нам придбали містецьких єздобів;
Ти творчий відгомін вічності Бескіда,
Що прикрасив гобрій з гарфою Іавида,
Перемігши п'ятьму старих ворохебів.,

Для неньки й батенька, ти сліози перлові;
Для нарубка й дівки, — ти мрія тривожна.,
Красою повившись, мов Лада в дібріві.
Ти новне запалу, кохання й любові;
Для всеї-ж родини, ти постать побожна... .

Для мене, ти сяйво величного роду.
Де грайва трох музів посполу зеднались:
Пахощі й приздоби ливади й городу..
Нагадують Кобзі про неньчину вроду,
В котрій гамброзія з нектаром сприялись.

В тобі живе промінь радоців надійних.
Подих всецілючий, що лле житя в серці:
Твій овид барвистий повен сяєв мрійних.
Зблільшує поета в думках самодійних:
Він живе й радіє дивлячись на гелце...

Тебе поет славить і молиться трічи.
Зірок закликає на паухче гилля;
Збегнувши завдання роамайної річи,
Він стойть з акордом, звівши в небо вічи,
Де мрія Стрибога не чує знесилля.

Вочі всіх присутніх до тебе звернулися:
Твій живлячий подих на всіх повіває;
Гилячки мов п'яні звільна похитнулись;
Прабатьківські твори в сяйві розвинулись;
Лельова жаданка молится й співає.

Пишайся-ж на радість Князьові й Княгині;
Зєднай піля себе всі грайва й Тритони;

Най потрійна муза живе в Україні.
На сосні й ялині, на вишні й калині;
Най Посад повестя в пахучі Трампони!..

Паризь, Травень 1920.

Перед Коровайом.

Радості нашившись, як той сніп весільний, —
Стою край Престола Посадної хати;
П'янний від Нектару що з весною спільний,
Я хилюсь до тебе мов легіт безтільний.
Прагнучи премудру таємницю знати.

Скажи мені іциро, святий Короваю,
Який мастак мудрий був твоїм творцем?..
Хто тебе привіз нам, і з якого краю,
Хто придбав трайзілля, сяєв і розмаю,
Ще й Посад приздобив снопом і Гельцем?..

Чи тебе творила світова Зірница,
Чи Дніпрова мрія с челядью Весталок?...
Ніде-ж бо не сяє весільна світлиця,
І дітей не чарує Флорина шклянниця,
В супроводі граєв Дружечок-маршалок.

Хто зміг поскукати Лельові проміння
Туди, де п'яніють кобзи та цимбали?...
Хто натхнув обранку в нетямне веління,
Надав душі здвигу й присвятив сумління?...
Від кого ті знання Сванечки придбали?...

Жий таємний Душа в ославлянім тілі:
Ти сердя бажання з душою сплітайш..,
Нестямно лідавшись Розмайовій силі, —
Шлю привіт потрійний коровайній хвилі,
В котрій ти так любо зовичок єднаш!,

Всі в тобі зedналися для творчого здвигу:
Старости й Бояри сіяли пшеницию;
Світилки й Дружечки пололи ту ниву;

Любі молодички зібрали в поживу,
Залюбивши в хату Флорину зовицю.

Князі з гайдуками снопи молотили,
Та й пашню носили на млиновий камінь;
А неньчині руки вже й позолотили,
На Престіл поклали й тріти посвятили,
Де ти й вічно пахнеш мов небесний брамінь.

Ти кінець віночка й початок хустини;
Овид парубства й познака здружіння;
Ти навіть причастя для всеї родини
В вечері прощання, весільної днини,
Що дає поетам величне враження.

Ти перетворився на Престілне диво,
Де грайва душевні з Богом сполучайш;
Зробивши с Посаду чародійне жниво,
Ти всім розливаиш вічнограйне пиво;
Суми розвівайш, надію квітчайш.

Поможи, премудрий, мені віршувати;
Дай барву словесну, красномовну ліру.
Щоб неньці Парнаса гарно владнувати;
Щоб тебе найкраще з людьми вшанувати;
Щоб неньку вдягнути в зорану порфіру!..

Паріж, Червень 1920.

ОБСЯГ.

	Стр.
Батенькова постать	179
Будь благословенна	13
Бояри	113
В запалі бажання	129
Визвольна хвиля	64
В подорожу	128
В Січні	16
В чахах забутя	88
Гаївка	20
Громадою	90
Дитячі бажання	83
Довгічикові	8
Дружечки	116
Духові краси	123
Житьові таємниці	130
Жнива	39
Коло верби	140
Коляда 3	57
Коляда 4	119
Коляда 5	120
Коляда 6	121
Коляда 7	185
Коровайничка	111
Красотесам	99
Мої думі	59
Музослав	24
На крилах мрії	91
Недосяжній мрії	96
Ненька	136

	Стор.
Нічні підглядачі	146
Перед Гельцем	187
Перед вічністю	174
Передмова	5
Перед Коровайом	189
Перший сніг	177
Під величним дубом	150
Під сосною	157
Під тяжою Чорнобога	46
Пісня житъолюба	135
Похвальна порада	142
Приклик	82
Світилочка	114
Світовід	76
Світовий зірниці	122
Світовідовім створінням	162
Світова річ	127
Таємна дійсність	168
Таємні світодари	165
Трайрік	29
Чорнобривці	90

